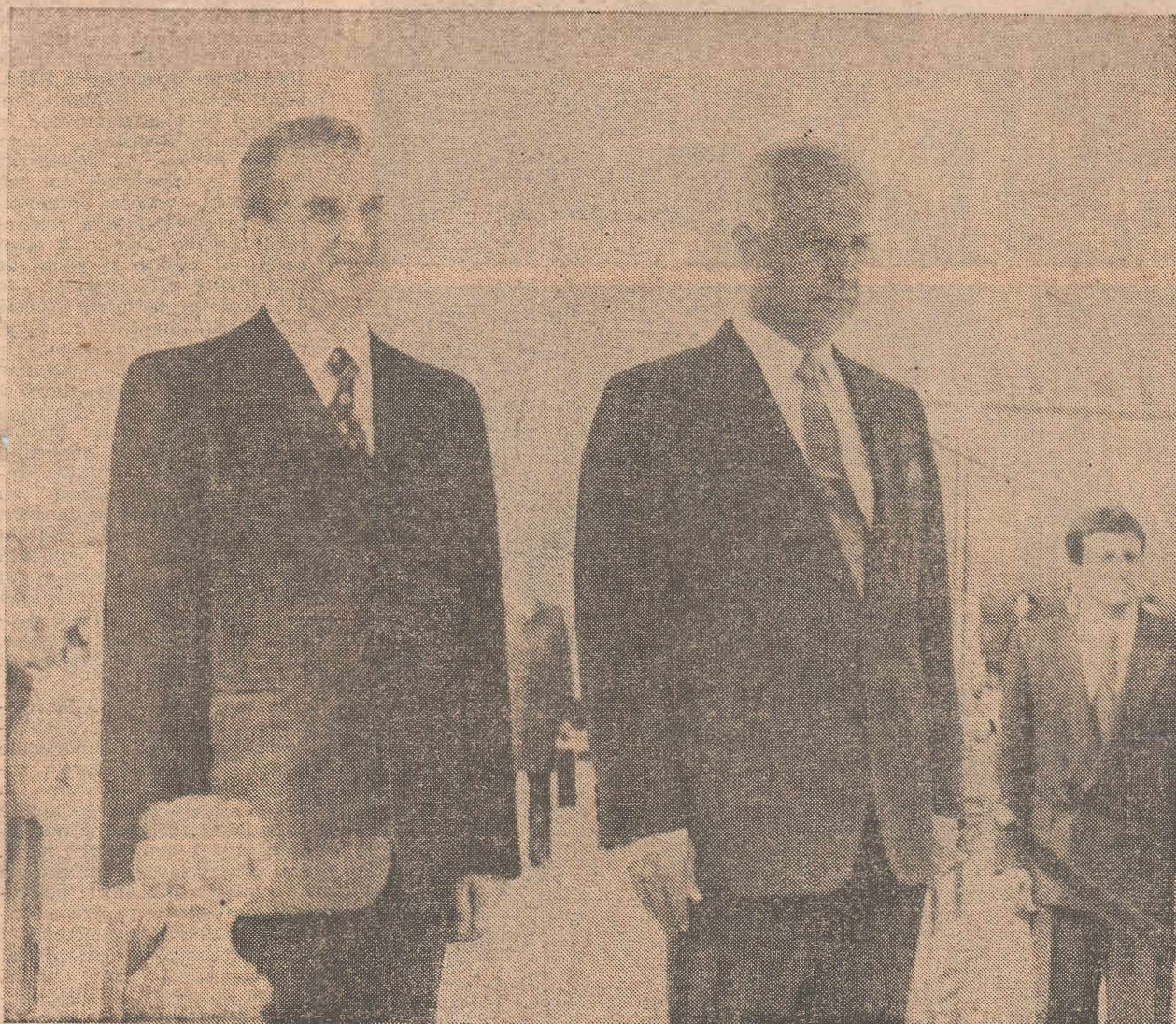

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, A EFECTUAT O VIZITĂ DE STAT ÎN TURCIA

Comentariul în paginile 2-3

Întîmpinînd Conferința Națională a partidului

În toate
domeniile vieții
economico-sociale,
amplu eforturi
creatoare și
durabile înfăptuiri

• Tîrgul Internațional
București 1987 – elocventă
ilustrare a înaltului potențial
atins de economia
românească

pagina 4

• Exigențele unei sarcini
prioritare: exportul. O dez-
batere care demonstrează
că producția pentru export
nu este doar o importantă
problemă economică, ci și
un etalon pentru compe-
tența profesională

pagina 5

• Aleșii noștri – cei mai
destoinici gospodari. Re-
porterii revistei la adună-
rile pentru desemnarea
candidaților F.D.U.S., în
alegerile de deputați, sur-
prind largul, democraticul
dialog cetățenesc desfășu-
rat sub semnul răspunderii
civice – moment de rodnice
bilanțuri dar și de analiză
a îndrăznețelor planuri de
viitor

paginile 6-7

Opinii

Starea de ordine

S-a așezat cu greu în scaun, n-are astîmpăr, se foicește a nerăbdare și grabă. Trece marginea politicii și intru pe conversația celorlalți doi bărbați din încăpere, deși nu era nici decum particulară. Problema sa e presantă, spune, nu poate să piardă 300 000 de lei. Are nevoie de apă. A scăzut presiunea din conducte și astfel poate să i se diminueze producția în 24 de ore cu 300 000 de lei. Este directorul întreprinderii de ulei din soia Urziceni (Ialomița) și se adresează vicepreședintelui consiliului popular Gheorghe Mihai. Acesta mobilizează prompt pe cei responsabili cu apa. Se iau măsuri pe loc, se găsesc soluțiile tehnice convenite. Apă va fi! Fabrica să meargă în plin. Treburi marunte și datorii curente, vești spune. Și totuși, intrînd în fabrică, alături de inginerul Dumitru Drăgan, simt mai bine și mai exact de unde venea neliniștea sa. Din starea de ordine și starea de răspundere față de un rod al pămîntului. Fabrica a intrat în producție, după faza reviziilor capitale, mai devreme decît în termenele planificate iar instalațiile bat din plin, în ritmul celei mai înalte performanțe. Îi ascultă pulsul prin vibrațiile aparatelor de măsură și control.

e totul în ordine, e totul perfect, sînt la randamentul maxim. Muncitorii sînt la posturile lor de veghe. Producția concretă, fizică, e urmărită scadent la fiecare oră. Spre magazin, se îndreaptă camioanele, trag la rampe vagoanele încărcate cu materia primă.

Starea de ordine este starea de bine și de firesc a oricărui loc de muncă. Înseamnă chintesența preocupărilor pentru fiecare lucru, mare sau mic, al producției. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, la recenta Plenară a Comitetului Central, starea de ordine și disciplină implică măsuri prompte pentru lichidarea rapidă a oricăror situații negative ce pot împiedica producția, economia, scopurile noastre majore.

Trecînd de la Urziceni în sus, peste Cimpia Bărăganului am văzut unduind mările verzi ale pîinii verii viitoare. A răsărit grîul – ce minune! –, acolo unde mîini harnice și conștiințe responsabile l-au semănat la vreme. Semnul bogăției, semnul victoriei, semnul împlinirii și semnul bucuriei este să faci totul la vreme. Și bine. Cu respect.

CICI IORDACHE ADAM ■

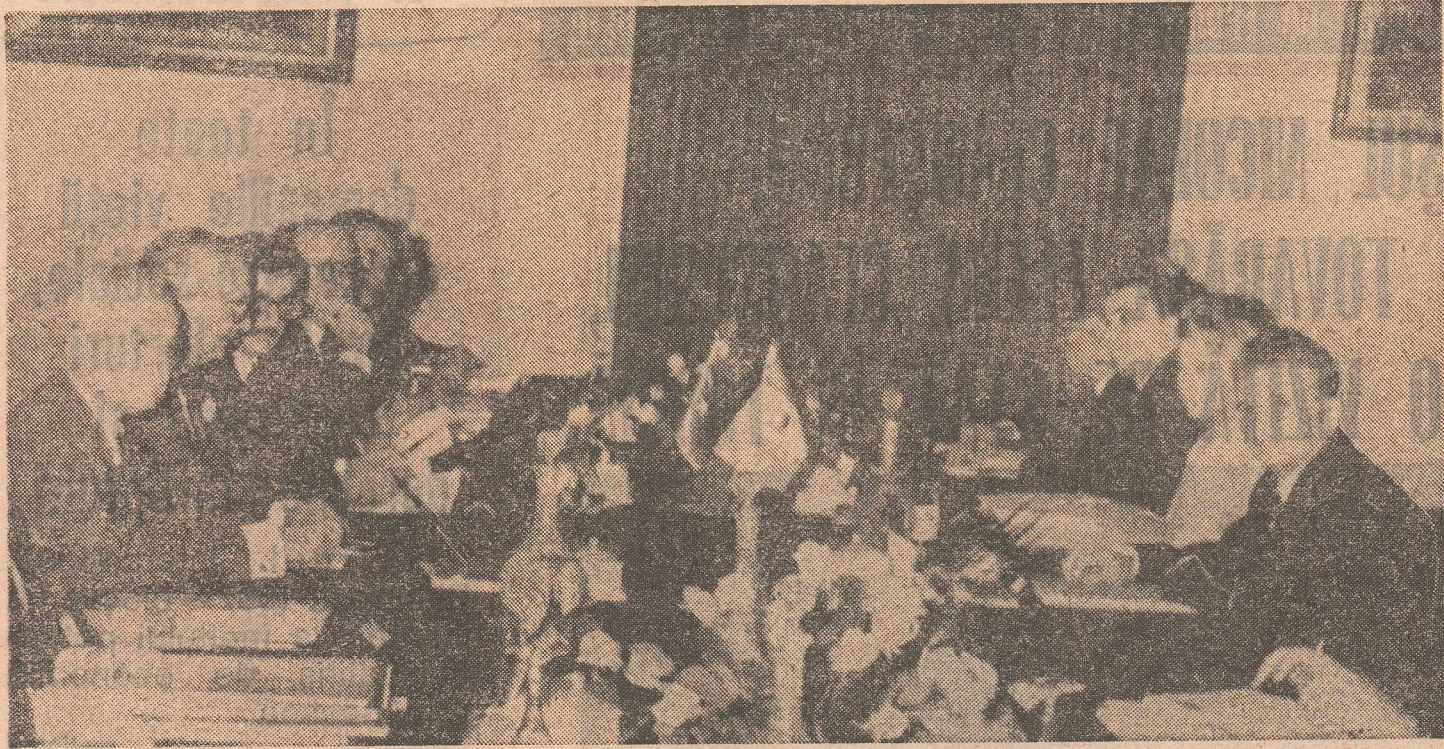
Cu aceeași grijă, pînă la ultimul bob!

O mobilizare exemplară, acum, în ultimele ceasuri ale recoltatului, este starea care caracterizează întreaga suflare a satelor, pentru ca roadele unui an de muncă să se afle la adăpost

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

VIZITA DE STAT A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU,

Relațiile prietenești, tradiționale dintre România și Turcia s-au dezvoltat continuu, în ultimele decenii s-a întărit colaborarea reciproc avantajoasă pe multiple planuri. Un rol important în promovarea raporturilor româno-turce, întemeiate pe egalitate, stimă și avantaj reciproc, l-au avut vizitele la cel mai înalt nivel, convorbirile purtate cu aceste prilejuri la București și Ankara. Documentele semnate de fiecare dată au avut darul să impulsioneze legăturile în numeroase domenii, să identifice noi căi și mijloace de colaborare fructuoasă. Noi și ample perspective au fost jalonate în cadrul convorbirilor de la Ankara din luna mai 1983 și de la București din iunie 1985 dintre președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Turcia, Kenan Evren, și înțelegerile la care au ajuns cei doi șefi de stat în vederea intensificării în continuare a colaborării româno-turce. În acest cadru se înscrie și vizita de stat făcută zilele acestea în Turcia de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Kenan Evren. Opinia publică turcă a salutat cu vie satisfacție noua prezență pe pământul Turciei a înalților soli ai poporului român. Cerculile politice, presa și radioteleviziunea au manifestat un interes deosebit față de vizita șefului statului român, punând în evidență personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, activitatea sa prodigioasă dedicată dezvoltării României moderne, păcii, colaborării și înțelegerii între toate națiunile.

În cadrul convorbirilor oficiale, s-a subliniat cu satisfacție faptul că raporturile dintre România și Turcia cunosc o dezvoltare continuă, în spiritul înțelegerilor convenite cu prilejul întâlnirilor anterioare la cel mai înalt nivel. Au fost relevate progresele înregistrate, precum și posibilitățile existente pentru extinderea colaborării economice și tehnico-științifice, a cooperării și specializării în producție, pentru creșterea și diversificarea schimburilor comerciale bilaterale, potrivit potențialului economic ridicat al celor două țări. Legat de aceasta, a fost reliefată necesitatea așezării pe baze durabile a lucrării bilaterale, prin încheierea unor acorduri pe termen lung, care să confere stabilitate și perspectivă relațiilor economice dintre România și Turcia. S-a apreciat că promovarea susținută a colaborării româno-turce pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte sectoare de interes comun este în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și cooperării în Balcani, în Europa și pe tot globul.

Abordându-se probleme ale situației internaționale, s-a subliniat că în actualele condiții deosebit de grave și complexe, problema fundamentală o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară, eliminarea totală a armelor nucleare din Europa și din întreaga lume, asigurarea păcii pe planeta noastră. O atenție deosebită a fost acordată regiunii Balcanilor, transformării acesteia într-o

ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN TURCIA

zonă a bunei vecinătăți, a păcii, înțelegerii și colaborării. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea de a se trece de la discuții generale la acțiuni concrete, propunând organizarea, în cel mai scurt timp, a unei conferințe la nivel înalt a șefilor de stat și de guvern ai țărilor balcanice, cu o ordine de zi acceptabilă pentru toate părțile, care ar avea o mare importanță pentru găsirea căilor de întărire a încrederii și colaborării în Balcani și ar influența pozitiv climatul pe continentul european și pe celelalte continente. România, a spus conducătorul statului nostru, este hotărâtă să facă totul și în viitor pentru a-și aduce în mod activ contribuția la rezolvarea constructivă a tuturor problemelor grave și complexe cu care se confruntă în prezent omenirea; ca și pînă acum, țara noastră va întări conlucrarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, în lupta pentru afirmarea tot mai puternică a politicii de pace, de dezarmare, de înțelegere și colaborare, situînd ferm la baza tuturor relațiilor ei internaționale principiile deplinei egalități, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber, potrivit dorinței și aspirațiilor proprii, fără nici un amestec din afară.

Apreciînd perspectivele pe care le deschide noul dialog la nivel înalt româno-turc, președintele Nicolae Ceaușescu a spus: „Noi considerăm că potențialul economic, tehnic și științific, în continuă creștere, atât al României, cit și al Turciei, oferă și în viitor ample posibilități pentru lărgirea colaborării reciproc avantajoase într-o serie de domenii importante pentru progresul multilateral al țărilor noastre. Sînt încredințat că și actuala vizită se va înscris, prin rezultatele sale, ca un moment important în dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor româno-turce, în interesul și spre binele popoarelor noastre, al cauzel destinderii, înțelegerii și păcii în Balcani, în Europa și în întreaga lume”. La rîndul său, președintele Kenan Evren a declarat: „Împărtășesc convingerea că actuala vizită a dumneavoastră va constitui o nouă verigă importantă în întărirea prieteniei și colaborării între Turcia și România, ea fiind o continuare a consultărilor utile și sincere pe care le-am inaugurat împreună în 1982. Doresc să afirm încă o dată că sînt fericit că are loc vizita dumneavoastră, care ne dă posibilitatea să ne cunoaștem și mai bine, să punem în valoare aspirațiile și speranțele noastre comune”.

Desfășurat într-o atmosferă de prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, noul dialog la vîrf româno-turc constituie un moment de remarcabilă însemnătate în cronica relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, fiind menit să contribuie la întărirea conlucrării româno-turce atât pe plan bilateral, cit și pe arena internațională, la edificarea unui climat de încredere și de largă cooperare în Balcani, în Europa și pe întreaga planetă.

ION CODRU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au revenit în patrie

Amplă ilustrare

a înaltului

potențial

al economiei

românești

**T.I.B.
'87**

Sîmbătă, 17 octombrie 1987, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a inaugurat Tîrgul Internațional București. La Complexul expozițional din Piața Științei, mii de oameni ai muncii din Capitală au aclamat cu însuflețire pentru partid și secretarul său general.

Grupuri de pionieri și șoimi ai patriei, de tineri și tinere au oferit buchete de flori tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu.

După tăierea panglicii inaugurale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în aplauzele asistenței, vizita a început la pavilionul central, unde sînt expuse cele mai noi produse care evidențiază progresele înregistrate în electronică, tehnica de calcul, robotică, între care se remarcă noile tipuri de microcalculatoare, sistemul de proiectare asistată de calculator, două sisteme de roboți industriali pentru industria de autoturisme și industria chimică, robotul specializat în operațiile de instruire a personalului ce utilizează instalațiile și aparatura de automatizare, ca și noua generație de sisteme de comandă pentru roboții folosiți la controlul calității pieșelor sudate.

S-au vizitat în continuare standurile produselor destinate automatizării proceselor de fabricație în sectoarele prioritare ale economiei naționale — energetică, minerit, petrochimie, metalurgie, energetică nucleară — în alte domenii, realizate la nivelul de competitivitate cu produse similare fabricate pe plan mondial. Metalurgia românească este prezentă cu o serie de exponate cu parametri tehnici și calitativi la nivelul celor mai bune produse de acest fel fabricate în lume.

La standul motoarelor de autoturisme, autocamioane, tractoare, avioane a fost relevată preocuparea specialiștilor noștri de a realiza noi tipuri, în special de mare putere, solicitate de diverse ramuri ale industriei.

Pe platformele în aer liber sînt prezentate diverse variante ale autoturismelor „Dacia”, „Oltcit” și „ARO”, precum și o gamă largă de autocamioane, autotractoare, autobasculante, autospeciale cu destinații multiple, de autobuze urbane, interurbane și pentru turism, de microbuze și troleibuze, de tractoare în diverse tipuri, de la 26 la 180 CP.

Industria de utilaj greu expune peste 450 de produse.

Standurile rezervate chimiei și petrochimiei prezintă sugestiv evoluția acestei ramuri de bază a economiei naționale purtătoare de progres tehnic, ramură care și-a sporit de peste 9 ori potențialul productiv, din 1965. Se remarcă mai ales produsele industriei de sinteză a elastomerilor, situată la nivel mondial. Industria românească de cauciucuri sintetice se distinge prin faptul că s-a bazat pe activitatea proprie de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Sub direcția îndrumare a tovarăsei academician doctor inginer Elena Ceaușescu au fost finalizate cercetările în domenii de vîrf ale chimiei și petrochimiei, materializate în elaborarea unor tehnologii și instalații moderne pentru obținerea cauciucului poliizoprenic și polibutadienic, plastifiantilor și produselor epoxidate, a rășinilor de hidrocarburi etc. O serie de tehnologii și instalații din aceste sectoare, ca și din altele, funcționează în diverse țări ale lumii.

Pavilionul industriei ușoare, cu cele aproape 4500 de sortimente de un înalt nivel calitativ, demonstrează continua dezvoltare și modernizarea a producției, capacitatea întreprinderilor de a-și înnoi rapid structura fabricației.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au vizitat apoi pavilioanele naționale ale țărilor prezente la T.I.B. '87 și standurile firmelor străine.

Sînt reprezentate prin pavilioane naționale: Argentina, Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Chile, R. P. Chineză, Columbia, Cuba, R. D. Germană, R. F. Germania, Grecia, Israel, Italia, Jugoslavia, Japonia, Norvegia, Polonia, Senegal, S.U.A., Suedia, Turcia, Ungaria, U.R.S.S. De asemenea, participă O.E.P.

La pletarea din incinta complexului expozițional, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu au fost salutați din nou de mii de locuitori ai Capitalei, participanți la inaugurarea acestei ample manifestări economice internaționale, care au dat glas sentimentelor de adîncă grațitudine față de secretarul general al partidului, pentru neobosită sa activitate pusă în slujba binelui și a fericirii națiunii noastre socialiste, a aspirațiilor sale de progres, de colaborare și pace.

ION CRINGĂȘU ■

Exportul: se poate!

Producția pentru export nu este numai o importantă problemă economică ci și un ambițios etalon pentru competența profesională și profesionalitate. Pentru orice economie națională, exportul reprezintă un puternic factor de prosperitate și o condiție severă a participării la viața tot mai complexă și mai interdependentă a lumii contemporane. Dar pentru oamenii care fac această producție de export semnificațiile largi ale respectivei activități economice și comerciale se restring în focarul unei atitudini și unei mentalități. Cu alte cuvinte, în eticheta produselor pentru export se oglindesc, în ultimă instanță, niște trăsături de caracter și un anumit grad de conștiință ale celor care au lucrat la ele. Pentru că punctul de plecare în ochii lumii al oricărui produs, cât de complicat, îl constituie, până la urmă, miinile unui om.

În spațiul acestui punct de plecare „se desfășoară acțiunea” dezbaterii de față. Și am ales pentru asta experiențe diferite: în motoare electrice și în producția de mobilă. Într-unele locuri planul este la plus, în altele — la minus; să vedem de ce.

N-am avut tradiție în exportul de motoare electrice. O vreme, nici n-am avut o astfel de industrie. Asemenea altor domenii de activitate economică-socială, Congresul al IX-lea a inaugurat și o astfel de pagină pe care a început să se scrie, tot mai intens și mai frecvent, epoea concepției și realizării produselor și tehnologiilor de vîrf. Și așa se face că Uzina de motoare electrice București — U.M.E.B. — a devenit cu timpul ceea ce se numește o firmă; respectată și căutată de vreo 72 de țări de pe toate continentele lumii; datorită produselor pe care le face și din care aproape jumătate se exportă.

Cînd proaspăt repartizat a venit în uzină, acum treizeci de ani, inginerul electronist Aurel Militaru nu se gîndea c-o să „ajungă” șef serviciu export; reexistînd „obiectul muncii”, pe-atunci nu exista nici un astfel de compartiment.

Acum, problemele serviciului export sînt nu numai de sine stătătoare ci și foarte multe și complexe. În discuție, are promptitudinea și siguranța unui negociator. „Planul pe 9 luni l-am depășit cu 6,3 la sută, iar pentru octombrie preliminar o depășire de 3,5 la sută.

Prin ce anume a devenit la dumneavoastră în uzină exportul o activitate prioritară? „Prin existența unui program special de activitate pe tot fluxul tehnologic, de la proiectare și lansare, pînă la realizarea și finisarea produsului. Un program controlat și urmărit zilnic astfel încît este evitată orice sincope sau disfuncționalitate în ce avem de făcut”. De unde știți ce și cum trebuie să faceți pentru export? „Colaborăm cu 10 întreprinderi de comerț exterior, dar concurența acerbă de pe piața internațională de motoare electrice ne obligă la o permanentă stare de veghe. Exportul presupune o laborioasă și vastă activitate de informare premergătoare pentru a veni la timp și cu precizie în întîmpinarea pieței. Aș spune că producția de export începe de-aici, de la cunoașterea a ceea ce se licitează pe plan internațional, a cererilor de oferte, a bursei și a tendințelor pe principalele piețe de mărfuri și valori. Numai așa ne putem croi un cadru și o strategie de producție”.

Un pas necesar, dar, desigur, nu și suficient pentru că de la a ști ce să faci și pînă la a face efectiv și pînă la vinderea produsului și încasarea banilor este o cale lungă. Pe care o cunosc cel mai bine chiar cei pe care o parcurg.

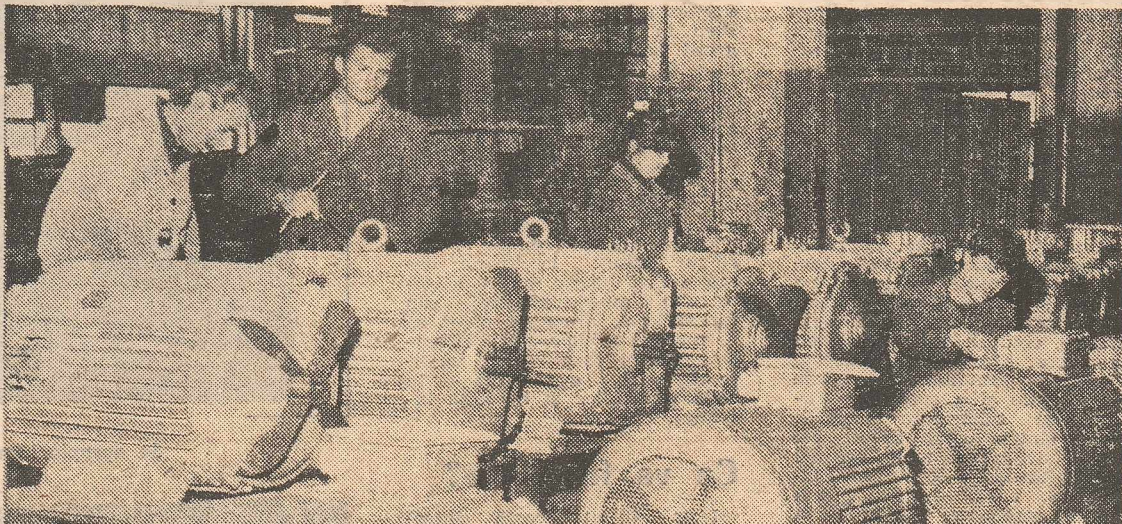
Unde se naște morală

Inginerul Valentin Ceh a fost recent promovât în funcția de șef de secție. O vreme a lucrat în proiectarea de produse care se realizau chiar în secția pe care acum o conduce: ca fost proiectant, îi înțelege acum mai bine pe cei din execuție, iar ca actual șef de secție productivă, îi înțelege mai bine și pe proiectanți. „Mobilitatea profesională e decisivă pentru că modificările cerute de diversi parteneri la un același tip de produs au devenit o regulă și o practică a acestor relații comerciale. Și-atunci, trebuie să facem ceea ce ni se cere, repede și bine. Unii vor motorul cu bornele sus, alții

cer un anumit tip de mușe, alții vor un turometru suplimentar, alții vor capote modificate ș.a.m.d. Trebuie să satisfacem toate aceste solicitări dacă vrem să existăm pe piața internațională”. Nu vă încurcă munca la un produs care e conceput într-un fel și trebuie să iasă altfel? „Această pliere la exigențele pieței este, chiar esența muncii noastre. S-au creat o opinie și o mentalitate favorabile producției pentru export. A devenit un fel de eferm pariu cu noi înșine pentru că nu e puțin lucru să știi că din miinile tale ies valori care aduc prestigiu uzinei și întregii țări”. Inginerul Militaru își spunea că reușii să mențineți pasul pe piața internațională oferind produse în termene mai scurte de-

erau aproape gata; partenerul vroia un nivel mai redus de vibrații și zgomot. Era în joc producția noastră pe o jumătate de lună. A trebuit să le demontăm, să le modificăm și să le facem altfel — și am făcut toate aceste lucruri fără să ne formalizăm prea mult”. La fel, brigada condusă de maestrul Contiu Marin a fost pusă într-o bună zi într-o situație neîdîtită, deși meșterul, în 32 de ani de muncă aici — mai are un an pînă la pensie — văzuse multe la viața lui. „Partenerul a venit să ridice marfa cu o zi mai devreme decît era stabilit prin contract. O zi nu înseamnă mult pentru istoria unei uzine, dar poate însemna enorm pentru viața ei. Riscam să pierd cu celelalte produse, dar fără motoarele la care lucrasem noi și pe care urma să le ia și să le plătească abia peste o lună. Or, nu puteam rata așa de simplu o asemenea ocazie. Urmarea: am tras tare 16 ore non-stop și am finalizat motoarele astfel încît a doua zi erau ambalate și gata de drum”.

Producția pentru export se compune în ultimă instanță din astfel de particule ale profesionalismului și competenței, din articulațiile subtilele ce se întind între pregătire, conștiință și dorința de a ști că, în sistemul de referință dat, al locului de muncă, al secției, uzinei sau chiar al ramurii de producție ești cel mai bun sau ai lucrat cel mai bine. Semnul acestei recunoașteri este la U.M.E.B. o etichetă atît de simplă, dar atît de intensă în trăirile pe care le incumbă și pe care scrie „Made in Romania”.

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Mereu.

ca-n expoziție!

Nu s-ar putea spune că pentru Combinatul de prelucrare a lemnului Pitești producția pentru export este acum un prilej de liniște. N-a fost nici vreme de două decenii, de cînd mobila de Pitești se exportă în peste 30 de țări, dar cu atît mai mult nu este acum, cînd „după un septembrie al unei inexplicabile căderi” — cum vorbește ca pentru sine directorul Combinatului, ing. Ion Pietrăreanu, procentele dominante ale planului arată un recul cit un mare semn de mirare: după 9 luni — 87 la sută la devize convertibile (deși 101,8 la sută pe C.T.S.). Cit ar fi putut arăta realizările după trei sferturi de an este ușor de aflat dacă știm că planul pe septembrie s-a făcut în proporție de 71 la sută pe C.T.S. și 60 la sută pe devize convertibile.

„Căderea din septembrie” este un subiect inevitabil. Cu el am și început. De ce, de ce, de ce? „Sînt întrebări care ne frămîntă pe toți. Vă pot spune multe despre realizările noastre, vă pot arăta după aceea și expoziția pe care o avem. Dar trebuie să spunem că lucrurile nu totdeauna sînt ca-n expoziție, recunoaște cu o franchețe admirabilă directorul Pietrăreanu. Acest septembrie ne-a dat multă bătaie de cap și am putut descoperi neajunsuri care deja fac obiectul unor intervenții serioase. Astfel, în programarea și urmărirea

producției unele comenzi n-au ajuns la termen în secțiile de montaj și expediție. La secția Mobilă I s-au înregistrat restante la garniturile de dormitor astfel încît virful din august a fost urmat de prăbușirea din luna trecută. În secția Mobilă II nu s-a urmărit judicios programul de bibliotecă „Jura”. În general, trebuie întărită cooperarea între secțiile noastre pentru că cei de la Mobilă III, de exemplu, n-au cum să termine la timp producția dacă Mobilă I nu le livrează toate reperele. Există o disciplină și o rigoare aproape matematică în care trebuie să decurgă toate etapele producției noastre. De pildă, ca să putem vinde marfă la 1 ianuarie, la ea trebuie să se lucreze încă din noiembrie — și se înțelege că orice întîrziere neglijabilă în aparență poate să devină drastică, dramatică aproape la momentul scadenței. La fel, secția Cheresetele n-a reușit să asigure în septembrie reperele necesare pentru Mobilă I și Mobilă III. După cum vedeți ne interesează în primul rînd lucrurile care depind de noi, pentru că nimeni decît noi nu trebuie să poarte grija și răspunderea față de activitatea Combinatului, față de producție, față de oameni, în ultimă instanță”.

Intervenția directorului m-a surprins prin sinceritatea și spiritul ei deschis. Mă așteptam la tradiționalele justificări relative la furnizorii cu termene scadente. După insistențe, am aflat totuși că nu puține sînt situațiile în care secții întregi ale Combinatului au stat din cauza absenței unor materii prime și materiale ce urmau să

tărușul” în Pitești, ocupîndu-se încă de la repartizarea în producție de problemele industriei mobile. Acum conduce Atelierul de proiectare și nu s-ar putea spune că această muncă n-are spectaculozitatea pe care o are, de pildă, designul sau arhitectura. „Criteriile care fundamentează producția de mobilă sînt destul de clare: reproiectarea produselor vechi, tipizarea reperelor și a subproduselor, încadrarea și reducerea consumurilor specifice, punerea în valoare a unor specii mai puțin valoroase (fag, rășinoase) care, prelucrate mai complex și finisate superior, pot să aibă competitivitatea stejarului. Într-o privire de ansamblu se poate aprecia că întreaga producție se reînnoiește la noi cam la doi ani, deși sînt garnituri de mobilă ce rămîn la modă multă vreme. Proiectarea nu se referă numai la modele ci la toate etapele de realizare a unui produs: creație, tehnologie, sedevistică, inginerie tehnologică, piese de schimb”. Între proiectare și producție nu există nici un obstacol sau perete despărțitor. Toți își consideră treaba încheiată atunci cînd marfa iese pe poarta Combinatului. Secția Mobilă III este condusă de inginerul Sergiu Mindreanu. „Este o secție înființată acum 3 ani în locul unuia care se ocupa de confecționarea lăzilor pentru ambalaj. În termen scurt am atins capacitatea de producție proiectată, iar acum livrăm numai marfă pentru export. Salutul este destul de mare, dar l-am putut face folosind din plin capacitatea, pregătirea și dorința oamenilor de a ieși la lumină cu lucruri de primă calitate. Nu așteptăm ca C.T.C.-ul să verifice în final mobila făcută de noi pentru că ar fi și prea tîrziu și ar fi și păcat să întoarcem din drum o treabă care ar trebui luată de la capăt. Pînă la urmă fabricarea de mobilă rămîne, e adevărat, o ocupație de timpuriu dar o timpurie cu toate atributele producției moderne în care se pun în joc priceperea, îndemnarea și chiar intuiția oamenilor”.

Mesterul Gheorghe Udrea lucrează aici de peste două decenii și nu era nici mai mult nici mai puțin decît un timpular obișnuit. Școala și un oarecare talent i-au permis să ajungă un maestru, la propriu și figurat, fiind unul din oamenii de bază în Atelierul de montaj, adică acolo unde se desfășoară ultima etapă înainte de ambalarea și expediția mobilei. „Totul este să-ți placă meseria. Avem mulți tineri care vor să deprindă această meserie. Îi vezi după tinuță, după mers și după felul cum îți vorbesc ce calitate au și ce șansă au de a deveni oameni de ispravă. Timpăria este acum mai mult o treabă de industrie, se lucrează pe module, se lucrează pe montaje, se lucrează cu anamită geometrică ce nu-ți dă voie la greșală. Restantele din septembrie nu s-au înregistrat în atelierul pe care-l conduc dar resimt năduful pe care toată lumea îl are față de această cădere. Nu este inexplicabilă și de aceea cred că tot de noi depinde să ridicăm realizările cel puțin la nivelul planului”.

„Munca pentru export este de fapt munca pentru tine, un adevăr pe care maestrul Nicolae Anghel îl rosteste la fel de simplu ca o trăsătură de rîndea. Trebuie să-ți pul mîntea la contribuție și trebuie să dai din tine tot ceea ce știi și tot ceea ce poți. Mîndria este cu atît mai mare cu cît aceste produse poartă pe ele amprenta muncii noastre, amprenta palmelor noastre”.

As reveni în încheierea acestui grupaj la ideea pe care o enunțasem încă din titlu: exportul — se poate! Exportul nu este decît un alt nume dat capacității unor oameni de a se ști cinstiți față de ei înșiși, de a se ști corecți față de munca lor și treaba lor și, nu în ultimul rînd, de a se ști puși în valoare prin tot ce au mai bun. Munca pentru export e munca pentru tine — cum spune maestrul timpular Anghel din Pitești. O muncă pentru tine din care, asemenea unui bulgăre de zăpadă care crește pe măsură ce se rostogolește, se nasc prestigii unui colectiv de muncă, faima unei firme și chiar demnitățile unei țări.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Amplu dialog cetățenesc,

bilanț al înfăptuirilor de fiecare zi

Aleșii noștri —

Vișina, o comună obișnuită

VIȘINA. Comună din județul Olt, în plină cîmpie a Caracalului, locul acesta — „unde se cheamă Vișina” — este menționat într-un hrîsov încă din 1545 • Suprafața 35 de kilometri pătrați • 973 de gospodării și 4 128 de locuitori • C.A.P. Vișina este Erou al Noii Revoluții Agrare pentru producția de griu obținută în 1986.

Astfel ar putea arăta o fișă de dicționar la zi a localității în care ne-am oprit — în miez de toamnă, în plină campanie electorală — spre a consemna modul în care oamenii de aici întâmpină apropiatele alegeri de deputați pentru consiliile populare. Perioadă de muncă, de bilanț și de lucidă anticipare a viitorului. Perioadă febrilă pentru oamenii ogoarelor, atît în ceea ce privește efortul depus pentru încheierea în cit mai bune condiții a lucrărilor specifice acestui anotimp, cît și pentru dezbaterile responsabile ale problemelor comunei, probleme care, cu rezolvările pe care și le-au aflat sau pe care încă le caută, reprezintă subiectul fotoreportajului de față. Cu singura precizare că problemele aparțin oamenilor — cei care le dezbate și le găsește soluții, cei care își problematizează existența de azi și de mâine, cei pentru care această existență, într-un anume loc și timp, reprezintă fundamentală problema a vieții, legitimația lor de trecere prin vreme, singurul mandat în baza căruia au dreptul să decidă, să-și aleagă reprezentanții sau să fie ei înșiși aleși.

Rodnica neodihă

Constantin Răceală e primar la Vișina de puțină vreme. Așa încît pînă acum n-a prea avut vreme decît să privească în jur, să se sfătuiască, zi de zi, minut de minut cu apropiații săi colaboratori, cu sătenii, să caute să priceapă rosturile așezării. Ii place aici. Să cu gospodari harnici. Despre cele ce s-au realizat în ultimii doi ani și jumătate sînt, firește, mult mai în măsură să vorbească deputații, cei prin al căror efort, conjugat cu al alegătorilor, Vișina a făcut pași serioși înainte pe ceea ce ei numesc „drumul rodniciei”. Angajarea pe acest drum și parcurgerea lui, aveam să aflăm, au costat multă neodihă. Dar acesta nu e motiv de plîngere. Dimpotrivă. Zice Gheorghe Sincu, deputat și vicepreședinte al biroului executiv al Consiliului popular: — Ne-am angajat în fața oamenilor, înainte de a fi aleși ca deputați, că vom face tot ce depinde de noi pentru ca în Vișina să existe un dispensar așa cum se cuvine. Și tot din discuțiile de atunci a rezultat că noi, cei 17 deputați, nu putem înălța, singuri, dispensarul. Acum — dispensarul există. Realizat din fondurile strînse, în baza Legii 1, de la populație, dar și din munca tuturor — atît calificată, cît și necalificată. Întreaga manoperă a fost executată de meșterii satului, așa încît putem spune, azi, că întreaga valoare a construcției, vreo trei sferturi de milion, reprezintă în totalitate contribuția noastră.

Tot o acțiune inițiată de deputați, acțiune despre care Ion Gheorghiu sau Anica Iosif pot spune multe, a constat în reamenajarea curților și a spațiilor din fața caselor tuturor sătenilor. S-ar putea spune, la un moment dat: ce-a căutat deputatul să se bage în ograda omului? Iată că a căutat, pentru că deputații aleși sînt printre cei mai buni gospodari ai comunei și sfaturile lor sînt ascultate. Așa că viile au fost scoase din mijlocul curților și au fost plantate pe lingă case, în bolți umbroase, rezervîndu-se spațiul rămas altor culturi, care să asigure necesarul de legume „al fiecărei familii. Mici solarii, straturi rigurose repartizate asigură fostelor bătători, cam devălmășite, un aspect frumos, iar gospodăriilor respective — un plus de produse. Cit despre peticele de pămînt de pe stradă, acolo s-a ajuns și pînă la trei culturi anual: fasole, cartofi, rapiță, orz, furaje.

— Dar munca și inițiativa deputaților, modul în care ei au reușit să-și mobilizeze consătenii, să-i facă să înțeleagă importanța și să-și aleagă reprezentanții zile bune

pentru semănat sau cules, se vădese, cred eu — spune Ion Smarandache, președintele C.A.P.-ului —, și în rezultate obținute de către cea mai reprezentativă unitate de pe raza comunei. Firește, titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare ne-a oferit imensă satisfacție a recunoașterii trudei și priceperii noastre, dar ne-a și mobilizat, astfel încît rezultatele cu care încheiem acest an agricol sînt, zicem noi, pe măsura renumelui pe care ni l-am făcut. La griu, sperăm să fim, iarăși, printre Eroii anului 1987, dar și la sfeclă, cu peste 74 de tone la hectar, și la porumb, cu peste 25 de tone, desigur, în condițiile unor suprafețe irigate, am obținute recolte bune. Acum, cînd roadele cimpului sînt deja strînse, cînd se lucrează numai la arături adînci și se grăbește ajungerea porumbului la bazele de recepție și a sfeclei la Fabrica de zahăr din Corabia (unde sîntem cotați drept cei mai punctuali și mai darnici dintre furnizorii de materii prime din zonă) — grija primă rămîne zootehnia. Am ajuns la o depășire a efectivelor, fapt pentru care acordăm o atenție sporită furajelor. Sînt foarte bine față de anii precedenți. Încetul cu încetul, gospodăria noastră cea mare a prins cheag, și asta se vede, cu ochiul liber, chiar în aceste zile, cînd se face împărțirea grîului, prilej cu care oamenii ridică de două ori mai mult decît în toamna trecută. Asta-i face să privească plini de bucurie la grîul cel nou, care, pe suprafețele deja însămînțate, a prins a înfrăți.

Notăm, apoi, cîteva din datele furnizate de către secretarul consiliului popular comunal, Ilie Vlad, cu privire la acțiunile de gospodărire și înfrumusețare a comunei, acolo unde aportul deputaților s-a dovedit decisiv. Au fost redat agricole cîteva hectare, s-au reparat poduri și podețe, au fost îngrijite spațiile verzi, s-au plantat peste 6 000 de pomi, s-au fost recuperate însemnate cantități de hirtie și metal, valoarea lucrărilor realizate în precedentul an și în cel de față depășind opt milioane lei.

Vizibilă este activitatea fructuoasă a deputaților și în ceea ce privește contractarea de produse de la populație, gospodării de frunte ai comunei — precum Ion N. Simion, Ilie și Florea Smarandache, Ion Crăciun, Nicolae și Roman Sima, Marin Stănoiu sau Oprea Bostanșici — contribuind, alături de ceilalți săteni, la realizarea și chiar depășirea cantităților contractate, mai ales în ceea ce privește carnea de bovină, de porc și de pasăre, legumele, lina sau laptele de vacă.

— Așa trebuie să se petreacă lucrurile într-o comună în ale cărei gospodării există peste 4 000 de oi, 165 de bovine, 1 100 porci sau peste 12 000 de păsări — opinează primarul Constan-

tin Răceală. Dar, credem noi, toate aceste realizări de pînă acum reprezintă doar un început de drum. Așa cum au mai fost și alte începuturi...

Despre statornicie

Da, au mai fost începuturi. Unul dintre deputații comunei, Ion Florea, directorul S.M.A.-ului, a venit aici în urmă cu 21 de ani. N-a zărit, pe locul unde ar fi trebuit să fie sediul unității la care fusese repartizat, decît un lan de porumb. S-a uitat iute în mersul trenurilor, primul gînd fiind acela de-a pleca repede de tot din Vișina. Acum zîmbește acestor amintiri. Acum, cînd S.M.A.-ul Vișina efectuează lucrări pe 26 000 de hectare, în zece C.A.P.-uri, dintre care patru sînt deja Eroii ai Noii Revoluții Agrare. A rămas pentru că s-a apropiat de oameni. A văzut pensionîndu-se mecanizatori care lucrau de pe vremea cînd primele tractoare abia își făcuseră apariția pe-acolo. Bărbați tari, care nu știu ce-i scuza de muncă, nu pregetă să stea pînă-n plinul nopții și să revină pe cîmp odată cu zorii.

Tot din aceeași pricină — febră de-a fi al oamenilor, blînzi, săritori la nevoie — a rămas și doctorița Elena Aprodu. Cînd a sosit, în urmă cu cinci ani, a și greșit halta de coborîre din tren, fiind adusă la Vișina de o căruță mică, trasă de un măgar. Acum, în noul dispensar, e cu totul altceva. Cel din sat îi spun, alintînd-o, Nuca. E întreprinzătoare, are inimă bună și stă, zi și noapte, în cămaruța ei din dispensar, putînd fi găsită acolo oricînd. Ce vrem să spunem cu aceste exemple? Un singur lucru: la Vișina, oamenii care iubesc munca și satul sînt repede adoptați, din tot sufletul, ajungînd chiar să se numere printre aleșii sătenilor, oameni care iubesc, înainte de orice, statornicia — în treburile zilnice și în viața întregă.

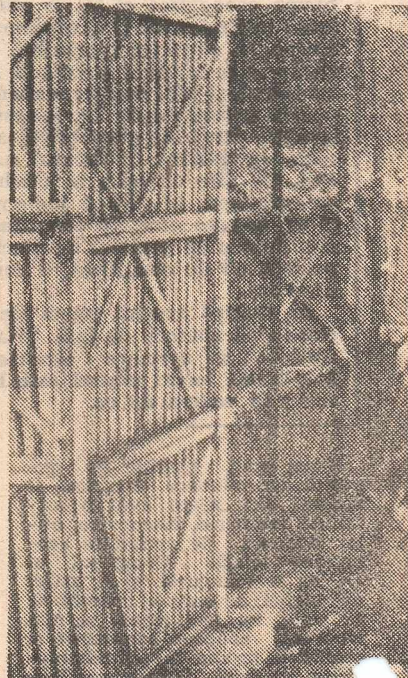
Ce va fi mâine?

I-am adresat această întrebare primarului și el a stat o clipă în cumpănă. Apoi, metodic, așa cum se cuvine să procedeze un om cu atîtea răspunderi, a început să puncteze:

— Încă de acum, din adunările cetățenești care au avut și au loc, se prefigurează o seamă de lucruri care vor schimba fața comunei. Sînt deja semnificative. De la ultimele alegeri, populația a sosit cu vreo trei sute de oameni, ceea ce a condus la stabilirea a 19 circumscripții electorale, față de 17 la precedentele alegeri. Așadar, mai mulți deputați și, implicit, o echipă mai puternică de activiști ai Consiliului popular. Tot din dezbaterile cetățenilor am înțeles că marea problemă a comunei, a tuturor comunelor țării, de fapt, este atragerea forței de muncă tinere spre agricultură. Biroul executiv se preocupă, în prezent, de calificarea absolvenților a 10 clase, prin cursuri care se vor ține aici, prin activitatea practică a tinerilor pe lingă specialiști cu experiență. Crescînd forța C.A.P.-ului, vor crește, implicit, și veniturile sale, deci și bogăția comunei. Ne-am propus să dotăm dispensarul și cu un cabinet stomatologic, pentru care spațiul există deja. Vom construi un bloc pentru specialiști și un local pentru Consiliul popular, care se află așezat, acum, într-una din cele mai vechi case ale comunei, de peste 90 de ani. În fine, vom dezvoltă secțiile de industrie mică și vom asfalta drumul care duce din centru pînă la halta Vișina. Sîntem încredințați că putem face toate acestea și altele încă. Laolaltă, cetățenii și aleșii lor, deputații, reprezintă o forță capabilă să facă din Vișina o comună mult mai frumoasă și mai prosperă decît aceea pe care o vedeți acum.

Se string ultimele roade din grădini...

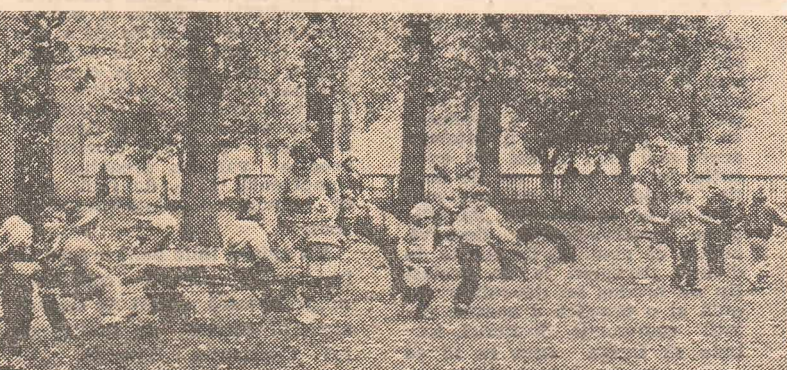
Se apropie iarna, timpul bunilor zootehniști

Comuna își trăiește miezul de toamnă în curțile-i bogate și frumoase

Grija pentru sănătatea comici și mari e permanentă în noul dispensar, ridicat în timpul ultimei legislaturi

Cei ce reprezintă viitorul comunei Vișina

cei mai destoinici gospodari

Reporter la adunările cetățenești

Planuri la Chitila

Ieri nu s-a întâmplat nimic pe locul acesta. Chiar nimic. Afla doar că peste ierburile măcinate de frigul dimineților de toamnă se întindeau din când în când ecurile slabe ale sirenelor locomotivelor trecind prin gara Chitila. Însă astăzi au apărut pe aici niște oameni necunoscuți. Tot măsoară ceva, cu niște aparate de ale lor, și înscriu în carnețele repere, direcții, planuri, unghiuri. Sint de la Antrepriza de construcții-montaj a sectorului 1 din București și studiază amplasamentul unor blocuri noi. Peste locul acesta neted, unde n-a turnat nimeni, deocamdată, temelia unei case, se trasează rețeaua unor viitoare străzi.

Construcții își vor începe lucrul, se spune, peste câteva zile. Și înfățișarea locului se va preschimba, de la o zi la alta, la fel de rapid cum se succed secvențele filmelor ce rulează la Casa de cultură, unde acum tocmai s-a încheiat adunarea cetățenească în cadrul căreia Gheorghe Fițion și-a depus candidatura pentru circumscripția 7 comunală. Au fost prezenți vreo 200 de oameni. Aceștia au fost de acord cu „caracterizarea” făcută de Consiliul comunal F.D.U.S. iar prin exemplele aduse de către cei care au ținut să se înscrie la cuvânt s-a mai dovedit încă o dată ceea ce cu toții știau, că Gheorghe Fițion este, într-adevăr, un om de nădejde. De aceea au hotărât ca el să candideze pentru a fi ales deputat, în alegerile de la mijlocul lunii noiembrie, pentru a reprezenta această circumscripție care este, la Chitila, una dintre cele mai grele. De ce este așa? Pentru că s-a construit și se va mai construi mult, în această circumscripție, ni se răspunde. Iar a construit înseamnă, în multe privințe, a lua viața de la capăt. Apar o multitudine de probleme, nu doar tehnice, bineînțeles, ci și de ordin social. Și este nevoie de o grijă anume și de un efort special, de fermitate și de competență, de înțelegere și de omernie până când viața se statornicește pe noul ei făgaș. „După ce dăm în folosință noile blocuri, zice Gheorghe Fițion, ne grăbim să infrumusețăm locul, să plantăm pomi, să amenajăm spații verzi, dar cu asta nu se cheamă nicicum că ne-am făcut pină la capăt datorită, gândiți-vă că mai gingașă dar la fel de necesară este și strădania de-a face ca oamenii care se mută în noile apartamente și care se trezesc peste noapte cu vecinii noi să se cunoască bine să se ajute la nevoie, să se respecte întotdeauna, să alcătuiască împreună o lume, cum să spun, cât mai frumoasă și curată. Noi avem aici, în comună, 1 000 de apartamente. Pentru alte 500 se va deschide șantișorul chiar acum, în scurt timp. Dintre acestea, 100 de apartamente vor avea un statut, cum să-i zic, ceva mai deosebit. Pentru că vom construi case etajate, cu câte 4 apartamente, și fiecareia dintre cele 4 familii îi vor reveni 250 de metri pătrați pentru folosință gospodărească. În aceste case se vor muta țărani dintr-un sat aparținător al comunei, ce va fi dezafectat. Se înțelege, cele 100 de apartamente construite pentru ei reprezintă doar o primă etapă a unui proces ce va continua în anii următori. Aș ține să subliniez că fiecarei familii ce se strămută aici, în centrul de comună, i se încredințează nu numai un apartament ci și, pe terenul care-i revine, anexe gospodărești executate tot de către constructori, după proiect-tip. Prin urmare, nu uităm pământul pe care călcăm și datorită de a face agricultură”.

Ceea ce adaugă Gheorghe Fițion, cum că a nu uita rosturile pământului este, în cele din urmă, un semn de inteligență, ni se pare și frumos și drept spus. La Chitila, în marginea Bucureștilor, cooperativa agricolă nu are decât 640 de hectare cu totul, comuna are puțin pământ arabil, după cum se vede, și de aceea este ușor de înțeles că pământul acesta este lucrat

cu grijă aparte. De pe urma lui, cooperativa obține în fiecare an o producție globală de aproximativ 12 milioane de lei. În schimb, valoarea producției industriale se ridică la vreo 700 milioane de lei în fiecare an, la Chitila existând câteva întreprinderi de nivel republican. Mai cu seamă după 1965 aceste întreprinderi au fost dezvoltate, în mai multe etape, și în urma investițiilor realizate aici s-a ajuns ca valoarea fondurilor fixe ale comunei să fie de circa 1 miliard de lei. Aceste bunuri, parte a avuției naționale, se află în minile citorva mii de muncitori destoinici, continuatori ai unei tradiții industriale care la Chitila este destul de veche. Chiar creșterea numărului de locuitori ai acestei comune s-a datorat, în bună parte, dezvoltării ei industriale. Astăzi, Chitila are vreo 17 000 de oameni. În preajma celui de-al doilea război mondial avea vreo 5 000. Atunci au venit la Chitila și părinții lui Gheorghe Fițion, Constantin și Maria. Au venit din satul lor, Topana, din județul Olt, și s-au angajat aici ca muncitori la Fabrica de zahăr în 1944. Gheorghe Fițion, primarul de azi al comunei, s-a născut la Chitila. „Aici, zice el, s-au stabilit oameni din toată țara, și ardeleni și moldoveni și bănățeni și olteni, numărul lor fiind chiar mai mare decât al localnicilor. Și cu toate acestea, ei n-au fost și nu sint indiferenți față de locul în care au venit ci dimpotrivă, știu să fie uniți și să acționeze ca un singur om atunci când este ceva de făcut pentru binele nostru, al tuturor”.

Președinta consiliului comunal al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Doița Stoica, ne încredințează la rândul ei că pe-aici, în general, oamenii nu sint dintr-acea pe care e nevoie să-i tot tragă cineva de mincă pentru a veni să ajute la o faptă de folos obștească. Așa s-a izbutit pietruirea unui drum local, spre un sat aparținător, cu participarea inclusiv a unor oameni care nu ălcăc zilnic drumul acesta, sau infrumusețarea străzii Paicii, care duce spre un loc de-a cărei înfățișare se leagă, înțelegem, gânduri mari și pline de ambiție. Pe locul acesta, cei din Chitila au construit un stadion al cărui gazon este la fel de bun, se zice, ca al oricărui renumit stadion din Capitală. Cu forțe proprii au construit și tribunele în care încep vreo 8 000 de spectatori. De fapt, în această latură a comunei, pe locul unei vechi gropi de gunoi, va prinde ființă o adevărată bază sportivă și de agrement, în planurile cetățenilor și ale conducerii comunei fiind înscrisă și ambiția de-a amenaja pe locul Chitila, din apropiere, o bază nautică. În parte, cum spuneam, aceste planuri au devenit de pe acum o frumoasă realitate. Iar ce rămâne de făcut, nu începe îndoielă că va fi făcut, prin strădania tuturor, și în primul rând a unor deputați inimoși ca Aurel Droșcanu, Vasile Badea, Ion Popescu sau Valeriu Negrescu, directorul întreprinderii de producție industrială și construcții căi ferate, sau Ana Pop, profesoară de română și vicepreședină a comitetului comunal al Organizației Democrației și Unității Socialiste. Pentru acest an, valoarea lucrărilor edilitare executate prin muncă patriotică ajunge cam la zece mii de lei, în medie, pentru fiecare locuitor al comunei. Faptul e semnificativ, nu-i așa?, întrebă primarul comunei. Întrebarea e retorică, nu așteaptă răspuns. Dacă ar fi să răspundem n-am avea încotro și ar trebui să zicem: este.

D. CONSTANTINESCU

Un nou meșter Manole

— Neptun, Saturn, Jupiter... V-am invitat în Cosmos, după cum vedeți. Străzile, paralele

par trase cu rigla, gardurile se aliniază cuminiți, casele cochetează cu ideea de vilă. Parcul foșnește sub pași, toamna nu-i pustie, au trecut, nu de mult, oameni, și nu doar în plimbare, și-o arată alele îngrijite. Circumscripția 11, trasată cu liniștea roșii pe foaia albă de calc ce închipuie planul municipiului Ploiești, în zona sa de sud-vest, se arată „în teren” un colț liniștit de oraș, ceea ce nu înseamnă în cazul de față, de loc provincial.

Candidatul Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru Circumscripția nr. 11 din Ploiești la alegerile de deputați, ce vor avea loc în 15 noiembrie, pășeste cu siguranța celui care cunoaște fiecare piatră a drumului. Ion Manole este, fără îndoială, un om al locului, nimănui nu i-ar trece prin minte să-l socotească altminteri, deși nu-i nici născut, nici crescut pe aici. Orașului i-a dăruit, însă, tot ceea ce a urmat după maturizare. Reparatizat ca tinăr arhitect — și s-au adunat vreo 20 de ani de atunci — în Ploiești, Ion Manole și-a legat nu doar numele, ci întreaga existență de ceea ce înseamnă astăzi noua față a orașului. Aflat de 14 ani în fruntea celor ce definesc zveltețea liniei de așezare modernă, se simte responsabil pentru fiecare detaliu de arhitectură, ca unul care și-a pus semnătura pe tot ceea ce s-a realizat în Ploiești: cartiere întregi — mici orașe, de fapt, cu câte 20 000 de locuitori (peste 35 000 de apartamente) spitale, locuri de agrement, spații comerciale unice în țară; cum sint celebrele „Galerii” ale Ploieștiului. Institutul de petrol și gaze, mindria studențimii și — partea cea mai reușită — Bulevardul Republicii, inclusiv zona centrală.

— Avind sub ochi întregul oraș și în calitate de secretar al comisiei de sistematizare, nu credeți că veți privi puțin altfel — poate mai părtinitor — Circumscripția 11, al cărui candidat sinteți?

— Ba da, știu asta. Fără să vrei te legi mai mult de oamenii de acolo, așteaptă să te vadă printre ei, cit de des, chiar dacă n-au nevoie de nimic. Tot orașul îți stă în atenție, dar problemele circumscripției tale le ai „mai la suflă”, le vrei toate rezolvate, cit mai bine și mai repede. Vorbec din experiență, am fost pină de curind deputatul unei circumscripții alăturate.

Maria Liliana Huian, președinta Consiliului municipal Ploiești al F.D.U.S., prin intermediul căreia i-am cunoscut pe arhitectul Manole, intervine.

— Dacă un deputat a făcut ceva bun într-o circumscripție, e bine să mai facă și în alta.

Întilnirile cu viitorii alegători vor fi, un fel de revedere. Cine nu cunoaște silueta înaltă, zveltă, plină de distincție, a arhitectului șef al orașului? Cine n-a discutat cu el, măcar o dată de-a lungul anilor, despre viitorul aspect al așezării, al bulevardelor, al străzilor, al caselor lor? Problemele circumscripției le cam știe de pe acum, fac doar parte din cele ale orașului asupra căruia ochii săi stau mereu deschiși.

— Sint aspecte legate de spațiile comerciale și vor fi necesare demersuri pentru suplimentarea lor. Apoi mai trebuie impulsionate unitățile care execută diferite lucrări și nu repară ce-au stricat. Chiar acum, pe „Nufărului” s-au introdus niște conducte, dar strada n-a mai fost refăcută. În Parcul Tineretului, de care beneficiază întreg orașul, se vor mai face corecturi — plantări și replantări — chiar dacă e foarte bine încheiat. Gândim, de asemenea, la acoperirea patinoarului artificial, pentru a putea fi folosit pe întreaga perioadă a anului. Întilnirile cu cetățenii vor mai înscrie, desigur, și alte propuneri pe agenda de lucru. Ca deputat, intri pe fiecare stradă în parte, te mai uiți și prin curți, lei circumscripția „la mână”, cum s-ar spune. Este în interesul cetățenilor, al nostru, al orașului.

LIANA MOLNAR

...în vreme ce porumbul își află locul în bazele de recepție

...Mai sint lucrări ale cimpului care-i solicită pe mecanizatori

Deputați și alegători — într-un continuu dialog de lucru

Cu gândul la piinea de griu nou

VIȘINA. O comună obișnuită în care visează la viitor cei 102 copii din grădiniță și cei 570 elevi ai școlii generale. O comună în care se găsește astăzi 110 mașini, 500 de televizoare și 350 de aparate de radio. Un loc din țară unde, într-o seară de octombrie — când luminile tractoarelor aflate pe cimp abia se mai zăreau prin ceață, iar frunzele aurite ale nucilor se confundau cu stelele — am auzit, din gura unui sătean o vorbă din cele care-ți merg la suflet. L-am întrebat: cum îți se pare că merge comuna? Comuna, zice el, e gospodăria noastră. Și nu știți cum îi omul?, mereu își mai dorește cite ceva, pină se duce printre moșii lui. Așa și noi, ne tot punem brațele și mințile la treabă, s-o facem mai chipeșă, să stea cu drag în ea copiii noștri.

O comună obișnuită — Vișina. O comună pentru care alegerile de la 15 noiembrie înseamnă încă un început. Și cum fiecare început stă sub zodia bucuriei de-a face, a clanului și a speranței curate, nu ne rămâne decât să ne dorim să revedem Vișina atunci cind, foarte curind, își va implini visurile iscate în această toamnă.

DAN MUCENIC
Fotografii de ELENA GHERA

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ În urma unei probe personal verificate — și al cărei rezultat poate interesa o seamă dintre cititorii noștri — face următoarea propunere **Lucia Adrian**, din Timișoara, care ne scrie: „Mă aflu, la cură balneară, în Singeoz-Băi; printre altele am suferit de mai mulți ani de apariția unor herpesuri rebele la piciorul stâng, având întindere și intensitate a durerilor mari. Am încercat mai multe tratamente, chiar cu unele medicamente străine, dar nu mi-au fost de nici un ajutor. Este, iată, a doua oară când în faza incipientă a apariției acestei neplăcute boli mă aflu în Singeoz-Băi, medicul balneolog recomandându-mi să fac injecții progresive cu apa de la izvorul 2 (doi) și, miracol: acest herpes stagnează, se retrage și după primul tratament cu 5 injecții, timp de 8 luni nu mi-a mai apărut nimic. Acum simt iar în tratament și după numai trei injecții nu mai am nimic! Doresc să sugerez forurilor în drept ca, după o cercetare prealabilă, să faciliteze imbutelierea acestor fiole din izvorul 2 pentru eventualitatea unui tratament la domiciliu, astfel minunatele noastre izvoare tămăduitoare ar putea fi mai eficient folosite: o spun din proprie experiență. De ce să cheltuim inutil bani pe medicamente străine, când vindicarea se află la îndemina noastră? (L. A., strada 13 Decembrie 33, apartamentul 7, Timișoara IV).

■ **Doina-Maria Moldovan**, domiciliată în comuna Frata, satul Soporul de Cimpic, județul Cluj, a urmat cursurile Liceului de chimie industrială „TERAPIA” din Cluj-Napoca, având contract cu I.M. TERAPIA din aceeași localitate. Deși această întreprindere este de acord cu încadrarea tinerei, la Oficiul forței de muncă al municipiului nu-i eliberează repartiția necesară, condiționând acest lucru de aducerea unei adeverințe în acest sens din partea I.M. TERAPIA, apoi din partea Ministerului Muncii. Tinăra face personal trei drumuri în Capitală, Ministerul Muncii îi eliberează o adeverință cum că este de acord ca fata să fie încadrată — special pentru a o prezenta la Oficiul forțelor de muncă — mai mult, I.M. TERAPIA îi eliberează un înscris solicitantului din care reiese că este de acord — și totuși, chiar cu aceste acte ale unor foruri superioare, cineva de la amintitul Oficiu se opune. Lăsînt la o parte faptul că tinăra care ne scrie are o situație familială deosebită, ea fiind cea mai mare dintre cei șapte frați, că tatăl său este bolnav, etc., nu înțelegem cam ce ar mai fi necesar oficiului respectiv pentru ca Doina M. Moldovan să-și intre în drepturile ce i se cuvin? Oare un al treilea „act”, mai special, ceva așa... cumva? Așteptăm precizări asupra acestui caz.

■ **Primum, din partea Consiliului popular al municipiului Pitești**: „La scrisoarea adresată redacției de către Ilie Băjenaru din Pitești, cartierul Banat, blocul C. 17, scara B, apartamentul 10 — om al muncii la I.A.M.R.C.T. București — lotul Pitești, scrisoarea trimisă nouă spre competentă rezolvare, și prin care numitul solicita sprijin în obținerea unei locuințe corespunzătoare față de numărul membrilor de familie, vă comunicăm următoarele: cererea este îndreptățită deoarece actuala locuință nu asigură cu mult norma locativă prevăzută de Legea nr. 5/1973. Din discuțiile purtate cu conducerea I.A.M.R.C.T., a rezultat că acesta a solicitat locuință cu cererea nr. 458/11.06.1987 și figurează pe lista de priorități la poziția I. În această situație, pentru soluționarea problemei s-a repartizat I.A.M.R.C.T. apartamentul 1, scara D, blocul A. 5 — Dacia”.

■ „Mă numesc **Alecu Buhocel**, domiciliat în Galați, strada Constructorilor nr. 14, blocul H. 3, apartamentul 15, Figlina II, și vă scriu în calitate de responsabil de scară, în numele celor 49 de familii, cite locuiesc în acest bloc care are 9 nivele: blocul a fost dat în folosință în anul 1965 și de atunci nu s-a făcut nici o reparație capitală la instalația de încălzire, deci de 21 de ani. De mai bine de 5 ani, din această pricină, ducem lipsă de căldură la băi și bucătă-

rii, cu toate că an de an am plătit taxele respective pentru elementii rămași reci. În data de 12.06. a.c., cu recipisa de trimiteri nr. 3615 (pe care v-o trimitem alăturat), am sesizat Consiliul popular județean dar nu am primit nici un răspuns, deși semnasem cca 30 de persoane. Se apropie iarna și vom depăși consumul de gaze, mai ales în bucătărie, simțim multe familii cu copii mici. Am aflat că în această iarnă ni se vor scade de la plată elementii de la baie și bucătărie, oare aceasta să fie cea mai bună soluție? Nu ar fi mai bine să fie schimbată coloana de țevă care s-a infundat, fiind prea subțire și ruginită mai ales?”

■ **Din partea I.T.B.**: „Referitor la articolul „O GLUMĂ BUNĂ”, apărut în FLACARA nr. 1677/7 august a.c.: Problema achitării taxei de călătorie în vehiculele maxi-taxi a fost deseori analizată, fără a se putea stabili până în prezent un sistem care să prevină în totalitate lipsa de corectitudine a unor șoferi și călători. Biletele cu mențiunea „Călătorul, la urcare, are obligația să prezinte șoferului bilețul pentru compostare...”, provin din perioada cînd s-a utilizat vânzarea biletelor prin tonete și validarea acestora la urcarea în vehicule, urmînd a fi utilizate pînă la epuizarea stocului; unitatea noastră a pregătit un nou model de bilete, ce urmează a fi tipărit și folosit începînd din trimestrul I — 1988. Neamîntarea modificării unor trasee de maxi-taxi, ca de altfel și a altor genuri de transport în comun, nu se datorează însă neglijenței noastre, ci atât situației obiective din unele zone ale Capitalei, unde ritmul construcțiilor impune frecvent devierea operativă a circulației, cit și altor cauze. Simțim interesați și noi ca publicul călător să fie bine informat asupra situației existente în rețeaua de transport în comun și facem acest lucru, de obicei, prin ziarul INFORMAȚIA BUCUREȘTIULUI, ori de cîte ori este posibil. Vă mulțumim pentru ajutorul acordat”.

■ „Mă numesc **Mihaela-Gabriela Dobrin**, domiciliat în București strada Fraților nr. 1, blocul 85, scara 1, apartamentul 10, sectorul 6 și, fiind într-o situație delicată, vă aduc la cunoștință următoarele: la data de 7.06.1986, avînd 19 ani, m-am căsătorit cu **Nicolae Dobrin**; conviețuirea noastră a fost de scurtă durată, fiind deseori întunecată de beții și violențe din partea soțului, culminînd cu arestarea acestuia sub învinuirea de furt calificat din avutul personal și țilharii. Fiind, fiind în intenția mea, încă înainte arestării lui, de a divorța, dorînd să repar o greșeală a adolescenței, m-am adresat Judecătoriei Sectorului 6 pentru desfacerea căsătoriei la data de 2.04. a.c., dosar 3568. De atunci și pînă astăzi mi s-au dat 7 (șapte!) termene de conciliere, cu perspectiva de a ajunge cu acestea pînă la expirarea termenului de pedeapsă al soțului, sub motivul că... nu este de găsit!? Considerînd că nu intră în atribuția mea a-l găsi — după cum mi s-a pretins la concilierii (?!) — N.R.), iar termenele legale de conciliere expirînd de mult, vă rog a mă ajuta, neînțelegînd ca pentru o greșeală a tinereții mele — dar mai ales datorită dezinteresului și birocrăției manifestate de unii oameni — să trăiesc (figurat vorbind), alături de un om certat cu normele morale și juridice”.

■ **Procuratura R.S.R.**: „La scrisoarea numitei **Ștefana Florea** din comuna Chiajna, strada 7 Noiembrie nr. 46, Sectorul Agricol Ilfov, prin care solicita urgentarea soluționării unui dosar penal în care fiica sa, A. F., figurează ca parte vătămată la o infracțiune de viol, vă comunicăm: studiînd actele dosarului, s-a constatat de către organul de procuratură că urmărirea penală a fost incomplet efectuată în cauză. Față de această situație și avînd în vedere și aspectele apărute cu ocazia audierii la procuratură a reclamantului, a părinților și a celor două persoane cercetate, precum și a confruntărilor efectuate între persoanele audiate la 29.07.1987, s-a dispus restituirea dosarului la Miliția S.A.I. în vede-

Scrisoare comentată

Despre o bătrînică, „obiectul cauzei”, și fotbalul de performanță

„Subsemnata **Ioana Negrescu** din satul **Bobu**, comuna **Scoarfa**, județul **Gorj**, prin prezenta vin a vă aduce la cunoștință un necaz mare cu care mă confrunt în acest sat, mai precis la domiciliul meu. Sint o femeie în vîrstă de 68 ani, singură acasă cu greutatele mele și lipsită de apărare, nenorocul meu este că peste stradă de casa mea s-a amplasat și construit școala generală a satului dotată cu cele necesare unei școli moderne, inclusiv bază sportivă. Desigur că această bază sportivă a fost amenajată în conformitate cu cerințele programei școlare și menită să asigure o bună instruire a elevilor acestei școli. Aici însă acest lucru nu se realizează nici pe departe, această bază constituînd terenul de fotbal al tuturor celor lipsiți de ocupație din sat...”

Astfel își începe bătrînica noastră scrisoarea adresată redacției, urmarea ei fiind la fel de amară, dar și atît mai mult cu cit dînsa s-a adresat organelor locale, cit și celor „mai dimprejur”, fără a obține o soluționare cit de cit firească, dacă nu necesară, măcar din punct de vedere uman.

Să revenim așadar asupra scrisorii trimise de I.N., menționînd că îi vom respecta nu numai necazul, dar și bunul simț de care dă dovadă pe parcursul relatării, deci: așadar niște tineri certai cu legile morale ale conviețuirii în comunitate (deci nu elevi ai școlii respective, atenție la acest aspect! — n.a.), pătrînd în incinta terenului sportiv („m-am adresat verbal, în scris, telefonic, postului de miliție al comunei, direcției școlii, inspectoratului județean, pentru a se lua măcar măsura — așa cum se făcea altădată — de a se închide porțile de acces spre acest teren, mă refer la porțile ce nu folosesc intrării elevilor, degeaba!”), organizează partide de rîcnete și injurături sub pretextul practicării meciurilor de fotbal, sparg ferestrele și țiglele casei bătrînei, iar cînd aceasta îndrăznește să rețină obiectul cauzei, este bruscată, jignită, scuipată și amenințată!...

În curtea aceleiași școli se găsesc mai multe bunuri, a fost amenajată și o grădină de legume, s-au plantat pomi, flori — totul s-a făcut în funcție de necesitățile de instruire ale elevilor și, de ce nu?, dintr-o firească și probă mîndrie a copiilor-gospodari: parte dintre acestea sînt distruse odată cu casa bătrînei. Sistematic, ea, bătrîna a plătit o groază de bani pentru repunerea geamurilor sparte — neisprăviți! (pentru că nu le putem spune altfel acelor tineri cărora le-ar sta mai bine pe cîmp, ajutînd la stringerea recoltei și nu rinjînd către elevii care fac efectiv acest lucru!), nu au găsit alt răspuns mai bun față de plîngerile femeii decît să-i propună să-și... „monteze gratii la ferestre!” (și peste țiglele acoperișului — sugerăm noi — ce, o plasă antiatomică? !). Tăcerea și indiferența la urma urmei a organelor locale vor fi poate risipite în urma apariției acestor rînduri, aceste autorități fiind datoare în primul rînd nu numai să supravegheze buna desfășurare a unei activități școlare pentru care statul a investit muncă și bani — dar să și stîrpească prezența așa zis „sportivă” a unor huligani de performanță.

„Pentru că — fie-ne cu iertare! — cu greu am mai putea crede că astfel de înși („flegmatici”, — și cu un atît de pitoresc vocabular), s-ar mai putea gîndi, măcar o clipă, că o femeie precum **Ioana Negrescu** le-ar putea fi mamă, dacă nu chiar bunică.

H. PATRAȘCU

rea completării și definitivării urmăririi penale. Au fost stabilite măsuri de supraveghere de către procuror a cerocetărilor ce se vor mai efectua în cauză, și de soluționare operativă a dosarului”.

■ „Vă scriem în numele locuitorilor din satele **Fiscut** și **Firiteaz**, județul **Arad**, pentru a ne sprijini în vederea repunerii în circulație a autobuzelor pe ruta **Arad — Fiscut**, începînd din data de 3 februarie a.c. Conducerea I.T.A. a pretins să se facă o cerere scrisă pentru reluarea curselor, cerere care a fost trimisă pe data de 3 aprilie cu R. nr. 2644 și rămasă fără răspuns (ciudat lucru: pentru suspendare nu s-a cerut nici un fel de cerere!). Pînă în satul **Cruceni** aflat pe același traseu circula autobuzul după un vechi orar, credem că 10 kilometri nu ar fi prea mult pentru a se prelungi măcar această cursă pînă la **Fiscut**, de unde nu există nici o legătură de a călători la centrul de comună **Șagu**, sau la **Arad**; altă dată se făceau curse combinate **Cruceni — Fiscut**. Mulți dintre vechii abonați au renunțat la abonamentele respective, făcînd naveta pe jos pînă la **Cruceni** (10 km), sau la **Tisa Nouă** pe drum de pămînt (7 km.). Cealalți locuitori, dacă au nevoie de un medicament sau alte probleme necesitînd cîteva minute pentru rezolvare, sînt nevoiți să piardă o zi bună de lucru la cîmp (orele 5—17,30) neavînd cu ce se întoarce decît seara acasă (scrisoarea este semnată de către **Ana Mitrăică**, împreună cu un număr de 186 cetățeni din zonă).

■ **Din nou, I.T.B.**: „Urmare sesizării prin care **Constantin Ciucă**, om al muncii la întreprinderea noastră, domiciliat în

strada **Galați 47—49** sectorul 2, relatează unele aspecte legate de locuința sa, vă comunicăm: în urma incendiului care a avut loc în martie la imobilul în care locuiește numitul, conducerea întreprinderii a dispus și Compartimentul reparații și administrație locativă I.T.B. a efectuat toate lucrările de reparații care au fost necesare, de asemenea lucrările de reparații și zugrăveli interioare, astfel încît să se asigure o funcționalitate normală a locuinței”.

■ „Pe platforma industrială **Govora** de pe lingă municipiul **Rm. Vilcea** există patru mari unități unde își desfășoară activitatea multe mii de oameni ai muncii, marea majoritate fiind navetiști care folosesc ca mijloc de transport cele 50 autobuze ale Autobazei 2 călători **Rm. Vilcea**, care îi transportă la cele trei schimburi; tot aici mai sosesc un număr însemnat de călători cu trenul care își continuă cursele cu respectivele autobuze. Autobaza a asigurat tuturor acestora o sală de așteptare adecvată, iluminarea platformei de parcare pe timpul nopții, etc. Ceea ce mai lipsește însă — și în acest sens vă scriu rîndurile de față — este lipsa apei potabile (tragerea unei conducte), cit și a unui grup social, absolut necesar unei astfel de aglomerări umane. În ceea ce privește ultimul aspect, s-a făcut o încercare, tot în urma unor sesizări, acum cîțiva ani; s-au ridicat cîteva ziduri și atît, lucrarea rămînd în faza de început” (scrisoarea este semnată de către **Toma Chisăroiu** — strada **Armoniei 32**, scara C, apartamentul 7, **Rm. Vilcea** — și **Ion Stroie**, șef coloană, Autobaza 2 călători **Rm. Vilcea**).

■ **Din partea U.G.S.R.** —

Consiliul județean al sindicatelor Buzău: „Privind soluționarea scrisorii adresate redacției de numitul **Cornel Chiojdou**, om al muncii la întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor **Buzău**, prin care solicita sprijin în vederea acordării transferului la o altă întreprindere din motive familiale, vă comunicăm: în urma discuțiilor purtate cu conducerea unității, numitului i s-a acordat transferul în interesul serviciului”.

Pagină realizată de **HORIA PATRAȘCU**

Poșta redacției

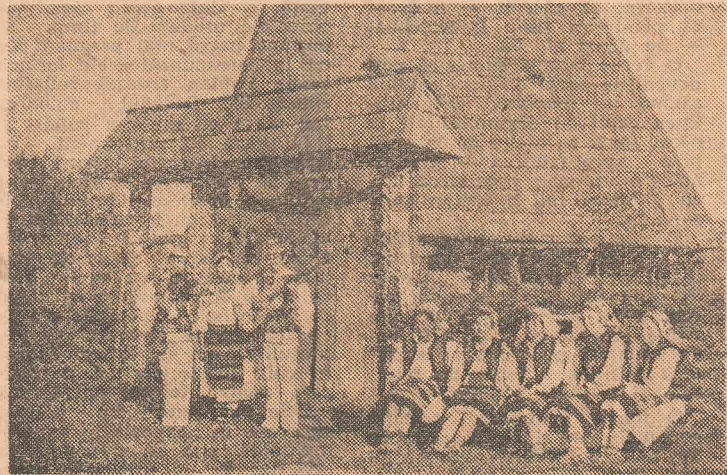
Constandachi Maria — Tg. Ocna: Ați omis să vă dați adresa. ■ **Botezan Liviu** — Turda: Dacă v-ați mutat definitiv din comună, cum v-ați mai putea îngriji de lotul personal? Adunarea generală a cooperatelor hotărăște. ■ **Ghidăvescu Dumitru** — Craiova: Dacă vă veți adresa unui notar de stat, vă va da toate lămuririle dorite. ■ **Tepecu Ion** — com. **Nicolinț** (Caras-Severin): Conform Legii 3/1977, cei 3 ani nu constituie vechime în muncă valabilă pentru pensionare, pentru că nu ați lucrat înainte de încorporare. ■ **Negrei Maria** — Deva: Intr-adevăr, așa este legea. ■ **Mocănici Ion** — sat **Berindei**, com. **Dăneasa** (Olt): Vă puteți pensiona la cerere la vîrstă de 60 ani. ■ **June Iosif** — com. **Rapoltu-Mare** (Hunedoara): Așa cum ne-ați cerut, vă publicăm adresa și rugăm la rîndu-ne pe cititorii revistei să vă scrie pentru a vă alunga „singurătatea din suflet și din casă”. Le mulțumim și noi celor ce vă vor oferi prietenia lor.

■ **Olariu Mircea** — com. **Bobra** (Hunedoara): Nu este posibil pînă la terminarea stațiilor. ■ **Stanciu Constantin** — București: Nu sinteți îndreptățit, mai întîi pentru că v-ați transferat la cerere și apoi pentru că au trecut mai mult de 3 ani. ■ **Ciurariu Eugenia** — Cîmpia Turzii: Este normal să vă exercitați meseria pentru care v-ați calificat.

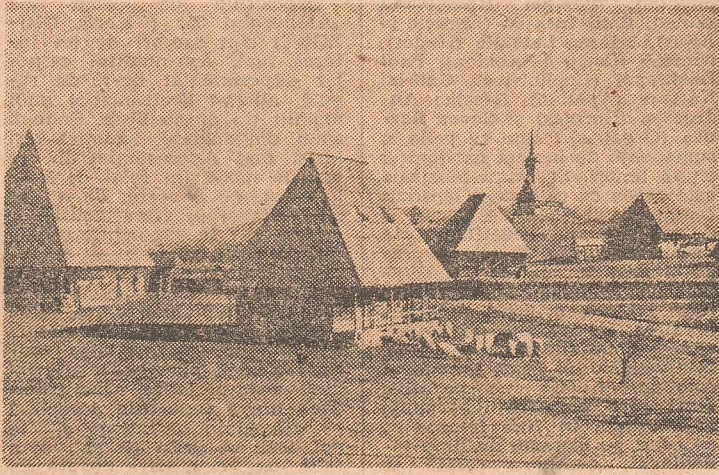
■ **Badea Lăcrimioara** — Piatra Neamț: Spuneți că aveți o pregătire, dar iată că aceasta s-a dovedit insuficientă. Încercați să v-o perfecționați pentru a reuși la următoarea probă. ■ **Stoica Suzana** — Tg. Mureș: Autorizații pentru astfel de activitate nu se mai eliberează. Orientați-vă spre altă muncă. ■ **Mocanu Păuna** — com. **Vinători** (Vrancea): Adunarea generală a cooperatelor, aprecînd că neîndeplinirea îndatoririlor ce vă revin ca membră a C.A.P. se datorează stării sănătății, v-a atribuit lot în folosință în conformitate cu art. 4 al. V din Statutul C.A.P. ■ **Ungureanu Aurel** — sat. **Săcuța** — com. **Boroaia** (Suceava): Scrieți-ne dacă s-a făcut executarea. ■ **Ciobanu Vasile** — Cernavodă: În conformitate cu prevederile art. 4 (al. f) din Decretul 54/1975, au dreptul la o indemnizație de instalare egală cu o retribuție tarifară lunară absolutivă cu examen de diplomă repartizați în comune și care au avut domiciliul în alte localități. ■ **Ionnescu Tudorel** — București: Statutul de organizare și funcționare a asociațiilor de locatari aprobat prin Decretul 337/1977 precizează că la asociațiile de proprietari ai apartamentelor, adunarea generală poate hotărî constituirea, distinct de fondul de rulment, a unui fond de reparații pentru executarea lucrărilor care, potrivit legii, revin proprietarilor, prin contribuția lunară a acestora proporțional cu cota parte de proprietate ce o dețin în indiviziune asupra părților și instalațiilor de folosință comună ale clădirii. Sumele rămase necheltuite se restituie celor care le-au achitat în cazul încetării calității lor de proprietari, după reținerea cotelor de reparații datorate la zi.

REGHINA VARVICI

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

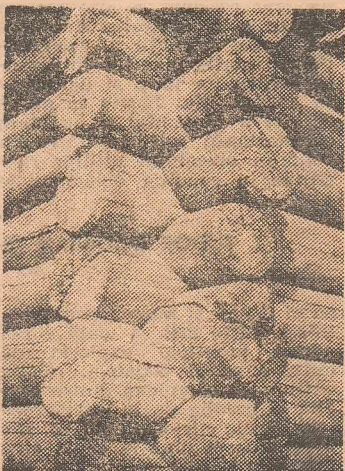
„Dragu-mi-i de dumneavoastră
C-ați venit la casa noastră”

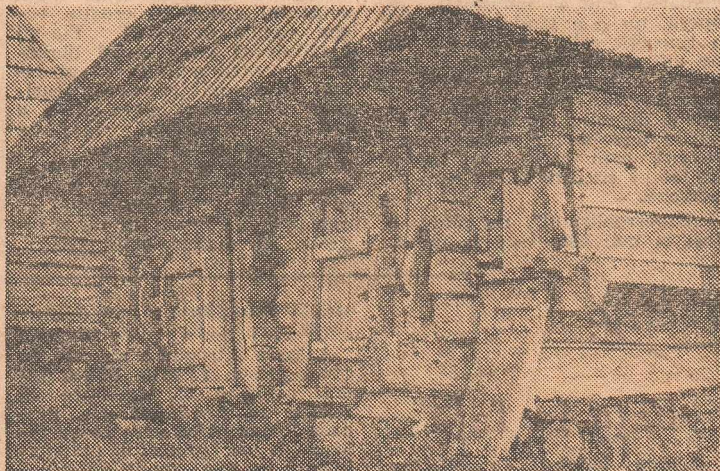
În spațiul acesta și liniștea cîntă

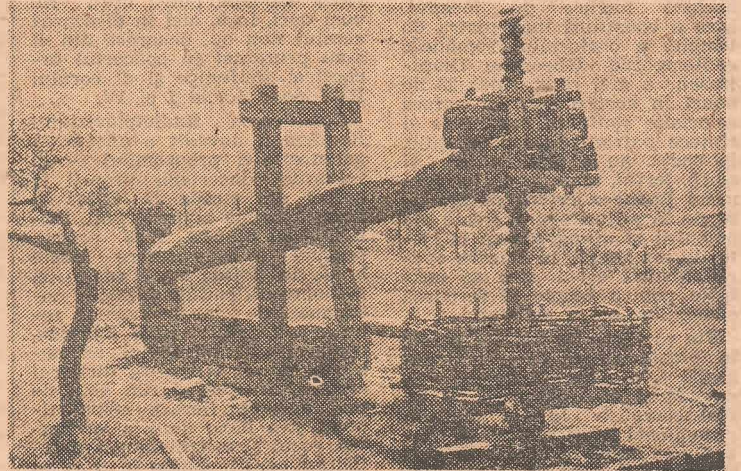
Stema solară a lemnului
nostru

Vîrstele neamului urcînd
în milenii

Cuie de lemn, balamale de lemn, încuietori de lemn
sau ritmul plastic al unei fațade

Presa aceasta e piesă de muzeu dar cit de presantă
e frumusețea ei!

Fotografii de MIHAI DÂNCUȘ

Cîntarea României

Tinerii și muzica lor

O toamnă frumoasă și bogată cunoaște și muzica rock, atât de îndrăgită de tineri. Pe fondul zecilor și sutelor de turnee ale formațiilor noastre vocal-instrumentale de-a lungul și de-a latul țării (protagonistele cele mai solicitate rămîn: **Holograf, Compact, Iris** și, desigur, **Savoy**) inițiative locale periodice reunesc în concursuri palpitante și, de cele mai multe ori, de un ridicat nivel calitativ, tinerele formații candidate la glorie. Astfel, nu de mult, la Cimpulung Muscel, Comitetul Județean pentru Cultură și Educație Socialistă Argeș, Comitetul Educației Politice și Culturii Socialiste Cimpulung, Comitetul Orășenesc al U.T.C. Cimpulung, prin Casa Orășenească de Cultură, au organizat a doua ediție a Festivalului — concurs de muzică rock **Poseda**, substanțial în creștere față de anul trecut.

Cea mai importantă distincție — Trofeul „Poseda '87” — a fost acordată clujenilor de la **Kappa** (reprezentînd Institutul de Medicină și Farmacie), grupare serioasă și plină de ambiții frumoase, care s-au impus prin repertoriu, prezență scenică și omogenitatea interpretării. Premiul Special al Juriului a încununat activitatea a două formații care, după părerea noastră, au depășit deja stadiul prezentării în concurs, nivelul de profesionalism atins îndreptîndu-le pretențiile la un alt statut și la tot ce decurge din acesta: imprimări Radio-TV, discuri, turnee, etc. Este vorba despre **Municipal** din București și **Prim Plan** din Miercurea

(Continuare în pag. 15)

PAUL NANCA

POEM PENTRU PATRIE

Dragoste de țară

De Țară să te-ndrăgostești fierbinte
Căci ea îți dă prinosul intru toate;
Pămînt și ape, steag de libertate
Și graiul viu turnat în slove sfinte.

Să fii oștean în tot ce ți se cere,
Mereu să fii pe culmile înalte
Și inima în lucruri să-ți tresalte
Vibrînd spre zarea comunistei ere.

Ești fiul ei, din trupul său faci parte
Să o slăvești în muncă și în cînt,
Pe lume nu exist-un alt pămînt
Precum acel de-acasă: fără moarte!

Să ai un crez, un țel și-un legămînt
Să aperi trupul Țării, mai departe!

DIONISIE DUMA

Liviu Rebreanu — cronicar dramatic

Cronică literară de Valeriu Râpeanu

Pag. 11

Eveniment cinematografic

Moromeții

Pag. 14

Convorbire despre mari valori ale poporului român

Mihai Dăncuș:

„Orice muzeu e șansa unei renașteri viitoare”

— Stimate tovarășe director, de ce a fost necesară înființarea unui Muzeu etnografic în Sighetu Marmăției, tocmai aici unde zona însăși pare un veritabil muzeu în aer liber?

— Pînă acum douăzeci, treizeci de ani, satele erau în exclusivitate din lemn, cu mici, foarte mici excepții. Azi fenomenul e invers: peste 90 la sută sînt construcții din cărămidă, beton etc. Vechile structuri arhitectonice ale satului tradițional sînt primenite cu valori noi, în elanul constructiv general al societății noastre.

— Pe cît se pierde în planul tradiției, pe atît se cîștigă în planul civilizației. Satul contemporan maramureșean nu putea rămîne în afara binefacerilor civilizației de dragul unui conservatorism în sine.

— Ce se întîmplă e un proces cît se poate de firesc. De altfel, chiar Dimitrie Gusti, umblînd cu echipele sale de studenți prin sate, viza această deschidere spre civilizație începînd chiar de la instalațiile sanitare, baie și toate celelalte. Nimeni nu va spune că o baie modernă în casa unui maramureșean e un atentat la tradiție. Pe de altă parte însă, elementele tradiționale care dispar pe măsura înlocuirii lor cu altele moderne, toate aceste forme străvechi, inclusiv de arhitectură, sînt parte integrantă din specificul nostru național, ele ne dau identitate ca ființă etnică între celelalte popoare și ne atestă, în același timp, străvechimea originară. În acest context a apărut necesitatea înființării Muzeului în aer liber de

la Sighetu Marmăției cu arie zonală de cuprindere.

— La fel de firesc ar fi ea noile construcții să preia elementele valoroase din arhitectura tradițională, nu?

— La nivelul fiecărui județ există institutele de proiectări care au sarcina precisă să preia elementele tradiționale valoroase, să le prelucrez creator în proiecte tip și să le difuzeze la locurile de origine pentru a nu se pierde specificul zonal. Cred că se face prea puțin în acest sens. Mi-e greu să vă spun de ce. Au apărut, totuși, în unele sate ca Berbești, Oncești, Birsana, mai mult dintr-o necesitate interioară a comunității de a-și redescoperi valorile, multe construcții moderne, cu etaj, dar care au menținut elementele specifice: deși fundația e din beton, pereții din cărămidă sau bolțari, la etaj se menține casa tradițională din lemn, dacă nu în întregime, cel puțin șatra tradițională cu stîlpii și arcașele, brîncile, acoperișul și alte elemente.

— Orașele maramureșene, noua lor arhitectură, au valorificat această moștenire atât de valoroasă?

— Lăsăm la o parte vechile orașe maramureșene, Baia Mare, Sighet, Vișeu, în cazul cărora am putea vorbi de o arhitectură urbană tradițională și unde s-a construit în ultimii ani foarte mult. Să luăm doar cazul orașului Borșa, oraș con-

(Continuare în pag. 15)

ION ZUBAȘCU

Vitrina artelor

Muzică

Un nou oratoriu de Gh. Dumitrescu

De cîva timp încoace, maestrul Gheorghe Dumitrescu ne dăruie cite o operă sau un oratoriu de mari proporții. Nu este, desigur, nici simplu și nici la îndemîna oricui, să scrie — aproape în fiecare an — o lucrare conținînd o mie și mai bine de pagini iar, inițial, să creeze și libretul, adică narațiunea în versuri sau în proză; pentru aceasta, în afara talentului și cunoștințelor de rigoare, creatorul trebuie să posedo o forță excepțională de muncă și o încăpăținare în creație dusă pînă la limitele posibilului; elemente pe care, iată, Gheorghe Dumitrescu le relevă din plin, de multă vreme.

În urmă, cu 36 de ani, în sala Ateneului Român, unde publicul ovaționa deopotrivă pe compozitor și pe maestrul George Georgescu, ce tocmai dirijase oratoriul Tudor Vladimirescu. De la această lucrare de început, care a constituit însă piatra de temelie a oratorului românesc contemporan, Gheorghe Dumitrescu a mai scris încă 23 de opuri în același gen, în afara celorlalte simfonii, madrigale și cîntece patriotice; iar creațiile, în speță, au o temă unică și clară, jertfa, toate la un loc formînd **Jertfa**, toate la un loc formînd **Jertfa**, porninduse de la miturile universale ale omenirii și ajungîndu-se la miturile românești, în fiecare operă existînd eroul care se jertfește pentru binele și fericirea oamenilor, ori a neamului.

Fie că ideea de unitate a fost incipientă, fie că ea — mai degrabă — s-a format pe parcurs, dovadă și creațiile care nu au fost compuse în ani conform cronologiei istorice, această epopee este unică în istoria muzicii românești și, după cite știm, chiar și în alte școli naționale europene și extra-europene; ea i-a conferit lui Gheorghe Dumitrescu, în timp, un loc de frunte în muzica noastră și îl situează, astăzi, drept cel mai important compozitor autohton în domeniul genului muzical — dramatic, prin tematică, profunzimea gândirii și elaborarea fenomenal de prodigioasă, cele 23 de lucrări, opere, opere-balet și oratorii stînd mărturie elocvente în acest sens.

Noua tragedie lirică, **Prometeu**, constituită — pe mai multe planuri — o accentuată aduce aminte de Tudor Vladimirescu. Aici, eroul fura focul din soare și îl dăruiește oamenilor, deși este conștient că Zeus nu-l va lerta și îl va condamna la o pedeapsă cumplită. Aparatul orchestral este aproape același; corul bărbătesc este amplificat prin vocile de femei (care în Tudor au o mai slabă reprezentare); în Tudor exista o singură solistă principală, soprana

Maria Voloșescu ce intruchipa rolul Mamei; aici, zeița Athena a ieșit foarte bine în evidență prin solista **Sanda Șandru**, tot o soprană; căci mezzosoprana **Ruxandra Donose** a interpretat doar un personaj episodic, Hera. În restul distribuției existînd doar bărbați: **Dan Zancu** (Prometeu), **Pompei Hărășteanu** (Zeus), **Emil Iurașcu** (Heraclis și Atlas), **Mihnea Lamatic** (Hades), **Nicolae Raicu** (Poseidon), **Paul Basacopol** (Hephaistos), **Gabriel Năstase** (Apollon), **Nicolae Andreescu** (Hermes) și **Sever Barnea** (Oceanos); cum se vede, o sumedenie de bași și baritoni și cîțiva tenori. Scriitura muzicală este aceea cu care ne-a obișnuit compozitorul încă de acum 36 de ani: game coboritoare la unison (intonate de corzile grave și partida de alamă), semnale de trompete cu un final de terță majoră, cîntecele și terțe paralele ale corului bărbătesc, cîntecele de slavă către Zeus, intervențiile lui Zeus, Athenei și Apollon, bazate pe recitative după care urmează invariabilă arie corală, în fine tremolouri de corzi pe distanțe de timp îndelungat, deasupra căreia se brodează acțiunea etc.; ca și marea și eroiul, tratate în patru acte și opt tablouri ce durează aproape patru ore! Ne vom opri, însă, aici în disecarea acestui nou op, deoarece din el s-au prezentat în concertul orchestrei simfonice și al corului RTV doar actele I și IV.

Conducerea Radioteleviziunii Române a dovedit o adevărată generozitate, programînd — în reluarea concertelor proprii la sediul din strada Nuferilor — această primă audiere. Toți, laolaltă, au muncit fără preget, reușind o interpretare foarte bună, în pofida unor reale și evidente dificultăți vocale și instrumentale; iar în fruntea tuturor s-au situat **Paul Popescu**, conducătorul întregului ansamblu și **Aurel Grigoraș**, dirijorul corului. Înțelegînd din cele de mai sus că fiecare compartiment și-a făcut datoria, orchestra, corul și soliștii meritînd felicitări pentru modul în care au înțeles să slujească această nouă, vastă și importantă primă audiere românească, să ne exprimăm amărăciunea pentru faptul că și cu acest prilej s-a remarcat lipsa de apetit a publicului pentru operele autohtone și, mai grav de zădărnici, mulțor oameni de specialitate, compozitori (tineri și mai vîrstnici), critici muzicali, studenți și elevi din Conservator și Liceul de Artă, ce nu au onorat — măcar cu prezența fizică — munca plină de abnegație a lui Gheorghe Dumitrescu, părintele oratorului românesc contemporan!

Iată un subiect asupra căruia merită să medităm: cine a greșit? Cei care au programat această lucrare (investind enorm) sau aceia care au rămas acasă?

CLAUDIU NEGULESCU

Plastică

Opere pe hîrtie

Expozițiile de debut ale „Atelierului 35” (Galeria ORIZONT) sînt rareori de un interes real. Așa-numitul caracter experimental nu-i, de regulă, altceva decît marca unui anumit tip de snobism. Snobul, spun dicționarele, „admira și imită fără discernămint tot ce este la modă (în felul de a se îmbrăca, de a vorbi, de a se comporta și în sfera noutăților culturale)”. În expozițiile snobilor de toate vîrstele — fie acestea „under 35”, fie mai copti — ai, în primele momente, sentimentul unei „poziții”, al unei estetici constituite ferm. Regia ansamblului, agresivitatea teatrală a ideii plastice, o altă ordine a importanței lucrurilor, decît aceea îndeobște acceptată — iată fapte ce intrigă și te pot face să crezi că ai de-a face cu o gândire novatoare. De îndată ce iei mai pe îndelete totul, începi să pricepi că noutatea e imitație curată și că vigoarea, cită se manifestă în operă, nu e a gândului, ci doar a tinereții celui ce expune. Și nu atît snobismul acuzat al autorilor e supărător — fiindcă imitația face citeodată un bun oficiu didactic, lămurind treburile devreme, discreditînd eficient, prin caricare, faptul imitat — cit direcția în care operează.

„Hiperrealismul”, de pildă, a fost și mai este încă la modă.

Teatru

Față în față

Regina balului de Nicolae Mateescu, văzută recent în montarea lui Gelu Colceag la Teatrul Giulești, e o dramă „pe tăie de lamă finuță”, cum ar zice Radu Cosașu. Tînărul dramaturg aduce dinspre cîmpul fertil de speculații al reportajului un val de aer proaspăt care ar trebui să năvălească pe toate scenele noastre. Dar tot el nu deschide ușa decît pe jumătate. Pînă la un punct destinația personajului Silviu, „regizorul secund”, se confundă cu al autorului său real. Intenția lui Nicolae Mateescu era să facă din **Regina balului** o cură de inocență și spontaneitate, o reciclare a artificialității scenice, să caute astfel o gînsă nouă de naturalitate unor sentimente și conflicte retoricizate de atîtea și atîtea episoade dramatice jucate. În vederea acestui demers, care rămîne meritoriu în pura sa intenționalitate, aduce în scenă ca personaj principal pe muncitoarea textilistă Ioana, selecționată de Silviu pentru a fi distribuită să joace rolul principal într-un film de

O imagine de tip hiperrealist presupune însă un profesionalism arbitru și un efort istovitor. Ceea ce supără, prin urmare, nu e preluarea, chiar fără discernămint, a unui mod artistic de pe aiurea, ci superficialitatea actului. Studiul adînc al unui lucru te învață să discerni, să găsești — e drept că printr-un timp întortocheat — un drum al tău.

O veche butadă spune că poți deveni un artist original copiind asiduă un maestru. Originalitatea celui cu disponibilități în acest sens, se alege de la sine, prin aprofundarea gândirii maestrului, prin precizarea, față cu gândirea lui, a ideilor personale.

O culme a snobismului a fost, de bună seamă, expoziția „Mail Art” deschisă la „Atelier 35” anii trecuți. Și aceasta începînd cu numele. Ca și cum limba română n-ar fi suficient de nuanțată pentru a se comunica prin ea o temă de felul: arta și efectele postale.

O foarte frumoasă selecție personală are însă la „Atelier 35” **LUCIA POPIAN**. Modernismul ei e tonic și susținut artistic. Activînd ca restaurator de obiecte de artă, Lucia Popian a deprins, cred, din contactul strîns cu creația veche, regula probității. Fie-mi îngăduit să citez iarăși dicționarul pentru a arăta că probitate înseamnă „cinste, integritate”. Snobismul unor critici a adăugat termenului înțelesul de „temeinicie”, ceea ce nu-i o acțiune tocmai probă, întrucît și necinstea poate fi temeinică. Ajutată de profesiune să pătrundă universul tainic și sugestiv al materialelor picturii,

TUDOR OCTAVIAN

strictă actualitate: „o muncitoare care joacă o muncitoare”.

Această intruziune nu este, în cazul piesei, forțată. Silviu însuși, aspirînd să debuteze ca regizor în cinematografie, dincolo de faptul că vrea să se folosească de subiectul „muncitoresc” ca să-și faciliteze debutul, intenționează să vină cu ceva „în forță”, să aducă în schematismul scenariilor de serviciu un subiect vital, singurel proaspăt al cotidianului, un neo-realism regenerator. „Poate că este lucrul cel mai important din viața mea — îi spune muncitoarei Ioana —, poate că împreună o să reușim ce n-a reușit fiecare în parte!”.

Nicolae Mateescu aruncă în arenă o miză puternică, verosimilă, care creează de la început, prin contrastul violent accentuat de jocul actorilor între artificiale de platou și „vietatea” nimerită acolo, o tensiune de așteptare care ne emoționează dîndu-ne presentimentul că ne aflăm în preajma unei piese mari. Din păcate însă autorul scapă din mînă această tensiune dramatică bună care-i lunecă, secvență de secvență, printre degete, în scene mici „de atelier”, domesticînd și „provincializînd” un conflict cu certe virtuți universalizante. În fond, între lumea cinematografilor și lumea Ioanei, între regi-

artistă s-a pasionat de tehnologia fabricării hîrtiei, de expresivitatea puțin frecventată a pastei de hîrtie. Ea prezintă „opere pe hîrtie” care nu sînt nici acuarele propriu-zise, nici picturi pe carton sau hîrtie lipită pe carton. Obiectele create de Lucia Popian au relief și viață. E viața aceea care, la obiectele erodate de timp, se impune parcă mai pregnant decît la corespondențele lor noi. Lucia Popian creează reliefuli evocatoare. Desenul, culoarea fac masă cu materia suport și infățîșează cu rafinament, cu o vădită dragoste lucruri care — de asemenea — dau indicații de efectele timpului: țesături, vase cu o volumetrie elementară, incinte. Tablourile-obiect născocite de Lucia Popian se nasc cu loc, au — adică — o întrebuintă și după ce se încheie expoziția: ele te cheamă să le păstrezi, să le prețuiești, să le expui. Indică în chip foarte presant o utilizare pentru folosul spiritului.

Cele mai multe din piesele cuprinse în „expozițiile experimentale”, cite se deschid la „Atelier 35” și prin alte galerii, au cusurul fatal că, odată sîrșindu-se perioada „afectată experimentalului” respectiv, ele nu mai reclamă și alte rațiuni pentru a fi păstrate. Acesta e un aspect dramatic al artei moderne: multe obiecte sînt create pentru un timp și un pereză anume. Sînt făcute să dureze citeva săptămîni și numai în circumstanțe speciale. Ceva din condiția obiectului utilitar răspunde în condiția obiectului de artă.

ION ZUBAȘCU

zorul Silviu și muncitoarea textilistă, între artă și viață e raportul arhetipal explorat de mitul grec al Galateei, relația extrem de complexă dintre creator și creația sa, în interferențele căreia niciodată nu se știe prea bine și pînă la capăt cine primește și cine dăruie, de fapt.

În piesa lui Nicolae Mateescu cele două lumi, ale artei și realității, rămîn în continuare ireconciliabile. Silviu e înfrînt pentru că n-a crezut pînă la capăt în Ioana — filmul se face, dar el nu e decît regizor secund —, Ioana se întoarce la mașina sa de cusut, la halatul și șefa secției sale textile din întreprindere. Mi-ar fi plăcut însă teribil de mult ca Ioana să se smulgă din lumea sa cu toată forța vitalității clasei pe care o încorporează, să intre în lumea cinematografilor și să modifice cu adevărat ceva, ca ființă (nu ca poveste devenită subiect cinematografic), cu acea forță a vieții care se amestecă peste tot și nu dă pace nimănui să abdice de la logica ei, să schimbe ceva și în mentalitatea colectivului său muncitoresc, indignat că o acrită „joacă în halat”, să aducă deci viața către artă, dar și în mentalitatea celor de pe platou, aducînd arta spre viață!

ION ZUBAȘCU

CAP LIMPEDE

● Favorit. De cîta vreme cinematograful „Favorit” polarizează atenția cineaștilor din Drumul Taberei. Programări „retro” ale unor filme nu neapărat de cîmătece, dar de bun gust și, oricum, de succes la un public civilizată (producții de genul: **Vă place Brahms?**, **Petrecerea**, **Apartamentul**) asigură o mare afinență de spectatori și un firesc interes permanent în jurul cinematografului. În plus, s-a creat o frumoasă tradiție din prezentarea în premieră (în paralel cu centralul „Scala”) a filmelor românești. Fapt încă o dată de natură să imprime un anume prestigiu cultural în instituția în cauză.

Din nefericire, intenții frumoase în fond sînt împiedicate, dacă nu chiar compromise, de forma în care sînt materializate. Nu rareori, de pildă, se întîmplă ca proiecția să fie fracționată de accidente ale peliculei.

Nu de mult (rula filmului **Morometii**) spectacolul cinematografic a fost stînjinit în repetate rînduri de intervenții sonore iresponsabile ale unor postadolescenți suprasaturați din punct de vedere babilic. Plasatoarele nu au avut nici cea mică intervenție față de respectivele acte de turbulență, manifestînd în schimb o riguroasă preocupare pentru deschiderea ușilor de evacuare a sălii, cu mult zgomot,

cu cel puțin 15 minute înainte de terminarea proiecției.

Ne permitem să sugerăm direcției cinematografului să măsoare corespunzătoare pentru a asigura corelarea ambizilor afișate cu modul de comportare al lucrătorilor ce răspund de realizarea lor. (Paul Naneș).

● Gazetărie curativă. Constantin Coroiu așază într-un spiritul mozaic din **Convorbiri literare**, sub un citat despre gazetărie (aparținînd unui membru al Academiei Franceze), și aceste gânduri proprii pline de bun simț și demne de toată atenția: „Pentru un om al scrisului, pentru orice creator chiar, gazetăria este, aș spune, cura de sănătate a conde-

lului și forma cea mai aleasă de a-și păstra mereu proaspătă disponibilitatea de a dialoga”.

● Cronică din Arboare. Din noile file pe care venerabilul cronicar al satului bucovinean, Toader Hrib, le publică în **Convorbiri literare**, aflăm un amănunt extrem de interesant. La începutul secolului Iau ființă în Bucovina societățile de **Areazi**; „Scopul arcașilor era ridicarea culturală a membrilor și stingerea incendiilor”.

● Perpetuum comic .87. În ultimii ani s-au înmulțit într-un număr atît de îngrijorător asprăntii la realizarea idealului imposibil de atins al perpetuomobilei incit autoritățile din unele țări au pus sub amenințarea cu

pedeapsa practicarea acestui nou sport al celui „mai lung secol” din istoria umanității. În cazul ediției din 1987 a **Perpetuumului comic**, editat cu o consecvență și seriozitate demne de firma **Urzica**, sub care apare, lucrurile ar trebui să stea exact invers: să fie urmăriți cei pe care nu-i tenează perpetuomobilele vestitului almanah! ● Carer ar fi diferența dintre perpetuum-mobile și perpetuum-comic și **Urzicii**? Știm cu toții că idealul perpetuomobilei e să funcționeze la infinit fără să consume nici un fel de energie din registrele celor tradiționale. Idealul perpetuomobilei practicat de almanah e să funcționeze la nesfîrșit con-

sumind toate formele de energie cunoscute, inclusiv inteligența. Dar nu orice fel de inteligență, evident. Dacă Noica ne-a învățat că există în secolul nostru și o inteligență proastă, almanahul **Perpetuum comic '87** nu consumă decît inteligența inteligentă. Anume pentru acest almanah, neobositul, epopeic, homerice, pantagruelic, fostul și actualul rugbyst Tudor George nu numai că a tradus în premieră „Bufonul” lui Il Burchiello-Florentinul (o suită de zece sonete urmărind pășaniile unui bufnițoi din Quattrocento) ci a scris el însuși un sonet special prilejuit de hazoasa apariție a almanahului: „Veți fi de-acord că printre Energii — / Cum vin-

tu, Apa, Coxul; Biogazul — / Descălușînd căldura inimii, / Să proclamăm drept energetic — HAZUL!” ● Realizatorii. Dacă numai enumerarea tuturor importanțelor nume implicate în spectacolul grafic și literar al almanahului ar ocupa citeva pagini, nu putem omite pe cele ale realizatorilor lui: Gh. D. Constantinescu, Ileana Gărbaci, Nicolae Gărbaci, Lucia Illes, Romeo Ion, Nic. Mironi, Tudor Popescu, Ion Tipsei, Marius Tupan, Dragoș Anton, Pompiliu Dumitrescu. Și o ultimă informație care le pune capac la toate: se află în pregătire **Perpetuum Comic '88!** (Ion Zubașcu).

Vitrina cărților

● La „Cartea românească” — a 17-a ediție din **Desculț** de Zaharia Stancu, în colecția „Cartea românească de azi”, cu o postfață de Mariana Ionescu, care definește romanul ca „n-rococ”, fiind cont de marele succes de care s-a bucurat de la apariție până azi, succes pe deplin justificat, atât în țară

cit și peste hotare, deoarece această operă propune o viziune originală și tulburătoare asupra omului din secolul XX, confruntat cu o istorie deseori ostilă, dar ale cărei încercări nu pot să-l doboare definitiv.

● Tot la „Cartea românească” — un volum de versuri aparținând lui Balogh József, cunoscut ca poet, ca prozator de fină observație și gazetar incisiv, precum și ca traducător competent al unor opere reprezentative din literatura noastră actuală în limba maghiară. Intitulată **Intrare în labirint**, noua sa carte, scrisă direct în românește (cu o copertă frumoasă semnată de Tudor Jebeleanu), este o meditație asupra istoriei, asupra condiției umane, realizată cu mijloace poetice de o simplitate dezarmantă și de o cuceritoare franchețe. Ilustrări aceste afirmații fiind în întregime poemul **O literă din alfa-**

bet: „Trăiesc printre poezi. / Strămoșii mei au fost poezi — nu știau să scrie. // Și dacă vreunul dintre ei a-nvățat să aștearnă litere-n cenușă / n-a avut răgazul să prindă în fraze sonoră prăbușirea cascadelor. / tăcerea zăpezilor. // Măcinați mereu de foamete / mistuiți de spaime / gonți să ucidă și să fie uciși / în masacre — / unii plecaseră peste munți și mări / căutând piine și pace — / ogorul ostil le-a înghițit oasele / pașii le-au fost risipiți de vinturi vorace. / Testamentul lor / o lege neștirbită înscrisă în su-

flet: / pentru dreptate infruntă balaurii și zmeii! / Strămoșii mei au fost poezi, / primul urmaș căruia i-a fost hărăzit / calvarul scrisului — sint eu. / Dacă aceste vremuri n-ar fi / izvodit decit descătușarea glasului meu de pălmasă anonim — / încă ar fi de-ajuns să smulgă / Majestății Sale Istoria / dreptul de cetățenie. // Trăiesc printre poezi. / Fapt divers. / O singură literă / din alfabetul timpului / cu înfățișare umană.”

● Cunoscut ca un avizat comentator al filmului românesc și străin, Florian Potra își continuă în **Aurul filmului (II)** — Editura Meridiane — vasta sa incursiune în lumea fabuloasă a istoriei cinematografului. De această dată sint supuse unei

analize subtile și pertinente „opere evocind prezentul”. Intreaga carte, avansind puncte de vedere interesante și incitante, este o pledoarie pasionantă pentru marile valori ale celei de-a șaptea arte.

● Al treilea volum de interviuri (**Personalitate și succes. Resorturi interioare. Convorbiri**, Editura „Albatros”, 1987) semnat de Virgil Sorin se conduce după un generos principiu: „să surprindem omul întreg și nu numai ideile sale, nu numai «părerile sale despre»”. Dialogurile sale cu scriitorii, artiștii plastici, medici, critici literari, cântăreți

de operă, tractoriști, gazetari, ingineri agronomi, actori etc., desenează un zigzag al curiozității reportericești, în care liantul nu este neapărat domeniul interlocutorului, ci voința vocației, dacă se poate spune așa. Cele mai multe întrebări caută să afle când a apărut în viața creatorului (fie el artist sau creator de bunuri materiale) gândul drumului care va deveni

apoi profesiune. Constantin Arseni, Ana Blandiana, Elena Bulgaru (pionieră a aviației românești), Pavel Bucur, Paul Everac, Ion Lăncrănjan, Nicolae Manolescu, Fănuș Neagu, David Ohanesian, Ecaterina Oproiu, Stela Popescu, Eugen Simion, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Valentin Teodorian, Constantin Țoiu și alții (al căror nume va deveni, probabil, odată cu această carte de interviuri, o carte de vizită în sine) — deschid tot atâtea porți către moduri unice de organizare a substanței inconfundabile numită talent.

● Cezar Ivănescu a decupat un nou volum din nesfârșitul poem care este poezia lui, **Doina** (Editura „Cartea românească”, 1987) evoluează în același lamento muzical, melopeic, străbătut de figurile morții, ale îndoliatei iubiri, ale dorului fără țintă și fără contur: „ți-ai crescut parcă anume / părul cel mai lung din lume / ca-ntr-un giulgi că îți intri-insul / trupul tău curat ca plinsul / lin pornit și-ncheiat lin / ca-ntr-o soaptă de amin... // eu de-acuma și-s străin...”. Bacovianismul său conservă, dincolo de monotonie, o originalitate incontestabilă: „vine Moartea, trece peste mine, / vine, trece Tinerețea mea... //

răsa!, Soare, luminat de sine / singur să nu fiu imi dai umbra, // răsa!, Soare, luminat de sine / singur să nu fiu imi dai umbra! // chip să te ascunzi nu-i și nu-i chip să / nu ne-nchinăm Ție, Soare-Domn etc.”.

● La Editura Litera a apărut volumul **Dimineața incompletă** aparținând lui Dan Adrian, un poet al cărui nume trebuie reținut.

Cronica literară de Valeriu Răpeanu

Liviu Rebreanu — cronicar dramatic

Cel de-al doispzezecelea volum al ediției critice Liviu Rebreanu tipărită de Editura Minerva reprezintă o etapă nouă în valorificarea operei celui ce a fost nu numai ctitorul romanului românesc modern, al cărui neîntrecut reper a rămas, dar și un intelectual cu alee disponibile culturale marcate chiar din anii tinereții. În cite volume va fi cuprinsă această secțiune a operelor sale, neobositul editor N. Gheran nu ne spune și aceasta pe bună dreptate, deoarece dimensiunile prezenței lui Liviu Rebreanu în presa timpului nu pot fi încă estimate. Deocamdată volumul dedicat criticii dramatice cuprinde cronicile publicate de Liviu Rebreanu în perioada 1910—1916. Anii ilustrați în volumul pe care îl avem înaintea ochilor încheiau epigonice epoca pe care am putea să o numim post-Caragiale și anunța prin citeva debuturi marea perioadă a teatrului românesc interbelic.

Un peisaj dramatic compozit, menit să pună la grea încercare un cronicar dramatic începător care debuta pe acest tărâm la vârsta de douăzeci și cinci de ani. Recitindu-i cronicile după șapte decenii de la apariția lor, în perspectiva timpului care a decantat valorile, a confirmat sau a infirmat speranțele, a casat sau a ratificat verdictele, putem spune că Liviu Rebreanu a fost un adevărat om de teatru, dovedind o cunoaștere a specificului și particularităților acestei arte, o cultură literară remarcabilă pentru această vîrstă și pentru împrejurările formației sale și o înțelegere lucidă a locului pe care îl avea teatrul în viața socială românească. Și dacă unele accente subiective apar, acestea sint legate în primul rînd de anumite împrejurări de familie, dar ele nici nu copleșesc, nici nu deturneză sensul major al prezenței sale pe acest tărâm. Liviu Rebreanu a fost un cronicar reprezentativ care nu și-a circumscris menirea consemnării pieselor soase în cale de „hazardul serilor” ci din perspectiva locului pe care teatrul ca instituție îl ocupă în evoluția unei culturi și în viața unei societăți. Nu a sacrificat aprecierea estetică punctului de vedere cultural, nu a absolutizat funcționalitatea morală dar nici nu a eludat-o atunci cînd a judecat politica repertorială sau cînd a apreciat o lucrare dramatică. O altă trăsătură care ne face să-l considerăm pe Liviu Rebreanu drept un cronicar dramatic reprezentativ este acel simț al echilibrului, remarcabil mai ales în cazul unui tînar. A fost un tînar care nu s-a lăsat prins de furia iconoclastă dar nici de extazul admirativ la adresa celor consacrați. Nu s-a făcut purtătorul de cuvînt al gustului public dominant în epocă, să-i flateze pe cei ce dictau prin frecvența sau abținerea de la spectacol politica repertorială, maniera de joc, nu s-a transformat în acuzatorul din oficiu a tot ceea ce plăcea publicului de atunci. A fost un partizan declarat al permanențelor repertoriale, subliniind faptul că „numai prin cultivarea teatrului clasic poate un teatru național să exercite o influență artistică, culturală, educativă și moralizatoare asupra marelui public. Iar menirea unui teatru național mai cu seamă aceasta trebuie să fie”. Dar acest principiu reafirmat fără nici un echivoc, constituind o adevărată profesiune de credință, se exercita dintr-o perspectivă selectivă care avea neconținut în vedere o judecată de valoare. Era, fără îndoială, solidar cu dramaturgia națională dintr-o perspectivă critică, vînd o exigență la adresa notorietăților vremii care se bucurau de favorurile criticii și ale publicului. Aș spune că dacă N. Iorga, cu spiritul său de sinteză ieșit din comun, ne-a dat imaginea de ansamblu cea mai concludentă a acestei epoci, aprecierea pieselor românești reprezentate în această perioadă își află în Liviu Rebreanu cronicarul care a supus unui riguros examen producția vremii dînd judecăți care, în cea mai mare parte, și-au vădit perenitatea. S-ar putea să ne uimească, de pildă, aprecieri pozitive asupra unora din piesele semnate de Al. G. Florescu, G. Diamandy, Caton Theodorian sau alți dramaturgi. E o epocă pe care o cunoaștem global prin exegeze critice dar mai ales prin pamflete. Că unele din aprecierile sale ni se par în perspectiva timpului supraevaluate, trebuie să ne mire. Cred că a venit timpul ca o cercetare riguroasă și obiectivă să pună în valoare ceea ce producția epocii a avut durabil. Și cred că surzile pozitive nu ar lipsi. După cum iarăși nu trebuie să ne mire că Liviu Rebreanu, cronicarul care se întîlnea pe acest tărâm cu N. Iorga în numele unor principii culturale majore, în respingerea a ceea ce „bucătăria dramatică franceză produce în fiecare stagiune”, făcea disocierile necesare între valoare și nonvaloare. Fără îndoială, orice cronicar dramatic oricît ar vrea să se situeze împotriva curentului, oricîte eforturi ar face de a nu se lăsa ademinit de consensul epocii, nici nu l se poate sustrage integral. Mai util ar fi să defectăm în ce anume momente și pentru ce motive un cronicar precum Liviu Rebreanu s-a aliniat acestui gust și vom vedea că motivele nu erau de ordin conjunctural, ci aveau în vedere citeva criterii de valoare: veridicitatea în zugrăvirea mediului, reușita conturării tipologiei umane, construcția dramatică și frumusețea limbii în care e scrisă. În același timp cronicarul avea în vedere și ceea ce trebuia să lipsească unei piese de teatru: în primul rînd teza. E unul din leitmotivele cronicilor sale, mai ales dacă finem seama că epoca era pe acest tărâm dominant tezistă. După cum în repertoriul nostru începuse să își facă un loc din ce în ce mai sesizant piesele simboliste pentru care, ca și Caragiale, Rebreanu nu manifesta un entuziasm marcant. Dar nici nu le respingea aprioric. Și aici ajungem la o altă trăsătură, definitorie a gândirii sale: absența acelor opinii preconceptuate, care să-l facă din oficiu impermeabil unei direcții sau unui autor. Deschis nouătății, Liviu Rebreanu nu a îmbrățișat o formulă în sine pentru a demonstra că poate fi la curent cu ultima experiență și nu o dată a dezvăluit ceea ce am numi fenomenul „falselor noutăți” și a convenției în care unii din cei ce vroiau să urmeze moda cădeau cu sau fără voie. Era firesc ca tînarul Liviu Rebreanu să se oprească asupra pieselor generației sale, a celor care vesteau o nouă eră într-un peisaj dramaturgic ce se autopasta și se repeta pînă la asfixie. Dar nu s-a transformat într-un portstindard din oficiu al unei generații ci a vădit un spirit critic de bun augur. E, dacă vrem, un adevărat model de receptivitate exercitată fără efuziuni gratulatorii din dorința recrutării unei clientele electorale. Ceea ce a spus despre Victor Eftimiu și anume că succesul este poate cel mai mare cusur al său s-a adevărat a fi cit se poate de adevărat, după cum retorismul pe care îl detecta în prima piesă a lui Alexandru Kirîțescu a fost unul din defectele pe care autorul **Gaițelor** nu l-a putut totdeauna evita.

Și, în sfîrșit, trebuie să spunem că, asemenea lui Caragiale, Liviu Rebreanu privea teatrul ca o artă cu legile sale, cu specificul și particularitățile ei, judecînd toate piesele din acest punct de vedere. E un fapt care atestă că Rebreanu era un adevărat om de teatru și că paginile sale nu sint ale unui jurnalist disponibil pentru orice indelectnicre redacțională. Iar accentul binevenit pe care îl punea totdeauna asupra expresiei, a minuirii limbii literare ne dovedește că activitatea sa de cronicar dramatic a beneficiat de darurile scriitorului ce începea să se afirme.

CAP LIMPEDE

● „Albina” noastră. În august 1897 cînd Spiru Haret informa cititorii vremii asupra apariției unei reviste cu caracter enciclopedic „în care cititorul, mai ales tîran, să găsească, într-o limbă înțeleasă de el, tot ce poate contribui la cultura minții și inimii lui”, o revistă care avea să apară două luni mai tîrziu sub numele de **Albina**, continuînd tradiția publicistică impusă de **Albina românească** a lui Gh. Asachi, nici chiar întemeietorii ei, printre care se număra și cunoscutul filozof C. Rădulescu Motru, nu aveau cum să bănuie că această revistă, în reducția căreia avea să lucreze mai tîrziu poetul George Coșbuc, va

ajunge la venerabila vîrstă de 90 de ani. ● **Prezentul perpetuu**. Cînd e vorba de vîrstă unei reviste, sensul acesteia e exact invers decît cel al vîrstei ființei biologice: pe măsură ce numărul anilor trece, ea întinește cu fiecare an și chiar cu fiecare număr, pregătindu-se să întîmpine un viitor mereu mai curat și mai proaspăt, întinerind ea însăși cu fiecare clipă al cărei prezent îl încorporează în pagina ei. Dacă revista **Albina** împlinește azi 90 de ani, aceasta nu înseamnă decît că e cu 90 de ani mai tînară decît la primul său număr de apariție. ● **Literă citită cu drag**. Avînd înscris în programul inițial „un ca-

racter cu totul național” astfel încît „să fie privită cu drag de orice român”, **Albina** și-a menținut consecvența de-a lungul apariției sale devenind o revistă-magazin, făcînd loc între generoasele sale pagini temelor educativ-patriotice, popularizării cunoștințelor de istorie, geografie, astronomie, medicină, economie sau agricultură, țînd seama în permanență de specificul publicului sătesc căruia i se adresează și pentru valorificarea tradițiilor căruia a militat de-a lungul întregii sale apariții. ● **Colaboratori de prestigiu**. Saful românesc cu valorile și perspectivele sale a fost mereu în centrul aten-

ției tuturor colaboratorilor revistei **Albina**, străluciți oameni de literă și intelectuali luminați ai culturii române între numele cărora nu putem omite prezența lui Titu Maiorescu, Emil Gîrleanu, A.D. Xenopol, G. Tocilescu, O. Goga, G. Dem. Teodorescu, V. Babeș, C. Notara, M. Sadoveanu, V. Voiculescu, St. Delavrancea — o întreagă pleiadă de oameni de spirit a căror diversitate de preocupări, acoperind zone întinse ale cunoașterii și vieții sociale, nu este dublată decît de prestigiul valoric al permanenței lor aplecări spre lumea satului românesc și destulul său istoric (**Ion Zubașcu**)

Tulcea — legenda unei ambițioase realități

Intregul oraș Tulcea n-are astîmpăr iar cheiul este chințesenta lui. Blocurile furnicar de oameni și destine, hotelul Dunărea cu delegații și turiștii din întreaga țară, siluetele macaralelor care apropie șantierul naval, cazanele de la Întreprinderea de alumina, ambarcațiunile, de toate tipurile, care vin și pleacă în Delta, sînt elementele fixe pe care le revăd și cu ochii închiși.

Pescărușii, fără odihnă, intră și pentru privitorul cel mai

„Nu ești bun de nimic, dacă ești bun numai pentru tine...”

Un om a schimbat concepția și înțelegerea datoriei. Inginerul chimist Corneliu Munteanu, de puțin timp director, i-a pus pe toți la treabă.

— Gata cu lamentările, trebuie să putem face!

Corneliu Munteanu suferea ori de câte ori secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aducea critici justificate Întreprinderii de alumina.

Fusese dirigințele șantierului, îl văzuse cum se formează, cum devine entitate, luase parte la elaborarea primelor tone de alumina, dar niciodată destulă, niciodată la parametrii proiectați. Cauze erau multe, le cunoștea, „justificările”, nu aveau ce căuta. Din 1970 de aici mîncase piine. La numirea sa ca director, în februarie anul acesta, preluase un deficit de 14.200 tone de alumina și în câteva luni a fost recuperate 8020 tone, iar pînă la Conferința Națională a partidului se vor obține depășiri. Felicitările se primesc, oricît am nega, cu satisfacție, dar analiza „miracolului”?

...Aveau aceleași spații de desfășurare, nici o investiție în plus, lucrau cu aceleași elemente... Atunci? Erau și nu mai erau aceiași. Directorul a schimbat multe de la concepție pînă la tehnologie. În primul rînd s-a organizat dispeceratul care este controlat din minut în minut. Înainte se conducea prin telefon, fără a putea avea siguranța informării corecte. La ora 6,15, zi de zi, directorul începe un șir de convorbiri la obiect, de 15 minute, cu șefii de secție, cu cei care intră direct în sfera de influență a aluminei. Înainte ciclul de producție era rupt, greu de stăpînit, cu mulți responsabili. Acum este un singur șef de uzină, autoritar, sigur pe decizii, fără puțința de a mai trimite „balonul” de la unul la altul.

Vinerea este rezervată pentru un dialog de lucru cu toți cei care gîndesc tehnic, care sînt în stare să aducă o nouă idee, să servească progresul. Nu se face o ședință formală, de dragul de a se raporta „că a fost o discuție fructuoasă”. Uneori directorul care crede că „nu ești bun de nimic dacă ești bun numai pentru tine” nu înțelege imediat propunerea unui coleg, dar n-o respinge. Acum câteva săptămîni, stagiularul Dan Gheorghe („element excepțional”, întărește C. M.) a propus ca să se recupereze căldura din gazele de ardere de la cazane și calcinatoare. Corneliu Munteanu este chimist iar ideea viza energetică, așa că după momentul de nedumerire, a studiat propunerea, cu cărți și reviste în mînă, apoi a dat-o în lucru, iar acum orașul va avea mai multă căldură în rețeaua de termoficare.

Sau...Bateria de evaporare era pe „butuci” din 1976. Inginerul de câte ori trecea pe

neatent în această „acuarelă”, care imprumută culoare după strălucirea luminii soarelui.

Aveam de ales între aștepta „sirene” dar n-am ezitat nici o secundă. Întreprinderea de alumina, într-o revenire spectaculoasă, este în atenția tuturor pentru că a înțeles esența modernizării, a disciplinei, a randamentului, a tehnologiilor înaintate, încît din cea mereu criticată, pentru grave nerealizări, de șase luni lucrează cu indicatorii depășii.

acolo se enerva (cînd nu era director) și simțea o apăsare (de cînd devenise responsabilul întregului bun mers al întreprinderii). Acum bateria funcționează după ce 11 ani prinsese rugină.

Sau...În ultimele luni toate reparațiile la utilaje au fost însoțite de îmbunătățiri. Un cuptor care producea înainte 400 de tone de alumina calcinată în 24 de ore după investiția tehnică la zi are capacitatea cu 50 la sută mai mare.

Sau...A fost chemat la un consult tehnic cel mai capabil aluminist, din proiectare și cercetare, Sorin Breazu („în fața lui îmi scot pălăria” — tot Corneliu Munteanu). A găsit soluția tulcenilor perfectă și s-a purces imediat la treabă. Calcinatorul a fost terminat în patru zile (și nopți) în loc de zece zile. Directorul apreciază efortul și participarea entuziastă a acestei echipe a hotărît „foc continuu” la cantină la orice oră pentru cei care scurtau timpul la jumătate.

La sfîrșitul lunii aluministii așteaptă să vadă cu cît spor au muncit după 10, 20 la sută peste retribuție.

— Dăm bătaie pentru 23 la sută peste?

Sau...Așa avea nevoie de toate paginile revistei.

Corneliu Munteanu este o veche cunoștință. Trebuie să-i cer scuze că nu l-am recunoscut. Intrînd în biroul secretarului Comitetului de partid, îmbrăcat cu salopeta, cu cască, cu mîinile pătate de ulei, credeam că este un brigadier care ne intrerupe pentru o urgență. Ne revedeam după 17 ani. Atunci era dirigințele șantierului, aici, nu era decît un pămînt răscolit, trasat cu stîlpi de beton; camioanele care transportau materialul de construcție semănau cu carele de asalt. Era nevoie de imaginație să-ți reprezînti ziua de azi. Mușcata din fereastra dirigințelii era udată de cîțiva tineri, toți constructori, în anul I sau II de profesiune. Lumea e mică și ne-am regăsit. Corneliu Munteanu, împreună cu Mihai Drăgoi, atunci secretar de partid, astăzi directorul Antreprizei de construcții industriale Tulcea, adunau puțin peste 50 de ani. Cu cîte un fir alb la timp, astăzi se apropie fiecare de această vîrstă, dar au un „trecut” de care nu le e rușine. Mihai Drăgoi lucrează și azi inconjurat de foștii colegi de facultate. Numai că fiecare este o personalitate, a urcat pe scara profesiunii. Staționar e un cuvînt relevant doar pentru nivelul Dunării.

Petru Barabulă este șef de brigadă la șantierul care dezvoltă Întreprinderea de confecții din Tulcea, Dan Bălțeanu, la Chilia Veche, perfectează o investiție din grandiosul program de exploatare complexă a resurselor naturale ale Deltei (un ansamblu de porcine și un abator, o stație

de biogaz, un rustic hotel, o moară cu capacitatea deja stabilită, un centru de reparat tractoare și mașini agricole).

Mihai Drăgoi introduce în amintirea noastră și o notă de umor: „Păcat că n-ai putut veni la toate sărbătorile echipei. Ne-am căsătorit, avem copii, a fost un lanț de evenimente de familie”.

Dar și un lanț de frămîntări creatoare, de maturizări, de evoluții profesionale, altfel viața dvs. n-ar avea cota de stimă și apreciere publică. Ați construit tot ceea ce a dat puterea economică a județului Tulcea în Epoca Nicolae Ceaușescu, ați mers cu schelele, și pe schele, acolo unde a fost nevoie, unde v-a chemat partidul, ați întărit dictonul „nu ești bun de nimic dacă ești bun numai pentru tine”.

Geta Basarab, directoarea Întreprinderii de confecții din Tulcea, e din aceeași familie de tenaci, deși e un pumn de om. M-a mirat că pe biroul ingineriei, în loc de un posibil calculator, era un centimetru. I-aș fi văzut locul potrivit, necesar, în secțiile unde se cro-

iesc ultimele modele de cămăși pentru Austria, Danemarca, Belgia. Numai că Geta Basarab, cu înfățișarea grăcilă, cu ochi care nu se pot uita, e mai puțin romantică. Din experiență, știe că nu strică să testezi chiar exactitatea. Cînd și cînd, desface un lot pentru expediție și măsoară răscoiala gîtului, lungimea mîneșilor. Nu a găsit pînă acum nici un milimetru plus sau minus, dar nu renunță. Este un simbol pe care colaboratorii ei nu-l ignoră. Geta Basarab este atentă la orice neînsemnat amănunt care însă pentru cumpărătorii ia proporții, este supărător. Beneficiarul dacă se reîntîlnește cu „mica” greșală caută alt producător. În relațiile externe comerciale, partenerii au înțeles rolul centimetruului în activitatea directorului, de aceea semnează alte contracte, avînd siguranța termenelor, a valorii, a seriozității.

Geta Basarab, erau aștepta de scris pentru dv. dar, poate, pentru că mie îmi lipsește centimetru m-a impresionat într-atît...

„Că nu este alta mai frumoasă și mai de folos, în toată viața omului, zăbavă decît cetitul cărților...”

Zilele de toamnă în Delta sînt splendide. Dimineața la cinci parcă se aprind luminile din comutator. Răsare soarele la Crișan, oamenii se trezesc. Florica Chiriac, primarul comunei, e în picioare. Planul de bătaie pentru ziua în curs a fost pregătit de cu seară.

„La mila 23 control să vadă dacă livrările la fondul de stat sînt încheiate; la Caraorman un drum la Fabrica de spălat și curățat nisipul pentru sticlă; la Crișan e așteptată la cherhana pentru că muncitorii vor să-i vorbească și n-au cum să vină la consiliu; o traversare la „Lebăda”, unde se încheie curînd sezonul, iar Hristu Caraman, șeful complexului are plăcerea s-o vadă printre turiști.

— Și timpul rezervat pentru familia dvs.?

— Sîntem împărțiți deocamdată. Copiii sînt la părinți în Sulina, îi vedem simbăta și duminica. Soțul meu, ofițer electrician, e aici în Crișan. Dacă nu vine el acasă, mă duc eu seara, la macara pentru că are... baie, o bucătărie pe cînte, sală de mese elegantă, televizor.

— Și cîți macaragii?

— 12 și o bucătăreasă atît de frumoasă că-i cred pe toți îndrăgostiți de ea.

...La Crișan casele înstărite, bine gospodărite sînt așezate pe malul Dunării ca într-o expoziție. Nu există decît o stradă lungă de 7 km, cu un dig alb, care este vîruit, pe rînd, de fiecare familie.

— Iarna aici nu e prea idilică!

— Bate vîntul, dar noi sîntem obișnuși. Ne doare doar indiferența. Astăzi iarnă un sugar de trei luni s-a îmbolnăvit grav. Pe Dunăre erau sloiuri, era întreruptă circulația și am cerut ajutor de urgență unui om important. S-a supărat că l-am deranjat dintr-o ședință pentru „...atîta lucru”. Nu m-am stăpînit și i-am spus că și noi am avut trei luni.

— Vă mai supără ceva?

— Lipsa de delicatețe. Eram acum cîteva săptămîni la Tulcea. Teatrul Național din Iași prezenta „De ce a rămas Catina fată bătrînă”, Actrița principală la cîteva aplauze pe care probabil le-a socotit că-i tulbură creația a oprit spectacolul și a certat sala. Venisem cu flori, am plecat cu ele

tru iarnă erau la aerisit. A rămas atît de uimită că n-o întreb despre cele 12 taurine și că eram cu ochii numai la biblioteca ei încît mi-a spus că sînt o excepție printre ziaristi.

— Nu creșteți mai cu folos și mai calificat animalele dacă aspirați către lumina cărții?

— Sora mea este învățătoare. O invidiez numai c-a putut învăța, dar eram săraci și tafa ne-a jertfit pe ceilalți copii. Cum am putut, am cîntat cartea. Sora mea spune că sînt soarece de bibliotecă. Aș, sînt în limitele normale!...

Tudosia Opreșan a citit tot ce a scris Marin Preda, explicînd că fiind țaran i-a înțeles gîndirea.

— Și replica, cu care vă citează satul, e a dumneavoastră sau a lui?

— Vi s-a părut inteligentă? Atunci e a scriitorului!

La Caraorman primăria îmi arată școala generală cu 8 clase, veche de peste 100 de ani, care va fi refăcută prin contribuția sătenilor. Învățătoarea Mironca Husarenco e îngrijorată pentru că sînt puțini școlari. Tinerii au plecat, bătrînii predomină. Investiția pentru valorificarea superioară a nisipului a și adus acasă 200 de tineri. Posibilitățile de încadrare în viitor, pentru încă trei sute, vor stimula reînnoirea fiilor satului. Florica Chiriac are 33 de ani și înțelepciunea unui bătrîn. Are tact și suflet, nu este grăbită cînd un sătean trece pragul la primărie, este atentă cu orice i se aduce la cunoștință. La Caraorman o bătrînă se plînge că nu mai primește de cîteva luni pensia. Florica Chiriac îi potolește îngrijorarea cu cîteva vorbe calde și imediat sesizează cazul la Tulcea pentru clarificare. La orice poartă se oprește, gospodarul înțelege, fără vorbe, că este nevoie de el.

— Comunicăm sufletește, ne apreciem și ne înțelegem perfect.

La Crișan telefonul este ca lumina electrică, în toate casele. Dintr-un capăt într-altul al satului ar fi mult de mers, 7 km. Telefonul simplifică, legăturile umane se stabilesc și pe această cale. Am văzut în toate casele telefonul agățat alături de plita de gătit, pentru că în bucătărie femeile petrec cea mai mare parte din zi pregătind masa pentru ai lor și hrana pentru multele animale de care se îngrijesc.

— Comunicăm sufletește, ne apreciem și ne înțelegem perfect.

La Caraorman, la mila 23, la Crișan, o tînără femeie, de cîteva ori pe an, oficiază căsătorii și atunci e emoționată pînă la lacrimi. Se revelează la 21 de ani, pornind în viață alături de bărbatul iubit. Iar acum, la 33 de ani, este în fruntea unei colectivități care-și potrivește pasul după al ei. Mare și grea răspundere...

Vă plac oamenii frumoși? Atunci neapărat trebuie s-o cunoașteți pe Florica Chiriac!...

acasă, deși am aplaudat-o îndelung pentru că a fost excelentă.

— Cine juca?

— Nu i-am reținut numele, nu mai merită ca om... Vă plac oamenii frumoși, tovarășă reporter?

— Ce întrebare!!

— Atunci vă rog să o cunoașteți pe soția agentului agricol Tudosia Opreșan, de la care, cîteodată, împrumut cărți.

Și așa am aflat că primăria din Crișan, cu toate cîte-i sînt în agendă și-n frămîntarea de fiecare zi, citește enorm. Avea în geantă, la traversarea Dunării, „Viața lui Eminescu”, de G. Călinescu și „Povestea vieții mele” de George Sand, pe care le împrumutase de la bibliotecă.

Tudosia Opreșan e o neîntrecută crescătoare de animale. Are în ograda 12 taurine, mulți porci, păsări la concurență cu pescărușii. Urăște prostia și pe oamenii care întrec măsura la băutura. Are o vorbă care nu se știe dacă e a ei, primăria o crede a lui Marin Preda. „Marea a înecat mulți oameni, dar băutura și mai mulți”.

I-am trecut pragul casei la ora prînzului. Culegea vița de vie din curte. Ciorba de pește sîrria pe plită, plăpumile pen-

„Omul trebuie să învingă orice greutate...”

Cine n-o cunoaște în Delta pe Axinia Dumitru? La Sfințu Gheorghe, „capăt de geografie”, omul trebuie, întii și întii, să învingă marea. Și poate o femeie, chiar cînd nu e plîpîndă? Poate!

După ce ani de zile a fost tehnicianul piscicol cel mai temut și recunoscut în înclăștarea cu valurile, după ce a petrecut nopți, fără număr, la pînda morunului, după ce vîntul năprasnic și înghețul nu-i reduceau cu nimic impetuoșitatea, după ce acum își asumă răspunderea conducerii acestui sector important, în cele din urmă este o femeie vulnerabilă, chiar dacă nu plîpîndă. Suferă de guturai, se plimbă ca-n tinerețe cu soțul la braț, ride de o glumă bună, (cînd n-o spune chiar ea), iubește florile și curtea ei e plină, știe povești duioase, cu care-i încîntă pe cei mici,

este cocheta cînd părăsește șalupa, „autoturismul” Deltei, are o voce melodiosă cînd te roagă și cînd dă ordine.

Cum stăpînește atunci bărbății care ridică năvodul încărcat cu mii de kilograme, care sînt duri pentru că natura-i împietrește, care au forță de luptători? Cu vorba bună, pentru că pescarii sînt ca niște copii. Au nevoie de afecțiune nu numai din partea soțiilor, lor și șeful trebuie să le spună un cuvînt care să le meargă la suflet, să le vorbească pe limba lor. Am văzut-o pe Axinia cum se transformă în așteptarea lor. Eram pe ponton și priveam cerul cenușiu, care devenea vină. Valurile creșteau. Axinia se învorbura ca și Dunărea.

— Pe mare va fi hulă și ei sînt acolo...

Imediat a luat legătura, prin stație, cu toate echipajele și

atunci am înțeles cum o femeie este șefa pescarilor. Vocea i s-a îngroșat, venele de la gât i s-au umflat, devenise un fel de-al lor, nici urmă din dulceața feminină.

— Totul e bine? Aveți nevoie de ceva? Mă urc în șalupă și vin la voi.

Pescarii dădeau asigurări că totul e normal, că nu vor fi prinși de furtună, că vin la țarm cu o captură excepțională, cîteva moruni de sute de kilograme fiecare. Axinia n-a mai avut răbdare, m-a convins să mergem în împingarea lor. Dar nu sînt două Axinii așa că valurile pe mine nu m-au lăsat indiferentă. După un ceas i-am înțeles sleiți de puteri, dar aceiași ca stare de spirit. Erau pe apă de la două noaptea, ploaia de toamnă le pătrunsese pînă la piele. Erau însă fericiți și Axinia la fel. A sărit într-o barcă vecină, a luat ramele din mîinile bărbatului epuizat și a fost... bărbatul înlocuit. Pescarul a ațipit mulțumindu-i, sprijinit de nemărginire. Oricînd Axinia este gata să le țină locul, să fie lingă ei, și de aceea o iubesc oamenii ei.

În comuna Sfîntu Gheorghe, la toate casele sînt copii blonzi și frumoși. La toate casele albe, cu perdele ca neaua, care tremură în bătaia vîntului, cu ghirlande de flori care se așază pe stîlpii cîrdacelor... La toate casele, cu nisip ca pe plajă, în curte un copil e în căruț, altul ajutat de mamă face castele cu multe turnuri, cel mare ia ghiozdanul și trece strada la școală. Blonzi și frumoși!

Doctoarița Mariana Pop, blondă și frumoasă, care i-a asistat aproape pe toți la naștere, tres și de două ori pe zi să-i vadă, nu pentru că Sfîntu Gheorghe are doar cîteva străzi care duc toate la Du-

năre, ci pentru că așa-i dă-tează conștiința.

— Sînt sănătoși, dolofani, zglobii, dar vreau să văd cum îi hrănește mama, cum îi spală, dacă le dă destul lapte. Și apoi îmi sînt dragi, sînt ca și ai mei.

Mariana Pop, acum cîteva ani, cînd sosea la Sfîntu Gheorghe, a fost primită, și privită, cu reținere. Încă un doctor care va pleca!... pentru că viața aici nu e ca la Tulcea. Rar spectacole, rar distracții, rar dans. Un tînr se poate simți izolat. Numai că Mariana Pop ceruse să plece din oraș și să vină aici. Chiar din prima noapte a instalării ei la Sfîntu Gheorghe a asistat la o naștere grea și a trebuit să facă față la cîteva cazuri complicate. Tocitele manuale de medicină stau și acum pe masa ei de consultație, pentru că singură trebuie să facă față la o durere de șale, la o pneumonie, la o stare de deprimare. Cînd este extremă urgență trebuie să aibă competența unui spital și cărțile o ajută.

La capăt de geografie, acolo unde în fiecare an pămîntul românesc se îmbogățește cu 40 de metri, fără războaie sau cotropiri, numai prin acțiunea pașnică și continuă a apelor, două femei cuceresc inimile pentru că știu să învingă orice greutate.

Am văzut-o pe Axinia într-o iarnă cînd respirația îngheța, traversînd zeci de kilometri. Dunărea inlemnită, ca să ajungă la un pescar bătrîn și singur.

Mariana Pop nu-și dezmințe vocația. Se cheltuiește pentru viață, fără să țină seama de ea.

Cum să nu le iubesc și să nu le întovărășesc de cele mai bune gânduri!

„Omului cu stăruință toate îi sînt cu putință...”

În săptămîna de lucru dinaintea pensionării, Ion Chiușdea nu s-a lăsat pe tînjală. A imprimat același ritm ziarului local „Delta” și cred, că așa cum mi se destăinuia, în 9 octombrie și-a invitat soția, colegii, cei cinci frați și 13 nepoți, să închine un pahar de culeși pentru 60 de ani, 35 de căsătorie și 47 de muncă. Nu este nici o găselniță gazetărească din partea lui Ion Chiușdea sau a mea. Cele trei sărbători au aceeași zi. La 13 ani Ion Chiușdea a fugit de acasă, din Topologu, pentru că simțea că nu i se potrivește viața de țaran. Pe jos, ca și Constantin Brîncuși. Parisul său era „Brăila. Cu 25 de lei în buzunar, adunați de la colinde, cu haina de dimie nu prea fătoasă, a mers 100 de km per pedes. Așa și-a început trepidantă cursă a vieții ucenicului, sudorului, absolventul de liceu, inginerul de la Progresul Brăila. Așa-l trăgea către ziaristică. Nu știa dacă are talent. Își încercase condeiul prin cîteva scrisori de dragoste pentru alții. Încă o dată își trece într-un buzunar „25 de lei” pentru noua-i cale-n viață. Cu pași mici, pe care nu i-a încercat, și-a atins visul. A călătorit în toată România descriindu-i frumusețile naturale și pe cele superioare, ale omului; a fost acolo unde se înalță combinate și se joacă „Scrisoarea pierdută”; a văzut cum se lansează la apă cargouri și mineraliere. Acum citeva zile „Delta” scria despre primul ceam de 200 tone, cu o lungime de 36 de metri, premieră națională, destinat transportului stufului. I. Chiușdea ne-a descris nava turistică cu 90 de locuri și pontonul dormitor cu 30 de locuri, în lucru. M-a condus la Doina Cineleanu care are gata „Catalogul cărții rare de patrimoniu din Tulcea”. Muzeografa cu colegile ei finisau materialul didactic pentru cabinetele de literatură de la școlile generale 3, 4, 12. A

crezut că sînt pasionată de istorie și m-a îndemnat să cercetez arborele genealogic al Corvinilor, piesă prețioasă de la secția patrimoniului. Mi-a făcut o mare plăcere că am înțeles un coleg de breaslă atît de informat și atît de binevoitor. Mi-am mai notat: „Dore Ion („primele două note muzicale, dacă-i uitați cumva numele”) este un model de animator cultural... Despre Matei Mincu, învățătorul din Peceneaga, nu conținește cu laudele. De peste 50 de ani se ocupă de activitatea artistică și e un spiriduș... În baza contractului cu Grecia au și fost livrate primele tone de conserve... Maestrul Constantin Găvenea vă invită să-i vedeți acuarelele cu tot soarele și cerul albastru al Deltei... De la 8500 mc beton turnat în 1972, adică 100 de apartamente pe an în 1987... De zece ori mai multă bunăstare!... Elevii Cozian Dragoș și Adam Iulian, de la Școala gen. nr. 10 din Tulcea, au găsit un portmoneu cu 300 de lei. Neatentul îl poate ridica oricînd cu banii intacti... La pădurea Telița s-au descoperit urmele unei așezări geto-dacice din secolul 6 înaintea erei noastre, cu multe taine ce vor fi risipite, speră coordonatorul Simion Gavrilă, pe măsură ce săpăturile înaintază... În comuna Mahmudia, un nou echipament de telecomunicații asigură locuitorilor creșterea de șase ori a convorbirilor telefonice simultane.”

Vă mulțumesc, tov. Chiușdea și, în stilul ziarului dvs., dau un anunț la mica publicitate: „Să ne trăiești bune-lule!”

CARMEN DUMITRESCU

P.S. Toate titlurile reportajului sînt extrase întocmai din cartea de citire pentru clasa a IV-a. M-a impresionat prin sensibilitatea, maturitatea și spiritul civic, și am simțit nevoia să fiu iar școlăriță măcar în acest fel.

ISTORIA NOASTRA, VIATA NOASTRA

Carei, început de calendar

Declanșarea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă la 23 August 1944, organizată și condusă în mod magistral de Partidul Comunist Român, a oferit cadrul strategic necesar trecerii la înfăptuirea imediată a dorinței arzătoare a întregii națiuni — refacerea integrității teritoriale a țării, stîrbite prin odiosul Dictat fascist de la Viena — temei obiectiv al redobîndirii independenței și suveranității depline a României. Acest deziderat a fost evidențiat încă din primele documente politice și militare, emise după înlăturarea guvernului antonescian. „Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor — se preciza în Proclamația șefului statului român către țară — mobilizînd toate forțele națiunii vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupație străină”.

În consens cu voința întregii națiuni, la 24 august guvernul difuzează oficial declarația de război împotriva Germaniei hitleriste, considerînd, așa cum s-a precizat în ședința Consiliului de Miniștri din 30 august 1944, că „România nu a declarat război Ungariei, înțelegînd că Transilvania de nord este pămînt românesc și ne luăm ce ne aparține”.

Armata română, în strînsă cooperare cu formațiunile de luptă patriotice organizate de partidul comunist și beneficiind de sprijinul nemijlocit al întregului popor, a declanșat, chiar din noaptea de 23/24 august acțiuni militare deosebit de îndrăzite împotriva trupelor Wehrmachtului.

După ce a înfrînt în numai 8 zile forțele germane din zona de interior a țării, împiedicîndu-le să constituie un nou front de apărare pe Carpații românești și a executat cu promptitudine acoperirea frontierelor și a liniei de demarcație din Transilvania, spulberînd orice speranță inamicului de a aduce noi forțe din exterior în vederea înăbușirii revoluției, regrupîndu-și totodată trupele din zona de est a țării, armata română a început cu febrilitate pregătirile în vederea marii ofensive consacrate eliberării părții de nord-vest a Transilvaniei.

Din nou trecătorile Carpaților vîlțau de cîntecele pline de încredere în victorie ale ostașilor români. Umăr la umăr ei mărșăluiau către linia de demarcație ce fusese impusă prin odiosul Dictat. Fiii tuturor provinciilor istorice românești intrau cu rapiditate și în deplină ordine în dispozitivele de luptă cu dorința arzătoare a eliberării fraților aflați dincolo de hotarul nedrept și nefiresc care îi despărțise timp de patru ani.

Era același entuziasm general cu care, la sfîrșitul lunii august 1916, oastea română trecuse Carpații în virtutea aceluiași nobile țeluri.

La distanța de numai 28 de ani calendarile se suprapuneau. La fel și destinele românilor. „Stați astăzi cu fața către Ardealul nostru drag, ocupat vremelnice de maghiari, care n-au nici un drept să-l stăpînească — se adresa ostașilor din Divizia 20 Infanterie-instrucție comandantul acesteia. — Frații voștri martiri vă cheamă să-i desubjugați [...]. Fiți demni de precursorii voștri și luptați cu tot avîntul, căci în vinele noastre curge singele urmașilor lui Traian și Decebal!”.

Primele zile ale lunii octombrie găsesec Armata 4 română în plin proces de pregătire a ofensivei eliberatoare. În acest mijloc de toamnă friguroasă de la comandanții din fruntea ierarhiei militare pînă la cei mai tineri soldați cu toți vegheau din tranșee, din șanțuri, de la marginea pădurilor, din observatoare, cu nervii încordați la maxim, cu inimile pline de hotărîre și încredere în victorie, așteptînd mult visatul ordin — „Înainte”. Și acesta sosește în dimineața zilei de 9 octombrie 1944. Era o zi cu ceață densă; o burnită măruntă și rece cădea peste cîmpul de luptă, cînd din zecile de mii de piepturi ale ostașilor Arma-

tei 4 române a răsunat acclazător și cutremurător „ura” care vestea lumii întregi că România era hotărîtă să lupte pînă la victoria finală.

Ofensiva a progresat rapid și în ziua următoare, la amiază, subunități din diviziile 9 și 21 infanterie au intrat în Cojocna. Aici, așa cum își reamintea generalul Constantin Ionașcu, comandantul Diviziei 9 Infanterie: „...populația satului a ieșit într-un număr impresionant în împingarea trupelor române eliberatoare. Cu flori, cu pine și cu sare, după datina străbună, ne-au întâmpinat. Uralele de bun venit nu mai conțineau”.

Cu asemenea manifestații entuziaste de bucurie erau împingate unitățile române în toate satele și orașele eliberate. Insufletit și permanent de chemările înflăcărte ale partidului comunist și beneficiind de sprijinul întregului popor, în numai două zile trupele române au zdrobit apărarea fascistohorthystă, pătrunzînd peste 50 km în adîncimea dispozitivului inamic. La depășirea liniei de demarcație impuse prin Dictatul fascist de la Viena comandantul Corpului 6 Armată a dat un însufletit ordin de zi: „Astăzi 10 octombrie 1944, ora 12, după grele lupte și nenumerate greutăți, ați trecut linia de demarcație, pășind în Ardealul nostru de nord, vremelnice răpit. Să fim mindri că ne este hărăzit nouă / ... / să dărimăm pietrele de hotar horthyste tocmai în regiunea Clujului, leagănu de milenii al poporului român”.

Sfîdînd frigul și ploile care nu mai conțineau, unitățile române desfășurau neconținut ofensiva, zdrobind orice încercare a inamicului de a se împotrivi.

În dorința lor fierbinte de a-i alunga pe dușmani dincolo de fruntariile patriei, ostașii nu mai simțeau nici greutatea echipamentului care murea de apă, nici oboseala multor nopți de nesomn petrecute în încleștările cu dușmanul sau în marșuri epuizante pe drumurile desfundate. Ei au pus mai presus de orice misiunea lor măreață, trecînd cu ușurință peste orice privațiune. „Și acești ostași — insera Jurnalul de operații al Armatei 4 — treceau prin satele lor, le ieșeau nevestele și copiii în cale, care se rugau să rămînă măcar cîteva zile acasă / ... / și-au reținut lacrimile în ochi, și-au închis sufletele în fața familiilor și au pornit repede înainte, înainte către vest, acolo unde era dușmanul”.

Infruntînd cu neasemuită bucurie focul puternic al inamicului, presărînd cîmpul de luptă cu sute și mii de luptători, unitățile române s-au apropiat ca un tăvălug de foc de ultimul aliniament de care, în disperarea sa, dușmanul se mai agăța pentru a stăvili ofensiva trupelor noastre; aliniament jalonat de orașele Satu Mare și Carei.

Om al acțiunilor curajoase și bine gîndite, generalul Gheorghe Avramescu, comandantul Armatei 4 hotărîse să nimicească inamicul ce era organizat pentru apărare în orașul Carei și în împrejurimi, printr-o manevră dublu învâluitoare executată cu Corpul 6 Armată. Totodată, cu aripa dreaptă a Corpului 2 Armată să concure la eliberarea orașului Satu Mare.

În friguroasa noapte de 24 spre 25 octombrie 1944 noua ofensivă a trupelor române se declanșează prin surprindere, cîzînd ca un trăsnet asupra puternicelor poziții aparate de trupele hitleriste și horthyste. Într-un entuziasm greu de descris, ostașii regimentelor 34, 36 și 40 din Divizia 9 Infanterie au înaintat cu impetuozitate. La dreapta și la stînga lor porniseră în lăuce și militarii diviziei 18 și 21 infanterie. Ultima bătălie de pe teritoriul național începuse. Aspră, eroică, așa cum au fost toate luptele purtate de vitejii noștri pentru libertate și neamur.

Uragane de proiectile inamice se prăvăleau peste dispozitivul trupelor române. În zgomotul asurzitor al detunăturilor, în fumul înecăcios, în picla dimineții, în geamătul celor loviți, atacul românilor se revărsa ca

un torent peste pozițiile dușmane.

După ce a fost destrămată apărarea organizată pe căile de acces și au fost zdrobite toate contraatacurile lansate de inamic, subunitățile regimentului 34 și 40 Infanterie au pătruns în oraș. Aici, lupta a fost deosebit de grea. Cu focul armelor, cu baioneta și cu patul puștii ostașii neînfricabili diviziei dobrogene au cucerit casă cu casă și stradă cu stradă. Luptă crîncenă cu sacrificii și grele jertfe de sînge. Căzuseră în plinul zborului lor bărbătesc bravul soldat Ion Cereș și caporalul Andrei Zbarcea și mulți alții care și-au pus viața tînră în durată eternă a țării.

În această încleștare pe viață și pe moarte, către orele 9, cînd Regimentul 34 Infanterie a ajuns în centrul orașului, un ostaș din compania 6 a înălțat tricolorul românesc pe monumentul din centrul localității. Era momentul sublinei impliniri. Acum după patru ani de umilințe și dureri, fluturînd din nou mîndru, biruitor drapelul românesc.

Sub ploaia de proiectile și gloanțe, riscîndu-și viața, numeroși tineri, femei și bătrîni au ieșit din adăposturi pentru a furniza informații militarilor români, călăuzindu-i către locurile unde dușmanii se fortificaseră. Au fost constituite adevărate echipe care i-au ajutat pe genii să demizeze casele și străzile pregătite pentru distrugere de către inamic. La scurtă vreme, orașul a îmbrăcat haină de sărbătoare. Ferestrele și balconele locuințelor au fost împodobite cu drapelul tricolor, covoare și flori. Era bucuria revederii frățești, bucuria eliberării. În același timp, la aripa dreaptă a Armatei 4 a fost eliberat orașul Satu Mare, prin cooperarea strînsă dintre Diviziile 11 Infanterie română

și Divizia 123 sovietică. Fără a-i lăsa dușmanului nici un fel de răgaz, trupele noastre au continuat cu mai multă impetuozitate ofensivă. Începînd cu orele 12,00 ale zilei de 25 octombrie 1944 primele batalioane române, continuîndu-și misiunea lor eliberatoare, au depășit frontiera cu Ungaria, conștințînd eliberarea pentru totdeauna a ultimei brazde de pămînt românesc.

Evocînd bucuria eliberării depline a țării ca o incununare a efortului uriaș făcut de poporul nostru și armata sa, ministrul de război al României arăta în Ordinul de zi din 26 octombrie 1944: „Plăurile și codrii Maramureșului, Țării Oașului și Crișanei vuiesc iarăși de vioiașă libertății distilate. Români de pretutîndeni, cu mic, cu mare, tresăltă la sunetul trimbițelor biruitoare. Ardealul / ... / a revenit astăzi, prin luptă dreaptă și jertfă vrednică, la patria din care a fost rupt”.

La izgonirea ocupanților străini de pe teritoriul înșingurat al Transilvaniei de nord, armata română a angajat 27 divizii, un corp aerian și două brigăzi de artilerie antiaeriană, totalizînd un efectiv de 265 735 militari, efort ce depășea cu 100 000 oameni prevederile Convenției de armistițiu. Pierderile proprii s-au ridicat la 49 714 militari (morți, răniți și dispăruți).

Alături de fiii națiunii ce slujeau sub drapel, la apărarea idealurilor țării de libertate și unitate au participat sute și mii de locuitori neînrolați. Mobilizate de caracterul drept, profund patriotic, al războiului, mase de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării au răspuns cu însufletire chemării adresate de Partidul Comunist Român, făcînd din deviza „Totul pentru front, totul pentru victorie!” programul lor permanent de muncă și acțiune.

Pentru a cinsti trecutul de luptă eroică al oștirii române și contribuția ei decisivă la eliberarea întregului teritoriu național și la înfrîngerea fascismului, conducerea de partid și de stat a patriei noastre a stabilit ca în ziua de 25 octombrie a fiecărui an să se sărbătorească ZIUA ARMATEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA.

GRIGORE ALEXANDRESCU

Eveniment
cinematografic

MOROMETII

După cum am promis într-unul din numerele trecute, vă propunem câteva puncte de vedere în legătură cu un eveniment cinematografic care a polarizat atenția cronicarilor de specialitate, precum și a marelui public: Moromeții, în regia lui Stere Gulea. Dincolo de considerațiile la obiect, această pagină de revistă vrea să însemne și un omagiu adus personalității lui Marin Preda, spiritului inconfundabil al scrisului său, căruia Stere Gulea (în dubla postură de regizor și scenarist) i-a simțit pulsul, nuanțele, adevărul. O acoladă de suflet alături așadar un mare roman unui film de excepție — ca o dublă propunere pentru posteritatea unui mare scriitor.

Două chestiuni

Moromeții, remarcabilul film făcut de regizorul Stere Gulea după romanul cu același titlu al lui Marin Preda, vine să ne reamintească o evidență: cele mai multe dintre puținele filme românești de valoare sînt ecranizări. Excepțiile, cîteva, confirmă apăsător o „regulă” a cărei funcționare este insolită și ar trebui să dea de gîndit, pînă face oricînd obiectul unei lungi și (presupun) utile discuții despre caracterele specifice ale cinematografiei noastre adolescentine, cu condiția, firește, a renunțării la superficialitate, ipocrizie și trîncăneală ritualică și a adoptării unei necesare lucidității.

O ecranizare reușită constituie o performanță și implică măcar un dram de hazard, ca să nu zic de-a dreptul noroc. Înainte de Moromeții, Stere Gulea ecranizase în chip nefecit Ochi de urs de M. Sadoveanu — un film plat și foarte pretențios, frivol prin arătarea cu degetul a unor sensuri ce refuzau totuși să se intruzeze artistic. Altminteri, regizorul respectase punct cu punct, literal, povestirea sadoveniană — așa cum, în Moromeții, este o interpretare filmică, o operă de sine stătătoare. Că, în fond, îngăduie o regăsire a spiritului și atmosferei romanului, așa cum, cel puțin, pînă în prezent, s-au impus acestea cititorilor și criticii literare, aceasta nu prezintă decît un merit în plus al regizorului.

Hotărîndu-se pentru alb-negru și refuzînd ispită colorului, Stere Gulea a fixat dintru început tonalitatea filmului său: un film de penumbra și nuanțe, de savante (și discrete, deloc ostentative) clar-obscururi, de acorduri și armonizări subtile ale întinericului cu lumina. Pînă la un punct, Moromeții este un film arheologic: reconstituie o lume scufundată, pierdută în amintire ca o Atlantidă, dar nu spre a-i evoca aspectele exterioare, ci într-o încercare de a-i scoate la iveală sufletul ascuns, vibrația unică, viața secretă și irepetabilă. Autenticitatea emoțională a cadrului este funcțională, nu decorativă, folclorismul (care provine de obicei dintr-o înțelegere livrescă, falsă, intelectual marcată de suficiență a lumii rurale) fiind cu desăvîrșire absent. Stere Gulea a intuit că universul Moromeților s-a născut dintr-o nostalgie, dar și dintr-un refuz absolut al sentimentalismului; și a făcut un film străin de orice ispită a edulcorării, a compasiunii, a duioșiei nălînge care moleștește contururile și teșeste drama. Regizorul-scenarist a evitat, apoi, pitorescul — de limbaj, de comportament, de vestimentație, modalitate atît de facilă și de comodă, în cinematografie ca și în literatură, de a anula esențialul. Universul din Moromeții lui Stere Gulea impune prin gravitate, chiar dacă în formula acesteia umorul și ironia sînt îmbelșugate prezente. Dincolo de glumă, dincolo de vorba subțire și în doi peri, dincolo de micile-mari înfruntări verbale, se simte o tensiune,

se percepe amenințarea destrămării inevitabile. Ceva rău se insinuează în existența satului și a familiei lui Ilie Moromete, o boală ascunsă începe să lucreze în oameni, făcîndu-i să-și iasă din țîni. Copiii lui Moromete o iau razna, apar — și-și fac de cap — reprezentanții unei „noi ordini”, poiana lui Iocan se golește, oamenii sînt apăsători, tot mai străini și mai înstrăinați de viața lor de pînă atunci, de satul în care trăiesc, abandonîndu-și deprinderile, invășînd să renunțe la ceea ce făcea parte din viața lor (tăierea salcîmului, vinzarea pămîntului). Filmul, deloc static, are suflul unei lente epopei tragice — și, probabil, aici se află Stere Gulea cel mai aproape de sensul mare al romanului lui Marin Preda.

Alegerea interpretelor a urmat, de bună seamă, această perspectivă, o perspectivă înalt intelectuală: și Victor Rebengiuc, și Mitică Popescu, și Luminița Gheorghiu sînt actori pentru care identificarea în spirit cu un rol este decisivă, ei fiind — mai direct spus — actori care și gîndesc, nu doar se lasă conduși de „talent” și „inspirație”, de fapt de improvizație; de fapt, ar trebui amintiți toți interpretii din acest film, și tocmii pentru calitatea inteligerii rolurilor în care apar.

Două chestiuni rezultă, așadar, din reușita incontestabilă mare a filmului făcut de Stere Gulea: ecranizările continuă să reprezinte calea cea mai sigură de succes în cinematografia noastră, iar comunicarea profundă cu spiritul operei ecranizate este, atît pentru regizor cît și pentru actori, o condiție absolută.

MIRCEA IORGULESCU

În cazul ecranizării acestei capodopere problema care m-a preocupat nu a fost aceea a aportului de personalitate, de originalitate, dorința de a mă „vedea”. Și nu numai eu, dar și operatorul, interpretul principal și ceilalți colaboratori am avut o singură preocupare: aceea de a ne pune în slujba cărții, încercînd să o transpunem cît mai fidel, în spiritul ei. Tormenul de a „sluji” o operă literară nu ne-a dat senzația de subalterni, de diminuare a cu-lui nostru... Ee aceea am vrut ca filmul să fie cît mai simplu. Aproape că imi dorcam ca aparatul de filmat să nu se simtă, ci doar lumea romanului, cît mai vie, cît mai necontrăfăcută.

STERE GULEA

Prima piine

„Bălosule! Dă bă și tu o țigară!”

Gestul simplu — un chibrit aprins, o țigară ținută în căușul palmei puternice — devine semnul unei relații sociale. Moromete cere o țigară lui Tudor Bălosu. Fiindcă („al dracului de chior”) el e mai bogat. Bălosu îi întinde pachetul în semn de „ia-ți, servește-te!”. Moromete e, adică, egalul lui. Fiindcă e deștept! Mai tîrziu, cînd Moromete va fi la ananghie, noua stare de lucruri se va vedea și din protocolul fără greș al țigării: Bălosu îi întinde pur și simplu țigara scoasă de el din pachet... Moromete nu mai e ce-a fost!

Pachetul mofolît de Naționale (numai Aristide, primarul, are doi dinți de aur și țigară fine, în cutie!) încarnează democrația satului din filmul lui Stere Gulea. În jurul lui se desenează, cu exactitate și cu acea discreție cu care adevărurile se ascund în plasa faptului comun, inobservabil, raporturile de forțe ale inconfundabilei comunități propuse de romanul lui Marin Preda.

★

Moromete, cu barba lui de patru zile, aproape albă, cu ceafa tunsă și încăruntată candid, dacă se poate spune așa (de neuitat acea scenă a plecării oilor, capul lui Moromete în bătaia ploii), spinarea lui posacă, umerii căzuți, flanelul care fusese cîndva fudul gospodărit de grija femeii dornice să-și mulțumească bărbatul ciudat, ironic și cam fără noroc. Moromete, cu succelle lui aruncate uimirii nălînge a celorlalți (acasă la Bălosu, cere o țuică în plus, cere, odată adusă, e lăsată cu dispreț pe masă: „las-o dracului de țuică”), Moromete, cu blîndețea lui trucată, compusă ca un număr de dresură (eșuat!), ca o lecție de pedagogie experimentată pe caracterul colturos, inveninat al fiilor lui mai mari — în fine, Moromete, așa cum îl știm, așa cum ni l-a lăsat autorul Imposibilei întoarceri, se regăsește în interpretarea lui Victor Rebengiuc.

★

Fără îndoială, ecranizarea Moromeților l-a așteptat pe Victor Rebengiuc. A așteptat ca rictusul lui amar-ironic să scîndă spre liniștea unei alte vârste. A așteptat ca statura sa orgolioasă să dobîndească „lestul” cuminte care-l ține aici atît de aproape de pămînt. Filmul lui Stere Gulea are doar orgoliul fidelității. În fond, mai prozav decît oricare alt orgoliu. Retras, în mod deliberat, din mărcile multiple ale cadrului, regizorul s-a tonit cu voluptate în personaj, în atmosferă, în roman. Ecranizare care vine dinspre Imposibila întoarcere, anexîndu-și, pe drum, Delirul și Viața ca o pradă (drumurile prin opera, încheiată, a unui mare autor, sînt, de la o vreme, libere de cronologii ori întîietăți de conjunctură biografică și bibliografică), Moromeții este o sinteză de moromețianism, un fel de portret din memorie al unui personaj care-și asuprește pînă și autorul. Pelicula alb-

A fi om

„Murînd, bătrînul tîran spunea fiilor săi: vedeți ce faceți cu via, cu fineața din deal, cu pogonul sărac din vale, cu calul acela care șchioapătă. Dregeți șopronul, săpați grădina. Realitatea era pentru el ceva de luat în posesiune și nu ceva de care trebuie să te sperii.”

„Un om era o ființă care nu-și avea rostul în natură dacă nu se scula odată cu răsăritul soarelui și nu-i întîmpina primele raze fără să fie la capătul pămîntului care îl aștepta, să fie muncit. Un om care împila pe altul nu era om. (...) Un om disperat și cuprins de o stranie dezordine, care-și bătea muierea și copiii și își irosea averea prin circumi, era un nenorocit

care adusese pe lume noi ființe umane față de care nu voia să aibă o răspundere cum avuseseră alții pentru el. Un ins care nu respecta bătrîni, propriii lui părinți, și-i da afară din casă uitînd că l-au născut și au trudit să-l crească, era un smîntit, care credea că el n-o să ajungă niciodată bătrîn și n-o să aibă nevoie de ajutorul copiilor cînd puterile aveau să-l părăsească. (...) A fi cîstit, a fi drept, a sări în ajutorul celui lovit de nenorocire, a răspunde la chemările patriei erau legi morale care depășeau decalogul lui Moise.”

(Marin Preda — fragment din volumul Timpul n-a mai avut răbdare, 1981)

negru păstrează în imagine infinite nuanțe ale luminii, surghiunînd culoarea în teritoriul imaginației noastre, a spectativilor. Un seceriș — atît de alfel de cel din Pădureanca, atît de departe de carnalitatea aurie de acolo! — un seceriș de griu uscat, țepos, care nu vrea să fie galben, ca și cum „nu merită aștia” așa ceva, prilejuiește ultimul urcus din destinul lui Ilie Moromete: roțile dirijitoare ale căruței, tropotul decis al copitelor sînt poate ultima victorie a lui.

Filmul lui Stere Gulea evită simbolul ca intermediar estetic în comunicarea sensurilor. Imaginea (Vivi Drăgan-Vasile) insistă fără a metaforiza. O singură excepție: doborîrea salcîmului. Mai puțin aptă de a fi speculată ca figură a prăbușirii „noi lumi, în film, scena salcîmului are witz (Nilă, acest „Caliban” de Teleorman, îl pune în cadru), dar nu poate evita flash-back-ul cam naiv pus în seama lui Niculae.

★

Prima piine. Nilă o mîncă iluminat de o fericire primară. Paraschiv o mestecă pur și simplu cu ură. E piinea lor. A aștorlalți. Paraschiv urăște și se gîndește la piinea lui. Fetele, femeia mîncă prima piine cu recunoștință umilă. Moromete — cu îngrijorare absentă, răsfrîntă minunat în ochii inteligenți și un pic somnambulici al mezinului Niculae. Prima piine din acel an avea gust de răseruce. Întrebarea finală — „Unde mergem noi, domnule?” — plutește deja în aer, în lumina palidă, rembrandtiană a lămpii.

Cîteva interpreți cu nume mai puțin cunoscute (Radu Amzulescu — Achim, Constantin Chiriac — Nilă, Ionel Mihăilescu — Paraschiv) susțin admirabil roluri secundare de cea mai mare importanță. Distribuția filmului Moromeții e curajoasă și foarte bine gîndită.

★

Al doilea mare rol pentru Luminița Gheorghiu, după cel din piesa Într-un parc, pe o bancă pe scena Teatrului Bulandra. O urîțenie frumoasă, gen Rita Tushingham, da chip Cătrinei Moromete. Potolită, dar nu fără inițiativă, condes-

cententă — din ceva calcul — față de superioritatea intelectuală a bărbatului, pe care-l tolerează cu admirație amestecată cu îngăduință maternă, biserică numai ca să aibă și ea ceva al ei, care eventual s-o așeze deasupra celorlalți. Cătrina este un fel de „executive” într-o strategie de viață al cărei șef păgubos e Moromete.

★

Copilul Marius Badea, interpretul lui Niculae Moromete, e o fericită achiziție. Fie și numai pentru scena certeii lui Moromete cu fiii săi mai mari, Paraschiv și Nilă, la sfîrșitul căreia ochii lui Ilie Moromete se scufundă pur și simplu în abisul inteligent și încă obscur prin adîncime, al ochilor copilului, fie și numai pentru zîmbetul lui de vinovată, încăpățînată, fericită victorie, atunci cînd, pe ruinele unui mod de a trăi, de a înțelege viața (Moromete, dator, incolît, părăsit, escrocat de propriii lui copii, e un Rege Lear) el singur se va salva mergînd la școală — fie și numai pentru aceste două scene și alegerea lui Stere Gulea a fost excelentă.

★

„Gura satului” nu mai este aici o metaforă. Satul vorbește necontent în Moromeții. Filmul așază în planul al doilea al sunetului (procedeu prea puțin folosit în filmul nostru) replici întregi, intrigi colaterale ale romanului, eliberînd primul nivel și ferindu-l de fărîmițare epică. Dimensiunea adîncimii funcționează aici oarecum ca în tehnica hologramei. Un bocet tulburător (vocea Ginei Patrichi?) dublează, de pildă, începutul scenei cu tăierea salcîmului, ca o propunere pentru sintaxa semnificațiilor momentului, pentru parabola globală a romanului, a filmului.

★

Moromeții, în regia lui Stere Gulea, este o mare realizare. Importanța ei în filmografia regizorului Stere Gulea aproape că pălește, lăsînd filmul în competiție directă cu tot ce are mai bun cinematografia noastră.

TANIA RADU

Poeme

de Gheorghe Grigurcu

Vitalitate

Îți amintești vărătica lumină
degetele tale creșteau după bunul lor plac
mulțimi de degete la miini la picioare
și ochii se deschideau cum florile peste noapte
atât de mulți ochi pe un singur obraz
și gurile sporeau cum ciupercile după ploaie
nasuri urechi îți năpădeau chipul
venind de undeva din adincul pământului
magnetic atrase de strălucirea luminii de iulie
exuberante se-implintau în real
fiecare-n îndărătnicia în neștiința în prospețimea
devenirii ca-ntr-o cuisară
roade ce pipăiau Soarele
iluminate materii ce pipăiau Putința
slujindu-se de tine.

Metafora

Un semn cum o alunuiță pe obraz
cum o cicatrice pe git
cum o bătătură pe degetul ostenit de scris
un semn al trupului tău ac-asta metaforă.

Condiție

Ne-a învățat pacea și s-a retras
puzderia de metale

unele au fost lance altele scut
unele trident altele glonte
unele pumnal altele arcebuza

apoi s-au pensionat s-au retras să cultive lălele
eie in-sele-n tihna imensă a păcii (cum a unei
bolți constelate de mai)
ce nu poate urma decit celui mai crunt dintre
războaie.

Lucrurile

Să iei ceva de undeva să pui
un lucru pe-altul cum o lipitoare
pină cind lucrurile se vindcă
ori plesnesc de prea multul lichid
al identității stricate

s-asmuți lucrurile unul împotriva altuia
cu blindețe cu pacientă cu tandrețe
ca și cum le-ai învăța Viața

să lași lucrurile să se lovească să crape să se
știrbească

să se fărâmițeze puțin cite puțin
ca și cum le-ai insufla Eternitatea.

Semn de carte

O lăcrămioară ascunsă-ntr-un tufiș
cintind cum o privighetoare.

Tinerii și muzica lor

(Urmare din pag. 9)

Ciuc, asemănătoare și prin ten-
dința de impunere a unor foar-
te antrenante șlagăre rock, fără
concesii „comerciale”, totuși. O
frumoasă confirmare a venit și
din partea Trans-Expres-ului
din Cluj Napoca (Premiul pen-
tru interpretare) însuflețit de
aceleși Totu Rareș. Dar adevă-
rata revelație a Festivalului a
constituit-o reprezentanta local-
nicilor — formația Puls, care a
cucerit premiul de popularitate.
De altfel, compozitorul, textierul
și solistul vocal Mircea Ru-
su a fost distins cu o mențiune
specială a juriului (alături de
alte două individualități remar-
cabile: Rareș Totu deja amintit
și Daniel Nicolaescu, de la An-
tract din Rm. Vilcea). Avem con-
vingerea că, beneficiind de un
sprijin minim din partea factori-
lor responsabili, Mircea Rusu
și Puls au toate argumentele să
se impună cit de curind la ni-
vel național.

Simptomatic pentru concurs,
dar și pentru ceea ce se întim-
plă în general în muzica rock
de la noi, juriul nu a acordat
Premiul pentru creație. Situația
ar merita o analiză aparte.

Premiul Comitetului Județean
pentru Cultură și Educație So-
cialistă a fost primit de Retro-
rock din Pitești (formația cu
numele cel mai adecvat muzicii
promovate) și Demos din Bu-
zău, care s-a prezentat sub po-
sibilități, fiind vizibil dezavan-

tajat de tragerea la sorți a în-
trării în concurs, iar Premiul
Comitetului Orășenesc U.T.C. a
consfințit frumosul debut al
tirgmușenilor de la Polifon.
Au mai fost acordate trei men-
țiuni formațiilor: Asterise, din
București, Hazard din Craiova,
și Replica din Pitești, toate trei
probind disponibilități creativ-
interpretative care le îndreptă-
țesc să aspire la mult mai mult.
Ca și cea mai mare parte a
trupelor rămase în afara pal-
maresului (în special Oxigen
din Alba Iulia și Laser din
Rimnicu-Sărat).

Așa cum stă bine oricărui
festival-concurs și „Poseda '87”
a avut invitați care au sus-
ținut recitaluri consistente, mult
aplaudate. Ei s-au numit: Ioan
Luchian Mihalea (cu câteva pie-
se avind negativul asigurat de
formația Kripton), Florian Pittig
(desăvârșit recital actoricesc al
acestui mare iubitor al muzicii
și al poeziei), Timpuși Noi (cu
muzică și texte pe măsura nu-
melui), Voltaj (hard-rock vigo-
ros și antrenant) și Rogvaiv
(câștigătorul de anul trecut al
trofeului, într-o formulă total
remaniată de liderul trupei,
Cristian Torneci).

Organizatorii, în ciuda unor
mici scăpări (cauzate, desigur,
de neîndeminare și lipsă de ex-
periență) au reușit să ducă la
capăt cu rezultate meritorii o
manifestare tinerească, cu mul-
tiple valențe educative, ce se
cere permanentizată.

A apărut: Almanahul satelor

● Aniversări 1988

● Se văd bine în literatură ță-
ranul român și satul romă-
nesc ?

● Biotehnologia și agricultura

● Cîteva din cele 1001 sfaturi
practice și informații

● Radiațiile ionizante și viața

● Juristul nostru la dispoziția
dumneavoastră

● „Apa vie” din Ivanda

● Perspectiva ecologică — o
șansă pentru omenire

Mihai Dăncuș

(Urmare din pag. 9)

struit din temelii în ultimii
ani. Măcar aici trebuia să se ia
în studiu, așa cum prevede le-
gea sistematizării, posibilitatea
ridicării unor construcții mo-
derne inspirate din arhitectura
tradițională, forme care să se
identifice cu idealul arhitecto-
nic al acestui splendid spațiu
montan, mai ales că Borșa este
și stațiune de odihnă, profitind
și de faptul că aici s-au con-
servat câteva performanțe ale
arhitecturii populare, case ex-
trem de vechi de lemn, cu acoperi-
șuri înalte, „în patru ape”.
Cred că merita să se facă efor-
tul acesta, măcar experimental.
Același lucru e valabil și pen-
tru celelalte orașe, desigur cu
unele excepții.

— Probabil „experimentul” a-
cesta ar fi costat mai mult.
— Nu-i adevărat. Niciodată
lucrurile frumoase nu costă mai
scump decit cele urite, dimpo-
trivă! Nimic nu e mai greu
vandabil decit uritenia. Tre-
buie subliniat faptul că toate
acestea n-ar fi costat mai mult,
am stat de vorbă în acest sens
cu constructori și arhitecți. Tre-
buia să se întimplă așa ceva
pentru că arhitectura e cartea
de vizită, buletinul de identifi-
tate al unui loc anume. E primul
lucru pe care-l vede cel ce vine
din afară și după care începe să
te judece. Apoi vin celelalte.
Și mai e vorba de educația pe
care o facem generațiilor viitoa-
re. Măcar ceea ce se va con-
strui de acum înainte să preia
din experiența noastră arhitec-
tonică multimilenară! Dar nu
la modul superficial, turistic, ci
meditind la soluțiile esențiale
pe care le-a găsit poporul nos-
tru în ceea ce privește vertica-
litatea construcției!

— Cind pronanț cuvîntul
„muzeu”, parcă se mortifică
ceva. Să fie chiar atât de in-
compatibilă ideea de muzeu cu
aceea de bios, și vitalitate ?
— Am încercat în primii ani
o serie de rețete de „insufle-
țire” a Muzeului în ideea că
trebuie să punem accent atît pe
ideea de conservare cit și pe
aceea de transmitere, dinamiz-
zare, altoire pe viu a mesaju-
lui conservat. Am avut în acest
sens cîteva ateliere de meșteri

popolari. Dar e greu să se per-
manentizeze această soluție.
Meșterii trebuie să dea randament,
creațiile lor să se vindă. Pe de
altă parte, am impresia că fluxul
turistic e mai slab în ultimii
ani. Iar pe deasupra, O.N.T.-ul
nu include în traseele organiza-
te pentru turiștii străini toate
unitățile muzeale. De
exemplu, muzeul nostru nu e
inclus și numai prin bunăvoin-
ța șoferilor sau a ghizilor, tu-
riștii ajung și la noi, deși aici
ar trebui să vină în primul rînd
un turist, chiar înainte de a
trage la hotelul „Mara” sau
„Tisa”.

— Deși e așezat la marginea
Sighetului, observ că în jurul
Muzeului sînt case, grădini,
gospodării. Cum ar putea deveni
și satul Muzeului un cartier
viu, activ, distinct al orașului ?
— Am propus ca în teritoriul
Muzeului, dar nu în spațiul
muzeal, să facem un camping
cu căsuțe în stil tradițional,
unde să putem oferi turiștilor,
ca peste tot în lume, produse
specifice zonei, brînză, mămăli-
ga tradițională, balmos, horin-
că. Aceasta ar presupune o
mică investiție și o aprobare.
Ar spori, cred, numărul turiștilor,
s-ar rezolva și problemele
de cazare pe timpul verii, ne-
împietind nici ideea de muzeu,
pentru că riul Ronșoara, pe
malul căruia s-ar putea realiza
campingul, trece foarte aproape
de noi. Intenționăm să punem
pe rîu și două mori. Trebuie să
găsim, însă, audiență și înțele-
gero la factorii de resort și de
răspundere.

— Ziceați ceva de două mori ?
— Ne-am propus ca una din
cele două mori să fie funcțio-
nală pentru demonstrații practi-
ce în fața vizitatorilor. Făina
măcinată s-ar putea vinde în
pungi, chiar peloc, celor dor-
nici să-și prepare singuri o mă-
măligă după rețeta tradițio-
nală.

— Stați așa ! De ce n-ar mă-
cina moara dvs. și pentru oam-
enii cartierului din jur. Adică
satul muzeal să fie chiar unsat
viu, adevărat, cu moară, cu țe-
sătoare, poate chiar cu ciobani,
mă rog, cu toate meseriile tra-
diționale de care oamenii din
zonă încă mai au nevoie, fiind
oricum la mare distanță de cen-
trul orașului. N-ar putea de-
veni, cu timpul, acest sat al

Muzeului centrul unei așezări
de un tip cu totul special ?

— E o idee la care merită să
visăm ! Mori, viltori, o piuă,
un complex de olciernițe —
toate aceste inzeștrări tehnice
tradiționale le avem în proiectul
muzeului. V-am spus că am
ridicat o moară. Urmează să-i
facem canalul de aducțiune. De
asemenea, atelierele de olari și
de țesut au funcționat la în-
ceput. Dar să nu uităm că Mu-
zeu e pe autofinanțare, și tre-
buie să se conformeze uzanțelor
financiare. Ne-ar trebui o
relație mai bună cu UCECOM-
ul, o modalitate ca produsele
noastre să poată fi valorificate
prin unitățile specializate. Pen-
tru toate ideile discutate nu e
perfectonat încă un cadru ju-
ridic optim. N-aș vrea să țin
olarul doar o lună în sat, aș
vrea să lucreze permanent, să
devină chiar un „sătean” al
Muzeului, să avem cuptorul
nostru de ars și posibilități să
desfășurăm aici toate operațiile
unei meșteșug popular respec-
tînd stricta autenticitate, speci-
ficul și calitatea ireproșabilă.
Vizitatorul să aibă posibilitatea
să vadă cum se face un produs
tradițional, să cumpere, dar să
se și implice în procesul făcerii
— dacă dorește. Prin aceasta,
accentul se mută de pe funcția
de conservare pe cea educativă,
insuflețitoare.

— Dar ideea unor datini tra-
diționale organizate în cadrul
Muzeului, a unor obiceiuri,
nunți, spectacole ?

— Chiar și lucrul acesta l-am
avut în vedere ! Majoritatea
celor care locuiesc pe Valea
Ronșoarei, în jurul Muzeului
sînt oameni veniți din satele
Maramureșului, unele mai în-
departate, din Ieud, din Botiza.
Ei mi-au cerut să le fac în Mu-
zeu o filigorie de joc, oferin-
du-se să construiască un sopro,
un spațiu anume pentru joc
unde să vină de sărbători, să
se întilnească. Se pare că se
sînt bine în acest spațiu al
Muzeului, l-au adoptat și în fe-
lul acesta vom controla și con-
servarea costumului popular.

— Să sperăm că toate ideile
spuse pînă acum nu vor ține
doar de aripa imaginării a
acestei zile de toamnă ! Privind
în jur la lucrurile satului de
aici, făcute nu numai pentru o
strictă utilitate practică ci și

pentru suflet, am senzația că
ele trădează nu numai o vizi-
une estetică deosebită asupra lu-
mii ci și una morală. Nu s-ar
putea contura o etică tradițio-
nală profitabilă pentru contem-
poraneitate pornind de la ceea
ce știm despre lucrurile de
aici ?

— În Maramureș porțile n-au
fost niciodată înclinate, nici
ușile. În satele noastre nimeni
nu se temea de hoți. Porțile și
ușile erau permanente deschise,
ca și sufletul. Uneori oamenii
mergeau la țirguri îndepărtate
în condiții în care nu existau
mijloace de transport în co-
mun. Făceau popasuri prin sate
și pesto tot drumeții erau pri-
miți cu ușa deschisă și găseau
în orice casă un loc de adăpost,
odihnă și hrană. Deși azi s-au
schimbat multe obiceiurile ace-
stea se mai păstrează. Omenia nos-
tră a primul lucru care îi sur-
prinde mai ales pe turiștii
străini, care vin din mijlocul
celej mai dezumanizate și in-
străinat lumii să se regenereze
moral și spiritual. Vin la noi să
se umanizeze, să regăsească
sursa primordială de umanitate.

— În afară de omenie, ce trăsă-
turi morale vi se pare că
mai fac parte din specificul
locului ?

— Politețea. Există aici un
respect adine nu numai față de
oameni ci parcă și față de lu-
cruri și tot ce are îndreptățire
și i se cade să fie sub soare. În
satele maramureșene se salută
toți oamenii între ei, sînt salu-
tați chiar și străinii. Bătrînii
care vin din sate la Sighet sa-
lută pe toată lumea. Intrarea
lor „în vorbă” e cuvințioasă și
plină de respect. Comunicarea e
o expresie a curățeniei și a
respectului față de semen, in-
diferent cine ar fi. Fiind curat îl
crede și pe celălalt curat și
chiar dacă nu e, îl obligă și pe
celălalt la un dialog în planul
desăvârșitei curățenie morale :
„Dragu-mi-i unde-am venit !
Cu cine m-am întilnit.” Toate
acestea sînt valori morale care
aparțin ființei naționale și tre-
buie să găsim forme adecvate
să le transmitem generațiilor
următoare. Încă ne aparțin și
nu trebuie să se piardă.

— Ce forme, slămate Mihai
Dăncuș ?
— Vechil dascăli sătești n-au
transmis numai informații ci

au fost în primul rînd dascăli
de suflet, dascăli de omenie și
de Maramureș. E foarte bine că
s-a revenit în manuale la geo-
grafia județului. Dar ar trebui,
poate, să se facă și istoria ju-
dețului și literatura, inclusiv
folclorul județului. Nu e vorba
aici de un ridicol patriotism
local ci de o idee plină de bun
simț : cine nu e un bun patriot
local, nu este un patriot. Cine
nu-și iubește părinții și frații,
neamurile și comunitatea nata-
lă, nu poate ține la patrie. A-
ceastă idee cred că ar trebui
sădită și în școală. Cel puțin
elevii de la Liceul pedagogic
din ultimii ani ar trebui să be-
neficiere de cîteva cursuri de
cunoaștere a priorităților zona-
le. Învățătorii trebuie să-l înve-
țe pe copiii nu numai să scrie
și să socotească ci și alfabetul
și aritmetica omeniei și tradi-
țiilor maramureșene. Ei sînt nu
numai cei ce informează elevii
ci și cei care îi formează. Lu-
minătorii morali ai generațiilor
de mîine. Ce ne aducem aminte
din primii ani de școală ? Nu
atît ce am învățat, cit ceva din
ființa învățătorului, lumina lui
sufletească ce nu se șterge nici-
odată.

— Ca director de Muzeu et-
nografic cum vă imaginați Ma-
ramureșul mileniului III ?

— Sînt extrem de optimist.
Întotdeauna au fost mutații în
istorie, ceva s-a pierdut și ceva
s-a păstrat. Cred că Maramure-
șul nu e o excepție în spațiul
romănesc doar că, printr-o con-
junctură fericită, a păstrat mai
mult din valorile tradiției, ome-
nie, ospitalitate, politețe, idea-
lul moral, tot ceea ce de-identi-
tate spirituală ființei noastre
în lume. Maramureșenii au poate
în plus un alt simț al duratei.
Cînd fac ceva, indiferent ce, se
gîndesc la durată. Dacă-și fac
de exemplu o casă, investesc
foarte mult în fundație. Să dăi-
nuie ! Nu fac nimic doar pen-
tru acum, ci pentru venicie. E
o pornire interioară aceasta, o
adevărată credință în durată.
Poate că această credință ne-a
făcut să dănuim în acest spa-
țiu de-a lungul istoriei, cu toa-
te vicisitudinile. Chiar și casele
de lemn de aici dănuie sute de
ani pentru că sînt făcute din
inima lemnului, cu inima. Așa
am dănuit și vom dănui în
milenii.

Dacă mai există și astăzi domenii ale cercetării științifice în care descoperirea necunoscutului se face cu riscul sacrificiului suprem, atunci printre acestea se află neapărat speologia. E adevărat, accidentele sunt rare, din ce în ce mai rare, în lume sînt semnalate totuși, anual, și incursiuni cu deznodăminte dramatice, lumea subterană e plină de capcanele neprevăzute, iar natura nu-și dezvăluie tainele chiar oricui.

Excursiile în catedralele subteranului, pe cărări umblate sau neștiute, prin folosirea corzilor, pitoanelor, bărcilor pneumatice, nu mai constituie demult o probă de mare dificultate pentru speologul profesionist. Abia în ultimele decenii, speologia a descoperit că, dincolo de ceea ce știm sau ne-am obișnuit să supunem investigației de tradiție, se ascunde lumea necunoscută, submersă, spre care conduc poteci inaccesibile speologului obișnuit. Sînt peșterile inundate, legate cu exteriorul sau cu antecamerile subpămîntene prin sifoane și galerii de sute de metri. Călătoria în aceste viscere ale pămîntului a făcut necesară nașterea unei noi discipline explorative, speologia subacvatică, meserie de mare frumusețe dar practică în lume și în țara noastră încă de puțini cercetători. Acestei noi aventuri a cunoașterii, știința românească îi datorează deja câteva descoperiri de o importanță excepțională și e ușor de presupus că, într-un viitor deloc îndepărtat, speologia subacvatică va îmbogăți considerabil cunoștințele de arheologie și biologie ale țării.

Vom consemna în primul rînd apariția sub auspiciile Editurii Academiei R.S.R., a unei cărți de profil: „Peșteri scufundate”. Este cea dintîi lucrare autohtonă, scrisă chiar de către doi practicanți ai speologiei acvatice și dedicată în egală măsură publicului larg și specialiștilor în materie. Volumul realizează o cuprindere documentată a tot ceea ce a realizat și își propune pe plan mondial această tînră disciplină. Cartea merită ea singură o prezentare amănunțită și acesta a fost primul nostru gînd, dar în urma convorbirii pe care am avut-o cu unul din coautorii, geologul Cristian Lascu, am aflat că mai multe descoperiri datorate acestei discipline au fost făcute ulterior încredințării lucrării la tipar. În această situație vom recurge, pe parcursul relatării noastre, atît la paginile volumului amintit, cît și la declarațiile autorului ei.

Incursiunile explorative ale speologiei subacvatice, au în vedere, așa cum spunem, sifoanele, puțurile, culoarele, peșterile inundate ale subsolului. Acest lucru presupune echipamente speciale, asemănătoare scafandrilor.

Golurile subterane sînt fenomene naturale rezultate prin fruda milenară și inconștientă a naturii. Ele pot fi de origine marină dar cele mai frecvente în lume (și în țara noastră deopotrivă) sînt peșterile carstice. Pe o planetă în care abundă un solvent foarte bun, apa, aceste cavități au aproape un caracter legic, deoarece apa se infiltrează de la suprafața pămîntului, se îmbogățește în bioxid de carbon, în acizii humici din sol și, mărî-

ntuneric aproape total, în apa tulburată proiectoarele fiind practic aproape fără nici o putere. Tocmai de aceea scufundătorul trebuie să folosească obligatoriu un fir-ghid, acest veritabil fir al Ariadnei, singurul în măsură să-i asigure calea spre exterior. Se întîmplă însă ca tocmai acest fir al vieții să se rupă sau se incurce printre stînci și atunci șansele de supraviețuire sînt extrem de puține. Cartea dedicată dealtfel un capitol special accidentelor din subteran din care cititorul poate afla că, din păcate, acestea nu au ocolit nici echipele de speologi din țara noastră.

„Asemenea momente, ne spun în continuare Cristian Lascu — pot fi reconstituite după relatările celor care, în situații

din Cluj-Napoca au întreprins primele tentative. Ulterior, prin înființarea unor cluburi și în alte orașe (cele mai însemnate fiind totuși cele din București, Oradea și Cluj-Napoca), cunoștințele despre geografia subteranului românesc au fost considerabil lărgite. Au fost efectuate explorări în toate zonele muntoase ale țării, în lacuri de cîmpie sau de munte, precum și pe litoralul Mării Negre, au fost descoperite sute de peșteri noi prin traversarea unor sifoane și galerii de mare dificultate. Ar fi multe de spus în această privință, dar de ce să oferim cititorului nostru descrieri sumare și enumerări oboșitoare cînd lucrarea amintită găzduiește un vast material documentar asupra inves-

Arheologii sînt de părere că este vorba de o necropolă neolitică, dar că morții au fost aduși toți odată, probabil în urma unui conflict armat. Dar cum au pătruns aici? Traversînd sifoane? Imposibil! Se încearcă totuși o explicație: peștera a fost descoperită de omul din neolitic într-un moment cînd, din pricina secetei, apele au lăsat deschisă calea prin galerii. Sau poate există și o altă intrare pe care membrii tribului au zidit-o și care urmează să fie identificată abia de acum înainte.

Meritul pentru cea de a doua descoperire despre care dorim să vorbim aparține chiar interlocutorului nostru, speologul Cristian Lascu. Ea se referă la identificarea, la Mangalia, a unei peșteri și în continuare a unor sifoane cu apă termală și sulfuroasă. În această pungă lichidă au fost identificate 14 specii necunoscute de viețuitoare, colonizate aici cu 4-5 milioane de ani în urmă, printr-o misterioasă aventură a naturii. Animalele aparțin unor specii ce au trăit probabil și pe teritoriul țării noastre și care s-au refugiat în aceste recipiente naturale cu apă caldă într-un moment cînd schimbările de climă le-au periclitat existența. Apele sulfuroase hrînd anumite specii de bacterii au asigurat, prin acestea din urmă, hrana necesară faunei descoperite, instaurînd un lanț trofic permanent. Viețuțiile sînt de dimensiuni reduse, dar una dintre acestea (un miriapod) în lungime de cîțiva centimetri. Ele fac în prezent obiectul unor studii de specialitate, dar se poate afirma încă de pe acum că fauna de la Mangalia constituie cea mai mare descoperire biospeologică din lume.

În sfîrșit, o altă arhivă secretă a istoriei geologice identificată și ea anul trecut, o reprezentă peștera din Dealul Humplesu, unde echipe de speologi din Cluj-Napoca și Oradea au găsit cele mai mari monocristale de calcit din lume, instalate oșirdia naturii într-o sală cu o boltă ce depășește în deschidere 200 metri.

Consemnînd aceste realizări de prestigiu ale științei românești asigurăm pe cititorul nostru că prima noastră relatare dedicată speologilor scafandri nu va fi și ultima. Lumea ostilă, dar plină de enigme și splendori a peșterilor scufundate va face abia de acum înainte obiectul unor investigații de amploare. Sînt noile „pete albe” ale planetei spre care se îndreaptă aventura cunoașterii.

LIVIU TIMBUS ■

Speologia subacvatică

du-și agresivitatea față de roci, se strecoară prin fisuri pînă la adîncimi foarte mari. Prin „sifon”, speologii înțeleg orice galerie parțial sau total inundată, iar altele un tunel cu profil în formă de U, umplut cu apă pe principiul vaselor comunicante. Dar aceste coridoare lichide pot atinge lungimi apreciabile, ele pot face legătura cu peșteri foarte adînci, iar traversarea lor reclamă tehnici speciale.

„Spre deosebire de scafandri liberi, care stah în imersie doar cîteva zeci de secunde și de cei grei (legați de suprafață printr-un cordon ombilical) — ne spune interlocutorul nostru — scafandrii autonomi sînt echipați cu un sistem de respirat independent. Speologia subacvatică e posibilă numai cu asemenea echipamente. Mijloacele de protecție și investigație cuprind, în funcție de situația dată, masca de scufundare, labele pentru înot, tubul de respirat, costumul de protecție termică, centura de lestarte, aparatul autonom de respirat, vesta compresoare și altele accesorii pentru luminat și orientare. Dar chiar beneficiînd de toate acestea, speologul scufundător poate să se rătăcească. La ducere, înotul este mai ușor, deoarece apa este limpede, dar la întoarcere, înotătorul este inconjurat de un

asemănătoare, au izbutit totuși să iasă din labirintul subteran. În bezna lichidă, speologul debusolat își dă seama brusc că nu va mai putea ajunge la exterior. Tensiunea sa nervoasă suprasolicită organismul, care reclamă o cantitate suplimentară de oxigen pe care aparatul nu-l poate asigura. Probabil că se produce și eliberări masive de adrenalină în sînge. De aceea, este nevoie de o pregătire severă, de antrenament, de cunoașterea și rezolvarea promptă a situațiilor limită. Interesant de remarcat că după scoaterea din adîncuri a celor accidentați mortal, s-a putut constata că rezervele de oxigen erau suficiente, că omul a murit cu zile deoarece a contractat ceea ce astăzi se numește în lumea speologilor „panica de sifon”.

Volumul „Peșteri scufundate” oferă de altfel descrieri amănunțite și indicații precise asupra modului în care trebuie să se desfășoare activitatea scafandrilor-speolog, amănunțele de ordin tehnic deținînd o parte însemnată din economia lucrării.

Speologia submersă a debutat în țara noastră în 1970 cînd Florin Păroiu de la Clubul „Focul viu” și Geza Rajka de la Clubul speologilor amatori

tigațiilor desfășurate pe teritoriul României, cît și asupra celor făcute pe continentele și oceanele planetei. Socotim mult mai importantă prezentarea unor descoperiri pe care autorii volumului nu au apucat să le noteze în cartea apărută.

În 1982, o echipă de speologi a izbutit să traverseze un sifon din Munții Apuseni și să ajungă într-o sală acoperită de un lac. Continuînd expediția și traversînd alte sifoane, ei acod într-un culoar uscat și apoi într-o sală de asemenea scăpată de inundație. Un zgomot de ciob spart îi face să examineze mai atent planșul. Surpriza este imensă. Pretutîndeni zac zeci de fragmente ceramice. La cîțiva pași distanță, zăresc o mandibulă umană intactă. Sub lumina reflectoarelor sînt apoi descoperite cranii și chiar un schelet întreg, ulcioare, vase funerare. Ulterior, la invitația descoperitorilor, autorii lucrării vizitează la rîndul lor „Peștera cu morminte” luînd mai multe fotografii. Sînt descoperite altele obiecte: vase de cult, topoare de bronz, și chiar urmele unei vetre. Un inventar bogat, dar incomplet deoarece investigațiile sînt în curs de desfășurare. Marile surprize pot apare abia de acum înainte. Ce s-a întîmplat cu mii de ani în urmă în această tainită a pămîntului?

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Civilizația geto-dacică (III)

Printre avuțiile naturale ale subsolului s-a numărat la noi din timpurile cele mai vechi și petrolul. A fost el utilizat și în vremea geto-dacilor? Constantin M. Boncu, autorul unui volum fundamental, intitulat *Contribuții la istoria petrolului românesc*, este explicit în această privință cînd scrie: „Săpăturile arheologice efectuate în cuprinsul patriei noastre mărturisesc existența și folosirea petrolului brut încă înainte de stăpînirea romană.” Urme de bitum și smolă s-au găsit în diferite vase, datorită sărăturilor de la marea cetate dacică de la Poiana, la Tomis, la Tirgșorul Vechi (lingă Ploiești) și în alte locuri. Observînd forma în care este dispus bitumul în vasele întregi și în cele reconstituite, C. M. Boncu conchide că acestea serveau la păstrarea petrolului în stare lichidă sau viscoasă, putînd servi la repararea crăpăturilor unui vas și ca unsoare în diferite scopuri, inclusiv cele medicinale. Altele, bobitele de bitum se utilizau la confecționarea unor obiecte de podoabă sau în practici rituale.

Insusirea de „zonă mîron” a omului civilizată este de asemenea prezentă. Un prim obiect cu funcție exclusivă de măsurare este un os de pasăre cu încrustături regulate, studiat de istoricul Radu Vulpe (secolul I sau II). Se utilizau și mijloace de măsurare pentru capacități și greutate. Constantin C.

Giurescu opiniază că geto-dacii au cunoscut și agrimensura, pentru a determina mărimea și limitele unor țărîni, finete, prîsăci. De altfel, I. I. Rusu, cunoscut specialist privind limba acestor strămoși ai noștri, observă că gard este un cuvînt de origine dacică.

„Prelucrarea lemnului (subl. nr.), pentru a face din el material de construcție, mijloace de navigație și tot soiul de obiecte de gospodărie și unelte — cîm din nou din C. C. Giurescu — este o străveche, milenară, indelembnicire în tînutul carpato-danubian [...]. Casele dacilor, așa cum apar pe Columna Traiană, vădese utilizarea birnelor pentru construirea pereților și a stîndrii pentru acoperis. Gardurile sînt făcute din scînduri ascuțite la vîrf; ele sînt întocmai ca «tambrele» întrebuintate astăzi la îngrădiri în satele de munte din Buzău și Prahova. Birnele, stîndrii, ulucile erau lucrate pe vremea dacilor cu toporul, barda și cutitul poate și cu ferăstrăul de mină.” I. H. Crișan menționează că pentru prelucrarea lemnului geto-dacii foloseau sase tipuri de topoare, două tipuri de bardă, teste, dălti de trei tipuri, burghie, rindele, pile și răzuitoare, două tipuri de cuțoaie (pentru scobit ori netezit suprafața curbe), o unealtă cu o tăietură dreptunghiulară pentru scos cuie, după alți autori și joagăre care taie în ambele sensuri.

Într-o lucrare consacrată meșteșugurilor la geto-daci, Rodica Tanțău subliniază că dezvoltarea activităților din domeniul producției textile poate fi judecată în primul rînd după îmbrăcămintea bogată și plină de farmec cu care femeile dăde apar reprezentate pe monumentele romane (Columna Traiană, monumentul de la Adamclisi). Tot ea observă că materialele prime utilizate erau inul, cinepa și lina; s-au mai descoperit iglile și ace din bronz, andrele, prisnele de fus greutateți pentru războiul de țesut. În ce privește ceramica dacică, trebuie menționat că generalizarea rotii olarului în epoca Latene nu a dus la abandonarea vechilor forme (uneori și procedee) tradiționale, ci la adaptarea lor la noile tehnici, cu mult mai productive. Este perpetuată de pildă ceramica cenusă din neolitic, acum de un mare rafinament, vasele pictate, într-un mare progres ca decorație coloristică, vasele cu brîu alveolar. Să realizăm așa zisa „cească dacică”, de fapt un vas tronconic cu una sau mai multe toarte servind ca opait. Apare „vasul-borcan”, „vasul-fructieră”, „vasul-clopot”, vasul în formă de sac micî creuzete ceramică pentru lucrări fine metalurgice, ca și uriasă chiupuri de provizii. Armonia și eleganța proporțiilor devin trăsături definitorii. Lustruitorile de argilă destinate finisării unor obiecte de mare frumusețe din ceramică sînt de asemenea caracteristica evoluției acestei tehnici.

Un domeniu în care creativitatea științifică și tehnică a dacilor s-a manifestat din plin a fost acela al construcțiilor și fortificațiilor. La Cotnari (Iasi) a fost identificată o așezare fortificată din secolele IV-II î.e.n., dominînd stînga Jijiei;

promontoriul este aici apărat în mod natural din trei părți, dar în zona rămasă primejdii, de 100 m lungime, a fost înălțat un împunător val de pămînt cu palisadă din birne de stejar, înalt de 14,40 m. În fața acestuia se află un șanț adînc de 6 m și lat în partea superioară de 22 m. Toată așezarea mai este apărată de încă un val de pămînt, de circa 7 km lungime, cu o înălțime depășind 4 m.

Astfel de construcții impunătoare se întîlesc pretutîndeni în spațiul dacic și fiecare aduce noi descoperiri, printre cele mai recente numărîndu-se cea de pe dealul numit Cetate (Moinești — Bacău) și de la Divici (Caras-Severin), ultima cu ziduri din piatră sumar fasonată. Dar cel mai vast ansamblu este sistemul de cetăți din Munții Sebesului, cuprinzînd un teritoriu de aproape 200 km², complex unic în afara hotarelor lumii greco-romane, conceput după un plan unitar și înzestrat corespunzător funcției sale de centru administrativ, politic, economic și religios al statului religios al geto-dacilor. Aci au fost realizate, cu imense eforturi, largi terase pentru înălțarea construcțiilor; piatra locală fiind friabilă, nefasonabilă, au fost aduse mari cantități de calcar cochilifer de pe valea Streiului, de la distanțe de zeci de kilometri, iar acesta a trebuit să fie dăltuit cu grijă și ridicat pe înălțimi. În centrul complexului se afla cetatea principală de la Grădiștea Muncelului. Spre vest, accesul era barat de cetatea de la Piatra Roșie, pe valea Jiului de cetatea de la Bănița, iar la Cetățuia, Bîldaru, Costești vegheau alte cetăți puternice, înzestrate cu turnuri de apărare. Centrul ansamblului, de la Sarmizegetusa, era alcătuit din

edificii publice monumentale, mari locuințe, sanctuare impunătoare, sisteme de alimentare cu apă și de evacuare a apelor uzate, conducte de teracotă și de plumb (cu strecurători și răsuflători), drumuri pavate cu piatră etc. „Așezările din Munții Orăștiei — observau Const. Daicoviciu și Al. Ferenczi — permit să urmărim, în mod exemplar, procesul de naștere a unui sat pornit de la o orînduire tribală și evoluînd, prin intermediarele uniuni de triburi, la forma spre care îl minau condițiile economice și sociale, la statul bazat pe diferențieri de clasă.” La cetățile din acest vast complex, „modulul” care asigura o trănicie superioară era cunoscutul „murus dacicus” (din paranteze de blocuri de calcar, cu umplutură de pămînt între ele, legate transversal prin birne de lemn), care pornea de la o tehnică e-lenistică, dar fusese adaptat conform materialelor și condițiilor locale. Alte cetăți, cum e cea de la Bizinda (Oltenia), folosesc ziduri cu paranteze din cărămizi uriașe, iarăși alte ziduri alcătuite din blocuri mari de piatră, din care s-au păstrat unele porțiuni.

„Am ști desigur cu mult mai mult despre știința și tehnica geto-dacică, despre întregă civilizație a regatului dac, dacă romanii cuceritori nu ar fi distrus sistematic, pînă la temelii, așezările viteazului și înțeleptului popor care îi înfruntase, de teama renașterii forței materiale și spirituale care sfidase marea imperiu. Este puțin față de măreția creativității „celor mai vitezi dintre traci”, a unei spiritualități pe care reusim doar s-o conturăm, din frînturi dispartate.

I. M. ȘTEFAN ■

Maria și Vasile Steleac din Sighetu Marmăției, județul Maramureș, au cumpărat, la 3 noiembrie 1977, deci, în urmă cu 10 ani, o casă de la Ioana și Ion Peter, în strada Silvestru Vodă nr. 12 din orașelul amintit mai sus. Casa a fost construită de către vânzătorii în baza autorizației nr. 2321/1962 și luată în folosință cu autorizația nr. 44/1963. Casa era compusă din două camere, bucatărie, antreu, cămară de alimente, un sopron și o bucatărie de vară. Toate la un loc și fiecare în parte se aflau, se pare, la acea vreme, într-o stare destul de precară. Asta se deduce din prețul și din prețul modest la care a fost vândută casa și din dependențele: 25.000 lei. Conform uzanțelor, vechiul și noul proprietar au întocmit un antecontract de vânzare-cumpărare. Perfectarea formelor legale de vânzare-cumpărare, prevăzute de Decretul 144/1958, a întârziat din diferite motive, după cum vom vedea de îndată. Cert este că în antecontractul autentic la Notariatul de stat din Sighetu Marmăției părțile au stipulat că se va încheia contract autentic după obținerea autorizației de înstrăinare de către vânzătorii. „Ce mai, aceasta-i o bagatelă”, au spus vânzătorii. Până la urmă cumpărătorii au aflat că ceva din ceea ce inițial tănuiseră vânzătorii. Consiliul popular municipal Sighetu Marmăției a refuzat categoric eliberarea autorizației de înstrăinare, intrucit vânzătorii nu sînt proprietarii terenului pe care se găsește amplasată casa vîndută. Aspecte reiesite, de altfel, și din răspunsul oficial primit la redacția noastră din partea Consiliului popular municipal Sighetu Marmăției, la 3 august a.c.

Așa stînd lucrurile, deci neposedînd acte în regulă asupra terenului unde se afla plasat imobilul, fiind vorba doar de un antecontract de vânzare imobiliară care în fața legii este nul de drept, era oarecum de așteptat să înceapă „hora” neînțelegerilor care pînă la urmă a îmbrăcat haina judecării civile. De ce s-o mai lungim cu vorba? Perfectarea formelor de întabulare a construcțiilor și

mai cu seamă a terenului ce urma eventual să fie atribuit în folosință pe durata existenței construcțiilor a durat 10 ani. La drept vorbind, situația nu este clarificată definitiv nici azi. Căci, într-un tirziu au mai aflat cumpărătorii că terenul pe care e amplasată casa este proprietatea familiei Mîler Amelia. Că, mai apoi, acest teren a fost atribuit — prin Reforma din 1922 — unor veterani de război. Cert este că nici terenul și nici noii proprietari nu au fost trecuți în cărțile funciare. Fapt pentru care terenul nu a putut fi atribuit casei de locuit aparținînd inițial familiei Peter, iar mai apoi Steleac. Și totuși, familia Peter, știind toate acestea, și-a permis să vîndă casa pentru a doua oară! Să reținem: erau la a doua vânzare a

dețean Maramureș, care o susține în fond pe prima — neatacarea prin recurs —, stipulează că Ioana și Ion Peter sînt obligați să plătească Mariei și lui Vasile Steleac în solidar suma de 25.000 lei (valoarea casei vîndute), plus 117.240 lei pretențiuni civile referitoare la îmbunătățirile aduse locuinței cumpărate, la care se adaugă 11.132 lei cheltuieli de judecată, chiar dacă părțile să zicem, pot ajunge la o înțelegere, caz în care sentința nu se va executa! — deci, cu toate acestea, caruselul fărâdeleșilor și lanțul fraudelor trebuie neînterziat frunte, iar escrocheria pedepsită de lege!

„Ce-ar fi, bărbate — i-o fi spus Ioana lui Ion Peter — să vindem casa pentru a treia oară?” Nici n-au stat prea mult să judece în preajma

Traficanți de case

aceleiași case, imobil buclucos situat pe terenul nimănu, deoarece Amelia Mîler decedase. Familia Peter a făcut toate aceste manevre în timp ce mai posedau un imobil — domiciliul actual — în str. Vișeuului 1/3 din Sighetu Marmăției.

Pe parcursul celor 10 ani, cît au locuit și conviețuit la numărul 12 din strada Silvestru Vodă, Maria și Vasile Steleac, ca orice buni gospodari, au făcut anumite lucrări de renovare a imobilului și a dependențelor acestora, intrucit, în halul în care le-au cumpărat nu, se putea nici locui și nici gospodări ca lumea. Lucrările se complică însă simțitor. Familia Peter, văzînd cît de bine a pus casa la punct familia Steleac, cunoscînd „nisipul mișcător” pe care era amplasată casa, brusc s-au hotărît să vîndă casa pentru a treia oară! Chiar dacă prin sentința civilă nr. 702 din 13 mai 1985 a Judecătoriei din Sighetu Marmăției, care rămîne definitivă prin decizia civilă nr. 764 din 11 septembrie 1985 a Tribunalului ju-

deciei gînd. Cu cît credeți că au vîndut casa pentru a treia oară? Nici mai mult, nici mai puțin decît: 250.000 lei! Circa 150.000 lei i-au „făgăduit” familiei Steleac — sumă stipulată în sentința civilă amintită —, iar restul de 100.000 lei îi vor băga ei la teșcherea.

Și, uite-asa, familia Steleac s-a pomenit aruncată în stradă cu mobila, cu vițel, cu purcel, cum se zice. La rece judecînd lucrurile, toate acestea au fost posibile și cu „concursul” primăriei din Sighetu Marmăției, care știa că familia Peter se află la cea de-a treia vânzare ilegală a casei, — ilegală pentru că era amplasată pe terenul statului. Chiar dacă sentințele civile îi sînt oarecum favorabile familiei Steleac, fără „mijlocirea” executorului judecătoresc Ioan Batiu, care prin „zelul” său ținea cu tot dinadinsul să evacueze rapid familia Steleac și să instaleze la fel de urgent noul proprietar! — nu s-ar fi ajuns aici. Noul proprietar, care nici acesia nu are formele le-

gale de întabulare și de proprietate asupra imobilului și a terenului pe care este plasat imobilul. În general vorbind, cam aceasta este situația casei cu 4 proprietari — patru cu vânzătorul inițial, familia Peter — și, de fapt, cu nici unul. De-a lungul vremii disputa celor patru proprietari a fost acerbă pentru o casă plasată la răscrucea discordiilor. Și asta numai și numai din cauza familiei Peter.

Singurul gînd de bun simț care te încearcă în această situație este acesta: oare cum au putut autoritățile locale să dea „sprijin” unor afaceriști de teapa familiei Peter? Cum au putut să „incurajeze” un... proprietar care nici măcar nu are dreptul de proprietate asupra terenului unde este plasată casa și, pe de altă parte, mai deține un imobil în strada Vișeuului 1/3?! Întrebare (întrebări) la care nici legie, nici logic, nici administrativ nu se poate răspunde categoric și să rămii cu fruntea sus. Din cuprinsul răspunsului Procuraturii județene Maramureș (nr. 421/VIII/1987, din 7 august 1987) reiese cît se poate de limpede ceea ce ne-am străduit să adevărim și noi pînă aici: „Față de această situație, instanța de judecată a apreciat că nici în viitor reclamanții (familia Peter — n.n.) nu pot obține autorizație de înstrăinare (...) și, ca atare, nu se poate încheia act autentic de vânzare-cumpărare, în temeiul art. 948 din Codul civil, precum și a prevederilor Legii 5/1974”.

Și-atunci? Ce reiese de-aici? Lucrurile, în schimb, nu se vor sfîrși aici. Al treilea cumpărător — care efectiv a cumpărat casa cu ochii închiși, aruncînd în vînt o căciulă de bani — gurile rele spun că știe el ce știe, doar banul e ochiul dracului — cum va putea și dacă va putea să-și întocmească formele legale de întabulare?! În definitiv, cum va perfecta și legaliza actele de proprietate asupra imobilului și, cu deosebire, asupra terenului pe care se află amplasată casa care aduce atîta nenoroc și dă atîta bătaie de cap și ediliilor din Sighetu Marmăției. Om trăi și-om vedea!

DORIN SALAJAN ■

Originali?

Piinea are ritualul ei, de la frămîntat, rețete, pînă la vânzare. Nu este un produs ca oricare altul și pentru motivul că o cumpărăm în fiecare zi. Aroma, culoarea, forma, trec prin sticla unei vitrine înainte de a vedea piinea cuminte, așezată în raft. Ce-au a face o pălărie, un baston și o pereche de mănuși bărbătești într-o vitrină de panificație? Ce-au a face o umbrelă, o pălărie de femei și niște mănuși pentru același sex, alături de chifle, tăiței și biscuiți?

Originali cu orice preț!? Se aluneacă ușor de la fantezie și bun gust către huliul kitsch... Menirea principală a unei vitrine este să informeze succint, să rețină atenția cumpărătorului asupra produselor speciale din magazin. La centrul de piinea din bulevardul Magheru 37, din cite am constatat, camioanele transportă produse de panificație, în întreaga lor gamă, nu articole vestimentare. Atunci?

Sugestie

Ne bucurăm că aceste note sînt urmărite cu interes de dumneavoastră și le apreciați utilitate. Scrisorile primite sînt sursa multor însemnări...

Inginerul Victor Mitran, din str. Tohani, nr. 1, bloc 29, ap. 62, propune înființarea unui atelier de cizmărie, care să aparțină de cooperatie. Domnia sa scrie: „Am dus la reparat citeva perechi de încălțăminte, dar în cartierul nostru am găsit numai particulari care lucrează la prefuri pîperate. Deoarece magazinul de articole electrice a fost mutat într-un alt bloc există un spațiu nefolosit de luni de zile. N-ar putea fi acesta locul căutat de noi?”

În zona parcului Tineretului sînt foarte mulți copii care după orele de școală aleg să bată mingea cu superbul patos al vârstei inocente. Părinții care duc mereu la pingetii pantofii sînt nevoiți să accepte prețul pe care-l stabilește meseriașul particular. E ca la piață. Mercurialul afișează prețurile dar producătorul are baremul lui, sub teighea...

Corectitudine

Duminică dimineața, un călător grăbit și-a lăsat în taxiul 1-B-22199 bagajele deloc de neuitat: 2 sacose cu îmbrăcăminte scumpă, două sacose cu alimente. Oprea Aurel a observat prea tirziu că neantul pasager l-a împovărat cu grijile lui. Unde să caute un necunoscut? A anunțat imediat dispeceratul și alți colegi au preluat bagajele. Nu consemnez acest banal gest în multitudinea trăirilor unei capitale aglomerate doar pentru a reliefa încă o dată corectitudinea lui Dorel Oprea. Sînt gesturi profesionale pentru că un șofer nu este angajat la I.T.B. doar pentru că știe să se descurce în păienjenisul circulației. Antecedentele lui morale cîntăresc la fel de greu.

Totul e bine cînd se termină cu bine... Călătorul a intrat în posesia lucrurilor sale, Dorel Oprea, după fiecare cursă, atrage atenția celor care părăsesc mașina: „bagajele, vă rog!”. Unii sînt mirați de ce, ca un automat, șoferul repetă aceleiași cuvinte... Știe el ce știe!

Alo!

Am văzut cum se manevrea, de către unii, receptorul. Brutalitatea gesturilor, credința greșită că dacă se dau citeva pumni bărbătești în microfon sunetul vine mai repede, sînt motive curente care transformă telefoanele publice în recuzită inertă. „Comofille” sînt remediate de echipele de deparare, dar uneori cauzele se amestecă. Telefoanele incriminate, datorită atitudinii noastre sau întârzierii reparatorilor, au pauze de folosință. Oricum, în dimineața de 12 oct., în fața magazinului Unirea, din cinci telefoane, patru erau fără sunet. Aglomerație și nervi la cel care funcționa. Celelalte patru ne priveau și ca-ntr-un desen animat căpătau ochi și grai. „Oameni respectați-ne!”

CORNEL NISTORESCU ■

CARMEN DUMITRESCU ■

Cînd treci de marginea norocului

Timp de o săptămînă l-au crezut mort. Atîta doar că nu știau unde este. Unii au și văzut cite ceva din împrejurările accidentului, dar n-au socotit de cuvîntă să anunțe. Alții au mizat pe buna credință a șoferului. L-au zărit amărît și nefericit de cele petrecute, agitat să pornească în mare grabă spre un spital. Numai că atunci cînd vestea a ajuns la urechile bătrînilor și au telefonat pe la toate spitalele din Ploiești, au aflat că fiul lor nu este internat nîcieri. Roberto Ion Chiriac, copilul lor de suflet fusese lovit de o mașină străină în data de 9 mai 1986 lîngă Liceul industrial numărul 1 din Ploiești. Nu credeau că mai este în viață. Era liniștit, inteligent, ascultător. Se înțelegeau cu el ca și cu un om integru. Necazul era că puștiul o ducea mai rău cu sănătatea. O boală complicată îi afectase ochii. L-au purtat peste tot, i-au cumpărat medicamente, au încercat să-i interzică să mai citească, dar degeaba. Bunicii adoptivi s-au pornit cu Roberto la București. Profesorul Mircea Olteanu a efectuat o complicată operație la ochi și, după citeva luni, Roberto purta ochelari și vedea bine. Și-a reluat orele la școală. Uneori, după ce mincau împreună și mai rămîneau citeva minute în jurul mesei la un fel de siesta, el scăpa citeva propoziții legate de proiectele sale de viitor. Cel mai adesea vorbea despre speranța lui de a urma facultatea de economia agriculturii, o meserie care împacă matematica și natura. Așa că în ziua de 9 mai, cînd au aflat că a fost lovit de o mașină și, după ce au sunat pe la toate spitalele din Ploiești și au fost întimpinați cu același răspuns, nu avem nici un accidentat. Cu numele Roberto Ion Chiriac, s-au simțit niște oameni nenorociți, mult mai bătrîni, mult mai bolnavi și mult mai apropiați de sfîrșitul lumii. Au sperat că în ziua următoare vor fi sunați totuși de la un spital, dar nu i-a căutat nimeni, cum

n-a făcut-o nici în a doua, nici în a treia zi. A patra și a cincea zi au fost convinși că nu mai trăiește. Au anunțat miliția, cunoscuții, prietenii, au sunat pe la toți cei care-l știau dar nimeni nu le-a dat nici o veste. După o săptămînă au primit un telefon. „Fiul dumneavoastră este în spital la Bozovici în stare gravă și azi îl transferăm la Reșița!” Și-au luat puștii lor bani puși deoparte și au plecat cu mașina. După șapte zile de comă, fiul lor, așa cum își spunea el cînd voia să-i bucure, și-a revenit și a spus numele nu al mamei, nu al tatălui, ci numele și adresa lor din Ploiești. În ziua de 9 mai, 1986, Roberto a fost lovit de o mașină străină în apropierea Liceului industrial nr. 1 din Ploiești (cine poate da o relație este rugat să se adreseze redacției). Cetățeanul străin l-a luat în mașină în ideea de a-l transporta la cel mai apropiat spital, dar n-a făcut-o, s-a îndreptat spre graniță. La cîteva kilometri înainte de a părăsi România, acest om cinic l-a abandonat pe marginea șoselei și a plecat din țară. Lucid dar rănit, Roberto Chiriac a încercat să ajungă în cel mai apropiat sat sau să oprească o mașină. N-a reușit să o facă, pentru că în acele momente de inserare, cînd întunericul punea încet stăpînire peste lume, a fost lovit de o motocicletă. Noul accident a fost mult mai grav decît primul. Accidentul de motocicletă l-a provocat o complicată fractură de coloană. Fiind subțire, aproape pipiriu, medicii i-au dat puține șanse. Și totuși, după șapte zile de comă, Roberto Ion și-a revenit. De la Bozovici a fost transferat la Reșița. De la Reșița, după ce au ajuns bătrîni, a fost adus la București și internat la Spitalul clinic numărul 9. La scurt timp, a avut loc o complicată intervenție chirurgicală efectuată de conferențiarul Alexandru Constantinovici. Au fost luni grele, între viață și moarte, trăite numai prin spitale și lor le-au urmat alte

luni între infirmitate și om normal. Ele nu s-au sfîrșit nici acum. Cînd l-am căutat la Ploiești, Roberto Ion Chiriac se întorcea de la Desna, județul Arad, unde fusese dus la tratament recuperatoriu. Dar nu despre starea sa gravă este vorba. După ce a ieșit din spital, Roberto a reluat matematica. Trebuia să-și susțină baccalaureatul și urma examenul de admitere la facultate. Bătrîni au încercat să-l oprească. Ce voia el era mai mult decît o nebunie. Ce rost avea? Le-a răspuns o singură dată:

— Nu vreau să fiu o povară pentru nimeni!

L-au lăsat în pace. Cîtea întins pe spate sau în cărucior cînd îl scoteau în grădină. A luat cu bine examenul de bacalaureat. Apoi nu l-au putut refuza, au plecat la București cu dosarul ca să-l înscrie la facultate. Atîta doar că nu mai putea fi vorba de economie agrară. Plimbările în natură nu mai erau o certitudine. Așa că i-a rugat să-l înscrie la examenul de admitere pentru Facultatea de finanțe-contabilitate. L-au respectat dorința. Au vrut să plece cu citeva zile înainte, să stea la cineva. A refuzat. Mergem direct la examen! Dar primul examen avea loc duminică. Duminică respectivă nu aveau număr potrivit ca să circule. Au plecat de simăbătă seara. Cu citeva minute înainte de miezul nopții au ajuns în apropierea Academiei de studii economice din București. Au parcat pe trotuar. Bătrîni au dormit. El a citit toată noaptea la lumina plafonierii. Dimineața, l-au urcat în cărucior și l-au dus în sala de examen. La sfîrșit, l-au luat și l-au adus în mașină. Au așteptat miezul nopții și s-au întors acasă. Au revenit la proba următoare. Au vrut să-și implimentască o dorință, fără să-l acorde nici o șansă de reușită. Și totuși, la citeva săptămîni le-a cerut să mai facă un drum la București. Voia să vadă listele cu candidații admisi. Era al douăzeci și cincilea între reușiți pentru cursurile fără frecvență.

Roberto Ion Chiriac din Plo-

iești este un om care n-a avut noroc, dar care stăpînește un munte de voință. Cei care l-ar putea egala sînt puțini. În aceste zile Roberto Ion Chiriac învață și-și continuă exercițiile de recuperare. Bătrîni, cu o pilpiire de speranță întretînută de acest caracter de fier incuibat într-o mină de om, string baierle pungii ca să adune bani pentru a-l cumpăra un corset. Știu că de datoritor lor să mai facă un efort și-l vor face, indiferent cu ce sacrificii. Vor să-l ajute pînă la capăt. Dar nu pot face același lucru în fața altui obstacol apărut în fața băiatului. De la decanatul Facultății de finanțe-contabilitate din București i s-a comunicat că în cel mai scurt timp trebuie să se prezinte la secretariat cu o adeverință care să ateste că este încadrat în cîmpul muncii, altfel nu-și va putea susține examenele din sesiunea din iarnă.

După atîta ghinion și nenoroc acest om nu mai are nevoie de încă un accident. Acum este invalid de gradul unu cu insotitor și în această dramă lipsește doar o picătură care să umple paharul, o adeverință de încadrare în cîmpul muncii. Sigur, aceasta e legea și ea trebuie respectată pentru ca ordinea să stăpînească lumea. Dar a o aplica fără discernămint e ca și cum ai încerca să faci ceva împotriva ei. Să-l îndepărtezi pe un om de o șansă pe care a visat-o ani de zile, pentru care a luptat în genunchi, pentru o simplă hîrtie care, în acest caz, e o formalitate absurdă pentru că este pretinsă unui infirm care nu va putea lucra decît peste un an sau peste doi, cînd procesul de recuperare se va încheia. Drept pentru care, dacă Facultatea de finanțe-contabilitate va continua să-i pretindă adeverința, facem pe această cale apelul de rigoare către Ministerul Educației și Învățămîntului pentru a aproba o derogare în ce-l privește pe Roberto Ion Chiriac din Ploiești, strada Panciu nr. 6 A, cu convingerea că acordă o șansă unui om care merită toată admirația. Într-o bună zi, Roberto Ion Chiriac va merge și va fi un foarte bun economist.

La ce oră deschideți magazinul?

De ce priviți vitrina mea?

Cine se scoală de dimineață departe ajunge, spune proverbul cel mai cunoscut. Să vedem!

La Cooperativa „Metalocasnica”, (șef de unitate Anghel Arghir), în ziua raidului, 9 oct., la ora 7,30 magazinul era deschis. Programul începea la 8,00, și nu mi-am putut exprima uimirea pentru că imediat ce am intrat, registrul deschis era pregătit, iar lucrătorii au și început să adune întrebările pentru datele elementare. „Ce vreau să repar frigiderul sau mașina de spălat? Adresa? Numele?” Opresc suvoitul de bunăvoință și mă explic: „Am vrut doar să vă dau bună-dimineață!”

Cred că nedumerirea celor din strada Cuza Vodă s-a risipit abia acum, citind aceste rânduri...

Alături, la „Radio-Progres”, un obișnuit lacăt păzește o vitrină cu câteva reclame din reviste străine. „Reducere mare, ocazie mare!” (super angeboten în limba germană). La ce? La prețuri fixe? Se atrag astfel clienții naivi?

După 15 minute de întirzire mă salută, cu mare amabilitate un tânăr scuzându-se: „Am făcut duș și n-am fost atent la ceas!”

Cum dușul e zădărnice...

La „Îmbrăcămintea”, un anunț neobișnuit de mare: „Primim la remediat”, deci în afara profitului cooperativei. În magazin, un singur croitor, care-și scuză colega cum se pricepe: „Vine la ora 9,00”.

Dinșu n-are program ca toți ceilalți? Colegul continuă justificările cusute cu atât subțire. Cine ia în serios anunțul și aduce ciurapi la remait, la prima oră, are de așteptat. O oră, două? Depinde de somnul prelungit al tovarășii remaieze.

La Cooperativa „Tehnica sticlei”, de pe aceeași stradă, programul începe cu o oră înainte, prin hotărârea celor trei geamgii: Nicolae Tonca, Iuliu Tonca, Tudor Ianc.

Vrem să putem face față la toate numeroasele solicitări. Toamna avem cel mai mult de lucru, pentru că fiecare locatar își verifică geamurile. Mai bate vântul, mai o minge...!

Intră un client și, deprins cu atitudinea serviabilă a celor de aici, lasă adresa și pleacă. Nu înțeleg ce a comandat.

Ne ducem la dînsul acasă, luăm măsurile geamului spart, apoi îl montăm cit putem de repede...

Așa da! „Clientul nostru, stăpînul nostru”, iată că nu este doar un slogan.

Pe Bd. 1848, la numărul 37, la ora 9,30, tutungeria avea afișat „Închis”. Nici o altă explicație,

deși programul de dimineață ia sfîrșit la 10,30. Și apoi cine ar fi vrut să intre într-un magazin, cu lacăt? Anunțul „Închis” era o „amabilitate” în plus. Scuze, sigur, se vor găsi, dar cine să creadă în temeinicia lor... Vreo tentație prin jur, pe la celelalte magazine?

La Cooperativa „Sporul” din strada Bărăției, 29, același program de voce pentru remaieze. Binevoitorii colegi explică: „N-are de lucru, vine la 11,00 și pleacă la ora 16,00”. Socotim pe degete, băbește, la calculator, oricum vreți, nu ies decît 5 ore de lucru.

Tot pe Bd. 1848, firma „Artă și precizie” nu lasă loc pentru decepții. Tovarășul Dodu lucrează cu trager de inimă de la ora 7,00. Pe masa sa, printre roțițe și ceasornice demontate, un anunț taie orice chef de flecăreală: „Vă rugăm să nu ne țineți de vorbă, lucrăm”. Aici da! Dar vizavi?

La magazinul „Cabana”, din str. Băniei, un curios inventar care durează de la 7 la 20 octombrie. La ora 10,30 nu era nici o persoană în magazin, care să se preocupe de numărarea obiectelor. Lacătul strălucia în soare. În aceste condiții, nu-i de mirare că la unele magazine mari, cu gestiune încercată, inventarul durează câteva zile, iar la altele, precum „Cabana”, două săptămîni?!

N-am ce face și trec pe strada Colțea. O vitrină neobișnuită, prin ridicolul ei, mă oprește. Cooperativa „Prestarea”, unitatea 16, specializată în încărcatul brichetelor și al pixurilor, are expus, un „cimitir” cu tot felul de articole care altfel se aruncă, dar aici au fost ridicate la rangul de „Decor care nu se vinde”. L-ar cumpăra cineva? S-ar putea găsi un amator? Cum se pot expune privirii publice, chiar în centrul Capitalei, asemenea combinații de bilci? Priveam și nu-mi venea să cred cînd din magazin iese responsabilul (bănuiesc) care mă ia la întrebări.

— Ce vreți, nu e ora deschiderii!? (9,50 și cooperativa avea program de la 10,00).

— V-am spus ceva?!

— Nu e nici prea curat, dar n-am avut timp!

— Nu înțeleg, v-am întrebat ceva?!

— Atunci ce faceți în fața vitrinei?!

„Admir” gustul de trei parale, care se lăfăiește într-un spațiu comercial, pe o stradă centrală. Să fi avut un amestec „creator” și un vitrinier calificat? Cum ar arăta o vitrină care ar expune rochiile uzate, demodate? Ce fel de reclamă ar fi? Pentru cine? Și de ce se supără tovarășul de la unitatea 16 „Prestarea” cînd trecătorii se opresc în fața vitrinei sale? Nu cu acest scop a „împodobit-o” atât de distins?

CARMEN DUMITRESCU

Azi, vindem cizme roșii

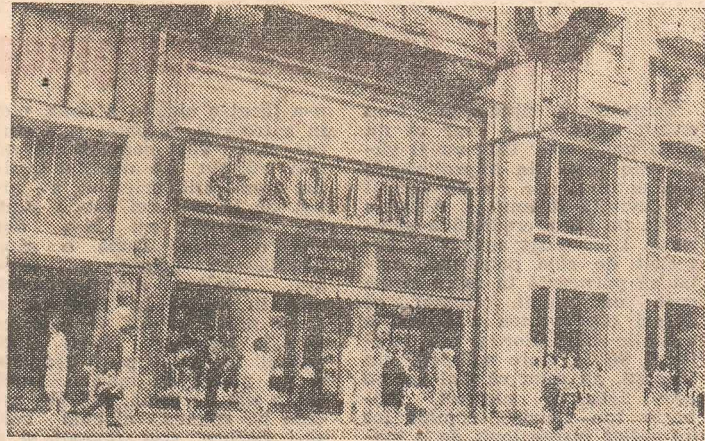
Dincolo de forfota lui de barzar oriental — ce-i conferă farmec și înedit — Lipscaniul rămîne un spațiu sociologic. De sociologie comercială. Aici, poți oricînd să studiezi cererea și oferta, să studiezi psihologia și tipologia cumpărătorilor ca și a vînzătorilor. El se trezește dis-de-dimineață, de la ora 6,30 caldarimul începe să răsune sub pași. Vin lucrătorii comerciali. Precum și primii cumpărători, mai ales, cei din provincie, aduși în Capitală de trenurile de noapte ori de autobuzele matinale. Dar, această lume ce pare atât de grăbită, cum pătrunde dincolo de vitrine se molipsește subit de o inexplicabilă lentoare. Magazinele, de tot felul, au și orare de tot felul. De la primul ce se deschide la ora 7,00 — Farmacia din colț cu strada Șelari — și pînă la 10,90, aproape din jumătate în jumătate de oră își ridică faldurile cortinei cite unul. Poate o fi bine așa, întreprinderile comerciale au, de bună seamă, o logică în stabilirea programelor pe tipuri de unități. Ceea ce le asigurăm în schimb că nu este bine, ține de ciupeala de timp în dauna cumpărătorului, pe care am constatat-o în raidul de marți, 13 octombrie. Începînd de la „București”, de la primul capăt al arterei, și pînă la „Victoria”, finalul ei, am urmărit toate unitățile, pe o parte și pe alta, și vă putem spune că nu a existat una (în afara farmaciei), mare sau mică, a comerțului sau a cooperăției meșteșugărești, să fi început vînzarea cu promptitudine, la ora afișată pe ușă. Chiar cînd au avut ușile deschise, foaia, invitate, „îmbrăcarea” (cu halatete) lucrătorilor, apoi aranjarea rafturilor și a marfii (ce se cădea făcută înainte de a răsuci cheia în ușă) uneori conversațiile „particulare” între ei sau cu „rudele” în vizită la magazin, alteori plicliseli (ciudate pentru prima oră a zilei de muncă) au „pișcat” din gros minutele: 5—10—15—30!

La 9,30, cînd aproape tot Lipscaniul e în mișcare, vinde și cumpără, deschide Casa de modă a Ministerului Industriei Ușoare, profilată pe articole din pielărie și blană. Unitate-etalon, unitate-model, într-un cunoscut edificiu-monument. Dar, se pare, a învățat repede năraul; așteptăm, minute bune, pînă să se desferesc poarta-i impresionantă. Bucureșteanul e însă, cuminte, într-atît s-a obișnuit cu obiceiul unor magazine să-i fure cite 5 minute din viață, incit rareori, cite unul, mai vociferează. Înaintăm deci, pe la zece fără douăzeci, pe scările fastuoase din marmură, înaintăm spre etaj, pentru a ne opri (scuzată-ne fie, curiozitatea fe-

minină) la raionul de încălțăminte de damă. Ne amestecăm printre cumpărătoarele ce s-au orînduit în fața raftului din sectorul cu numere mici. Așteptăm. Se aduc cutii cu marfă, care e trîntită cu zgomot direct pe podea. (Banii sint ai noștri, nu?!, noi urmează s-o plătim). În fine, în jurul orei 10,00 o tinăre intră-un halat gris, ne poartă: „Dumneavoastră? Ce doriți?” Am vrea o cizmă neagră. „N-avem decît cizme roșii. Un singur model, o singură culoare!” Numărul 22½ nici el nu există. Am intrat în joc, ducem testul mai departe. Cumpărăm nr. 23. E mai mult un joc de-a baba oarba, nu vezi ce cumperi, ziua e mohorîtă, deasupra raftului nu e lumină, deși altele sint bine luminate, deci nu poate fi un punct din programul de economii (la raftul de vînzare trebuie să fie lumină, indicațiile sint certe în acest sens). Vînzătoarea (al cărui nume avem să-l aflăm peste vreo oră, căci obligatoriul ecuson nu se afla la locul lui) Fira Andone, la observația cumpărătoarelor cum că nu deslușesc bine marfa, strigă către fata de la casa, rugînd-o să-i trimită electricianul cu un bec. Afară, la lumina zilei, constatăm că „scena” cu becul era regizată, făcea parte din scenografie, constatăm că cizmuluțele roșii se prăveau, mai curînd, pentru un clovn. Una avea o nuanță, cealaltă — alta, ca și tot soiul de pete și de alte defecte. Dreapta avea fronselul în sus, stînga — în jos. (Năstrușnic model). Revenim, și o luăm spre biroul șefei de complex, Sanda Popescu. Ne legitimăm, dar trebuie să ocupată. „Acum sint ocupată”. Înăuntru, se afla intradevăr cineva, un bărbat ce vorbește la telefon. Așa că vom aștepta în fața ușii 114, preț de trei sferturi de oră, de la 10,30 la 11,15, cînd îndrăznim din nou să batem în geamul ușii, amintînd că nici timpul nostru nu e cîștigat la Loto. Intre timp, mai intră și ies, o tovarășă cu pălărie și ochelari, șefa de etaj cum

va fi prezentată, o alta în pantaloni (de piele) și pulover roșu, aducînd o cutie, al cărui conținut îl ferește ostentativ de ochii noștri, ce i s-or fi părut indiscreți (secretul lui Polichinelle, ce putea fi decît o pereche de încălțări), iar înăuntru se vorbește toată vremea la telefon. Se dau dispoziții pentru aprovizionarea magazinelor Cassei de modă, se mai fac intervenții, la un tovarăș director, pentru un congelator, se mai cer alte numere de telefon (unul, nu știm de ce, ni s-a fixat în memorie — 13 62 78). În fața ușii, lingă noi, mai apare o persoană, ceva mai grăbită chiar decît noi, avea de parcurs un drum lung înapoi, la întreprinderea „unde sint azi și plătușii”, adică să dea retribuțiile unor oameni ai muncii. Intrăm. Tovarășa Popescu e foarte surprinsă de ce-i relatăm. „Marfă există. Au încălțăminte la discreție. Există și cizme negre. Cum?, se adresează șefei de etaj Maria Grecu, nu v-am spus să puneți totul în vînzare?!

Cum, nu există lumină deasupra raftului? Cei vînovați or să fie trimiși în fabrică, să vadă cum se muncește acolo!” (Desigur, mai disciplinat, gîndim). Șefa de etaj se arată și mai surprinsă, deși ar cam intra în responsabilitățile sale, controlul, înainte de deschiderea magazinului, a sălilor de vînzare. Ne întorcem împreună la raft, unde șefa de raion, Tanța Dincă susține sus și tare „n-avem cizme negre!” Înapoi, la tovarășa Popescu, Tanța Dincă nu se întimidează cu nimic, explică într-un tiraj accelerat, către „tovarășul director” (care îi sugerează subtilitate pe care însă, Tanța Dincă n-o prinde, „să înțelegi, tovarășă este ziaristă”): „avem și noi o metodă, dăm, mai întii, culorile dificile și apoi pe cele mai solicitate”. O „metodă” cam în afara legilor noastre comerciale, deci, pe răspunderea cui? Revenim în sala de vînzare, insistăm să pună la dispoziția cumpărătorilor cizmele negre. Rezistență, se opune, deși în magazina de mină, din spatele său se aflau destule perechi. Se mai aflau și cizme albastre cu toc înalt. „Le-am avut ieri, astea au rămas, deoarece au defecte”. (Aceleași pete de sare ieșite din piele, din cauza unor prelucrări neores-

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Note

Cînd e oala, nu-i capacul...

Despre acest mod ciudat de a face comerț cu instrumentarul de bucătărie, revista noastră a mai scris. Revenim, intrucît lucrurile nu prea s-au schimbat. Trebuie să amintim că dorința gospodinelor de a-și utiliza bucătăria cu oale, crăiți, tigăi, tăvi, ăbrice, suferase... cu capacele convenite (și potrivite) nu tin doar de estetică. De altfel, firească și îndreptățită, avînd și ea funcții ergonomice și psihologice importante pentru gospodină, dar, în primul rînd, asemenea obiecte fac parte din arsenalul igienei noastre alimentare, al unei hrăniți raționale. A fierbe o legumă, de pildă, într-un vas neacoperit, ori înadecvat acoperit, prin aburul evaporat se pierd, aproape în totalitate vitaminele și sărurile minerale. Dar, fără să mai facem teoria... capacului, cert este că ne trebuie și cert este că nu-l găsim, în concordanță cu sortimentele necesare. Cînd e oala, nu-l capacul, cînd găsești dimensiunea nu e modelul sau culoarea potrivită... Am refăcut zilele trecute, sondajul, în câteva magazine ale I.C.L. Tehnometal din Capitală (Unitatea

220 de pe Șos. Titulescu, Unitatea de pe Bd. I.G. Duca, din preajma Gării de Nord, Unitatea din Piața Amzei și din centrul orașului Focșani (localitate unde se află una din importanțele fabrici de vase emailate ale țării) cu același rezultat.

Am cerut explicații la întreprinderea comerțului cu ridicata produse metalo-chimice — I.C.R.M. — București. Răspunsul economistei Victoria Culic, șefa serviciului comercial, este prompt și clar: „Avem în stoc capace, avem 102.000 bucăți de toate dimensiunile, dar gestionarii din unitățile comerciale cu amănuntul nu vor să le comande. Acestea au valori mici, în plus, necesită multă grijă la manipulare și depozitare pentru a nu se ciobi. Motivează că le ocupă spațiul. Și atunci, le lasă în stoc, la noi, privind populația de acest articol, într-adevăr foarte solicitat. Un exemplu? Nu demult, Unitatea din Panteimon, 59 sau 60, nu-mi amintesc acum, exact, numărul, rețineți zona respectivă a arterei, a refuzat mașina cu marfă pe motiv că i-am dat capace. Și în depozitele noastre ocupă spații, în ultimă instanță, sint bani mobilizați”. Sint mobilizate, în primul rînd, amintim noi celor în drept, valori de întrebunțare, cheltuieli materiale și de

producție ale țării, mărfuri ce trebuie să circule. Sintem siguri că, de urgență conducerea I.C.L. Tehnometal București va interveni eficient pentru a schimba această situație!

CICI IORDACHE-ADAM

Din buzunarul cui se plătesc penalitățile?

Conducerea întreprinderii de tricotaie din Miercurea Ciuc, județul Harghita, ne înștiință printr-o scrisoare parafată că în anul calendaristic trecut sectorul de tricotaie din cadrul unității a fost dotat cu 20 de mașini de tricostat noi. Toate bune și frumoase. Ce voiau însă să releve în plus? „În scopul depozitării materiei prime am contractat cu furnizorul — Cooperativa „Prestajunea” din Iași (str. Ștefan cel Mare nr. 12—23) — o baracă metalică în valoare de 221.250 lei. Baraca respectivă avea ca termen de livrare trimestrul ultim al anului trecut (1986). Furnizorul a onorat 50 la sută din contract la termenul stabilit — se spune mai departe în scrisoare, iar restul de 50 la sută a fost

expediat — am fost anunțată telefonic după îndelungi insistențe! — cu scrisoarea de trăsură nr. 199 045/1986, în transcontainerul 20180722000. Este de necrezut însă adevărat: acest transport pe linie de cale ferată nu a ajuns la destinație! Am făcut repetate intervenții la cele două stații C.F.R. Iași și, respectiv, Miercurea Ciuc, dar rezultatul a fost cvasi-nul. Timp de 7 luni am așteptat transcontainerul, timp în care unitatea noastră a plătit penalități de ordinul zecilor de mii de lei. E corect așa?”

Intre timp, întreprinderea amintită din Miercurea Ciuc a acționat în judecată furnizorul (Cooperativa „Prestajunea” din Iași). La Tribunalul județean din Iași s-a și pus pe rol dosarul 859/E/2.12.1986. Pe drept temel beneficiarul a pretins furnizorului plata penalităților pentru cele 7 luni de întirzire a predării diferenței de materiale stipulate în contract, în sumă de 72.792 lei. Totuși, din buzunarul cui se vor plăti aceste penalități atît pentru articolul contractat și nelivrat la timp, cit și pentru staționarea transcontainerului prin cine știe ce tranzit?!

Cu vreme-n urmă am publicat scrisoarea conducerii întreprinderii harghitene și, iată,

după alte câteva luni de zile, primim un răspuns cit se poate de contrariant din partea Consiliului popular județean Iași: „Potrivit dispozițiilor Regulamentului C.F.R./1929 (vechi aceste dispoziții, nu-i așa? — n.n.) acțiunea civilă întreprinsă de către conducerea întreprinderii de tricotaie din Miercurea Ciuc putea fi formulată numai de unitatea beneficiară, împotriva Regionalei C.F.R. Iași, pe raza căreia se află stația de destinație și numai dacă reclamația administrativă se formulă în termen de 14 zile de la eliberarea transportului. Urmasrea acestei culpe procesuale (sublinierea ne aparține — n.n.) acțiunea intentată de către reclamantă împotriva Cooperativei „Prestajunea” a fost respinsă, iar conducerea întreprinderii de tricotaie din Miercurea Ciuc a fost sesizată prin scrisoare separată de către instanța de judecată despre deficiențele de procedură reținute”.

Deci, culpa procesuală? Deci, deficiențe de procedură? Un singur lucru și cel mai esențial nu l-am înțeles din răspunsul primit la redacție: cine va plăti și din care fond se vor plăti penalitățile în valoare de 72.792 lei?! Cine se face vinovat de termenul de livrare contractuală amînat atît? Cine semnează acest joc periculos:

punzătoare în fabrica producătoare, existente și pe cizmulite strecurate în pachetul nostru). Ciudată comportare comercială — ziua și culoarea! Prin urmare, să ne facem stilpi de sprinjin lângă Casa de mode de pe str. Lipsani, dacă vrem să atingem nuanța dorită.

CICI IORDACHE-ADAM

P.S. „Tovarășul director“ era chiar unul dintre aceia îndrăgiiți a lua măsuri pe loc, dar a preferat să nu discute cu noi și să-și ascundă identitatea. Era chiar directorul comercial al Centralei industriale a pielăriei și încălțăminte.

Un cîrnăcior și două puncte de vedere

Simbătă, la ora 9 și 45, maestrul Alexandru Georgescu a intrat la Autoservirea Flacăra din Calea Griviței 119 să mănînce un cîrnat. Lucra dintr-un șantier al I.T.B. din apropiere și este unul din mulții Georgesți din București. Bineînțeles, nici o legătură cu subsemnatul. Altfel eram și noi prin apropiere. Mușcă din cîrnat și îi spune Mariei Stan, muncitoare necalificată în schemă, cea care l-a servit. Cîrnatul e crud. Nu vedeți că nu se poate minca? — Asta-i bună, cum nu se poate minca? Tonul e înalt. Tovarășul Georgescu se enervează și cere condica de reclamații. Condică? — Mirarea — Mariei Stan atinge cote ridicate. Intervenim și intrăm cu tovarășul Georgescu în biroul șefului de unitate. Este Andrei Oană, de meserie bucătar șef, în vîrstă de 31 ani. Iată ce spune acesta:

— E crud? Este mai crud! În primul rînd sînt afumați, nici nu știți în ce calitate discutați. Știți că sînt clienți care mănîncă carne crudă? Nu sînt cruzi, nu sînt bine făcuți. Eu nu discut cu un om în timp ce mănîncă!

Tovarășul Georgescu, căruia i s-au făcut ochi de melc și care nu vrea să intre în bucluc mai spune înainte de a pleca:

— Să-i faci educație copilului tău, nu mie care am 57 de ani. Cum mai protesti în față? Nu se poate minca. Nu vezi că-l țin în mină?

Tonul șefului se menține înalt și după plecarea clientului. Ne spune că a lucrat în străinătate și că a văzut o mulțime de țări. Ehe, cite a văzut dinsul acolo! Ce comerț stradal! La noi nu e voie. De ce ar fi voie dacă ai la îndemînă o sală cu 12 mese unde se poate minca în condiții bune? Mă rog, să nu mai insistăm pe tema asta. Ce e totuși cu cîrnatul?

— Cîrnații au scăzămînt. Dintr-un kilogram de cîrnați proaspeți trebuie să rezulte 800 de grame de cîrnați prăjiți. Am chemat și comisia la fața locului. Dacă îi prăjim cum vor clienții,

rezultă 600 de grame. De unde să scoatem 200 de grame? De aici conflictul. În tava din cupot e apă. N-are apa ce să caute în cîrnat.

Preparatele de bucătărie sînt aduse aici de la restaurantul Pajura. Comanda pe ziua aceea — chiftele, pirjoale, porc cu varză, limbă, ficat, pui la tavă, pește, sarmale — încă n-a sosit.

— Nu știu ora la care vine. Uneori chiftelele vin pe la ora 15-16. Trebuie să te imprumuți de la colegii de la piine. Zic că n-au mașini. Nici eu n-am. Între timp servim cîrnați, mici și salam prăjit. Și mai e o problemă. Ficatul, inima, tot din cauza scăzămîntului, ne vin de la Pajura neprăjite. Din nou discuții cu clienții. Vă dați seama, planul e mare, 30 mii pe zi, la 12 mese. În orele de vîrf, nu poți ridica o halbă de pe masă.

— Dar ce program aveți?
— 7-20.
— Și de ce nu e afișat pe ușa de la intrare?

— Nu e afișat? Să afișați programul, se adresează unei tovarăse, Sanda Milea, care-și îmbrăca din mers un halat de protocol, ori proaspăt scos de la Nufărul ori cumpărat de curînd.

Localul e cum e. Nu e de lux, în nici un caz. Ar trebui să intre în reparații, să dea cineva cu var pe pereți. Înțelegem de la tovarășul șef că în primăvară va intra împreună cu clădirile din jur în sistematizare. Mai degrabă ar trebui să vorbim despre ora închiderii decît despre ora deschiderii. Se pare că va veni totuși primăvara și nimeni n-o să regrete dispariția lui.

Plecăm și ne întorcem luni la ora 7 dimineața. Tovarășă Milea n-a dus la îndeplinire sarcina trasată de înăru ei șef. Apa trece, pietrele rămîn, și-o fi spus dînsa. În ușa e cunoscutul scaun care avertizează clienții că n-au ce căuta înăuntru.

— Alo, e închis, tovarășu, nu se vede? sîntem apostrofați.

— Tot noi sîntem, iar am venit. Ziceați că la 7 li dați drumul.

— Lunea e curățenie generală, ne spune șeful numărînd niște bani.

— Și cînd li dați drumul?
— La 9, 10, 11, cînd termină fețele.

Ce să mai comentăm? Nu putem să scriem chiar noi programul pe ușa localului. Șeful unității nu trebuia să bată atîtea țări străine ca să învețe că totuși afișarea programului de funcționare și respectarea lui, comportarea civilizată cu clienții care intră în magazin sînt primele lucruri care trebuie știute în meserie. Putea să le învețe și de la noi. La 31 de ani, tovarășul Oană are un viitor frumos în față. Poate că ar trebui mai cu atenție controlat și îndrumat. Nu de alta, însă dacă ne luăm după planul pe care-l are, mănîncă la el cel puțin o mie de oameni în fiecare zi și de ce să plece nemulțumiți?

OPREA GEORGESCU

Controlul oamenilor muncii în acțiune

Pe urmele unor mărunțișuri

Către „Măgura“ se îndreaptă, fără nici o excepție, pașii tuturor bistrițenilor ce doresc să găsească ceva „aparte“. Călătorul venit în oraș află repede și el de existența „Măgurei“, cel mai mare complex comercial din municipiul. În holul hotelului, cițiva bucureșteni comentează, plăcut surprinși, varietatea deodorantelor găsite la „Măgura“, iar tînăra cu care aveam să împart, timp de cîteva zile, camera de hotel, îmi arată o splendidă pereche de botine din piele neagră, cumpărate tot la „Măgura“. Obligații de serviciu, îmi explică, o aduc deoseori la Bistrița-Năsăud și de foarte multe ori a găsit aici mărfuri deosebite, servite cu amabilitate.

În aceeași zi, 6 octombrie, am prilejul să însoțesc o echipă de control a oamenilor muncii (formată din Ioana Negrușeri, Maria Silăghi și Saveta Sălăgean, de la Întreprinderea de sticlă de menaj Bistrița — legitimație colectivă nr. 468) în magazinul „Măgura“, al cărui profil complex răspunde, în primul rînd, nevoii de a economisi timpul cumpărătorului. Acesta are la dispoziție, la parter, unități de cosmetice, bijuterii, cristaluri-porțelanuri, electrice, mercerie fiecare din cele trei etaje fiind specializate în articole pentru copii, femei și, respectiv, bărbați. Remarcăm posibilitatea de orientare rapidă, ca și ordinea și curățenia ce domneau pretutindeni. Ne oprim la unitatea 106, „Cosmetice“, care, cu o oră înainte de închidere, cunoștea cea mai mare afliuență de cumpărători. Pe rafturi, o mare varietate de mărfuri, expuse cu atenție și gust. Sînt deosebit de solicitate deodorantele și lacurile fixative pentru păr, care, ne explică Porfira Spînu, șefa unității, au lipsit în ultimul timp. Ne atrage atenția un pachet în celofan, care, la prețul de 61 de lei, cuprinde deodorant „Farmec“ cromoplatin și șampoane Miraj. Nu este vorba, însă, de vinzare condiționată, căci produsele se găsesc și la raft, ci de intenția personalului de aici de a ieși în întîmpinarea clienților ce doresc să ofere un cadou. Caietul merceologului, solicitat de echipa de control, nu a putut fi prezentat, pentru că se găsea la Mircea Grigore, merceologul, care asigură controlul și îndrumarea permanentă a unității în mod direct (cuvintele aparțin Porfiriei Spînu). Ordinea, varietatea produselor existente, ca și modul în care sînt servii clienții, toate acestea, desigur, se pot datora în bună măsură și modului în care controlează și îndrumă activitatea de aici merceologul Mircea Grigore. Nu înțele-

gem, însă, ce sens are un caiet de control ținut de cel ce controlează.

Însoțind echipa și în 8 octombrie, descoperim, la unitatea 109, „Jucării“ în caietul merceologului, semnătura lui Mircea Grigore, ce îndrumă și activitatea de aici. Răsfoim cele cîteva file scrise. Este, fără îndoială, un caiet de control foarte atent întocmit, cu obiective exprese pentru fiecare control efectuat, atît de atent, încît pare anume făcut pentru a fi văzut. Nu înțelegem de ce cuprinde numai trei controale, din ultimele trei luni, chiar dacă șefa unității, Parasca Iuga, ne explică: „de anul ăsta am făcut alte caiete de control (la celelalte unități controlate de echipa de oameni ai muncii, tot în magazinul „Măgura“, caietele erau anterioare lui 1987). Nu putem însă să nu evidențiem zecile de jocuri, jucării, păpuși, biciclete, trotinete, pățufuri, cărucioare, măsuțe și scăunele expuse armonios, într-un spațiu în care e judicios folosit fiecare centimetru pătrat și care pot satisface cele mai diverse gusturi.

Confecțiile pentru copii, cele de sezon, sînt în atenția tuturor părinților. Urmărim, așadar, modul în care unitatea 112 răspunde cererilor cumpărătorilor. Povestea lui Stan Pățitu e cunoscută și de echipa de control, care solicită din nou caietul merceologului, devenit adevărat leit-motiv al orelor petrecute la „Măgura“. Singura consemnare aflată aici datează din 15 decembrie 1986 și aparține Violetei Trușcă, despre care aflăm (din nou) de la șefa de unitate, Ionela Malovi, că a efectuat controalele lunare. În standurile raionului e toamnă — balonseide, gecii, salopete; au început să apară înlocuitoarele de palton și chiar și palioanele. În depozit așteaptă să intre la rețuș alte paltoane, șifonate, în culori terne; greu de imaginat că fierul de călcat de la rețuș le va putea transforma din cenușare în zine. Ei, dar asta e altă poveste, a creatorilor și producătorilor de îmbrăcăminte pentru copii. Comerțului îi revine numai sarcina, deloc plăcută, ne asigură vinzătoarele, de a le oferi copiilor. Gama sortimentală, relativ variată, se va îmbogăți în următoarele zile cu noi modele, unele aflate chiar atunci pe drum către Bistrița. Rămîne încă o problemă — rezolvată prin mari eforturi de către personalul magazinului — asigurarea cu marfă corespunzătoare a tuturor măsurilor. La etajul II al magazinului, ne oprim la unitatea 115, „Încălțăminte femei“, una din cele mai solicitate. Funcționînd în regim de autoservire, aceasta

oferă, la rafturi deschise, între zeci de perechi de încălțăminte, foarte multe sandale, pe care două vinzătoare tocmai începuseră să le stringă în coșuri pentru a fi duse în depozit și înlocuite cu marfă de sezon. Toamna, chiar dacă mai tîrziu decît în calendar și în natură, începuse să se facă simțită și aici. Remarcăm cîteva opincute în nuanțe de piele natur, moi, comode, moderne, pantofi ușori de toamnă, cizmulite scurte, alături de altele, la fel de simple, cu toc jos, în combinații reușite de catifea. Depozitul 1 primește, deocamdată, alături de pantofii de toamnă, marfa ieșită din sezon. În depozitul 2, tocmai a sosit primul transport din cizmele iernii. Nu putem omite caietul merceologului (Ioan Mureșan), care are și aici numai două consemnări (la 31 decembrie 1986 și 27 august 1987). Aflăm, iarăși, că de fapt unitatea a fost controlată lunar. Rafila Leșan, șefa unității, chemată în fiecare moment de cite cineva, trăiește din plin „sezonul“ („Da cînd nu e sezon la noi!“). Ba, mai are putere să și zîmbească. Nu sîntem tipicari. Nici o echipă de control muncitoresc și nici un gazetar nu caută cu tot dinadinsul nod în papură. Am mai spus-o de-a lungul acestor rînduri, în unitățile controlate am găsit multe aspecte ce recomandă activitatea de la „Măgura“ drept un comerț de calitate, preocupat de satisfacerea nevoilor cetățeanului. Există, bineînțeles, încă multe probleme, permanente apar altele (fabricile producătoare nu au trimis, nici după repetate cereri și deplasări ale delegațiilor magazinului, ghetuțe numerele 14 și 16, la raionul de confecții femei varietatea sortimentală e încă săracă, cu toate insistențele pe lingă producători. Și exemplele le ar putea continua). Tocmai de aceea nu poate fi ignorat faptul că există niște reguli clare, legitimate, de desfășurare a activității în comerț (nesocotirea onora din aceste reguli de către producători îngreunează mult activitatea magazinului). Unele din aceste reguli prevăd în sarcinile de serviciu ale tuturor merceologilor efectuarea regulată de controale în unitățile de care răspund, cu consemnarea situațiilor găsite în caietul special constituit. Să fie, oare, paginile albe din caietele merceologilor chiar niște simple mărunțișuri birocratice? Desigur, magazinul „Măgura“ nu e apreciat de clienți după corectitudinea cu care sînt completate caietele merceologilor, dar ea, această corectitudine reflectă o altă, aceea a modului în care merceologii își onorează atribuțiile, fapt, la rîndul său, regăsit în calitatea actului comercial de aici. Iar asta, cu siguranță, nu este un simplu mărunțiș birocratic.

ROXANA PAICU MANOLESCU

uite vagonul, nu e vagonul?! Dar cu vajnicii funcționari cantonați parcă anume în birocratism pentru a încurca jtele, cum rămîne? E posibil să nu fie găsit un vagon-transcontainer timp de 7 (șapte) luni într-un transport pe calea ferată? Iată cîteva întrebări care au rămas deocamdată fără răspuns. Nu despre deficiențele de procedură juridică este vorba aici, ci despre crasele neglijente ale furnizorului (Cooperativa „Prestatiunea“ din Iași), precum și ale Regionalei C.F.R. Iași, culminate cu peregrinarea unui transcontainer timp de 7 luni pînă la destinație.

DORIN SALAJAN

Întrebări și poteci bătătorite

Ciți dintre noi pot spune, cu mina pe inimă, eu niciodată, nici cînd mă grăbeam la o întîlnire importantă, nici dimineața, în pas alert către serviciu, nici terorizat de gîndul că pierd trenul, eu niciodată nu am călcat pe un spațiu verde? N-am strivit niciodată, sub talpă, nici un fir de iarbă îngrijit de alții, neștiut de mine, semănat, ud, mîngîiat de privirile

lor și ale altor alte sute, mii de trecători, cărora verdele lui crud le-a luminat începutul de zi.

Așa aș fi formulat, cu siguranță, întrebarea către dumnea-voastră, stîmții cititori, dacă de curînd n-aș fi fost la Bistrița-Năsăud. Dragostea țărănilor năsăudeni pentru culorile limpezii, strălucitoare ca pana păunului, pe care o poartă, min-dri, feciorii de pe Someș la pâlărie, s-a răsfrint, odată deveniți orașeni, asupra străzii. Sigur, în octombrie, multe din cele cîinci milioane de flori sădite în primăvara asta, își scuturaseră deja petalele, însă trandafirii și crățele răsăreau încă din verdele ierbiilor ce străjuie trotuarele străzilor. La Bistrița-Năsăud am văzut, pentru intîia oară în viață, într-o întreprindere mecanică, bancuri de lucru prevăzute din construcție cu jardiniere pentru flori. Nu la ferestre, nici în colțul festiv al frunțurilor, ci pe bancurile de lucru, imblînzind luciul metalic, aspru al sculelor.

Sigur, și la Bistrița-Năsăud, ca pretutindeni, în grabă sau numai din neglijență, sînt oameni care mai strivesc iarbă sub talpă. Și dacă tot a trecut unul, de ce să nu mai treacă pe acolo încă unul, apoi altul, și așa, în spațiul verde apare o potecă bătătorită pe care se poate trece

„după aceea fără sfială, doar nu mai e iarbă. Să se poată trece oare, chiar fără sfială? Un fir de iarbă călcat de cîteva ori reușește să se refacă, să se înalțe iar; o potecă bătătorită, însă, e o lume moartă. „Am încercat cu amenzii, îmi spune Simion Lupșan, primarul municipiului, dar nu-l educi pe om luîndu-i banii din buzunar, așa că am căutat altă cale. Trece unul pe o potecă bătătorită, zicîndu-și, „ce dacă, doar au strîcat alții iarba înaintea mea; e oprit, primește de la cel îndreptățit să-i ceară socoteală o sapă, o greblă și e obligat să refacă atunci, pe loc, spațiul verde. Cu amenzile n-am prea avut succes, dă omul banii și pleacă, da să-l vadă toată lumea săpînd în mijlocul orașului și să-i știe astfel greșeala! Nu mai prea avem alei bătătorite pe spațiile verzi.“

De cite sape și de cite greble avem oare nevoie ca fiecare oraș să poată spune, nu mai avem alei bătătorite pe spațiile verzi? Cum pînă la primăvară este timp pentru socoteți, propun să ne întrebăm, deocamdată, ciți dintre noi pot afirma, cu mina pe inimă, că nu au călcat niciodată o potecă bătătorită din spațiul verde. Și poate că nu va mai fi nevoie de nici o sapă și de nici o greblă.

P. ROXANA

Dispută la umbră

Dintotdeauna omul a iubit natura ajutînd-o să-și urmeze drumul către viață. Cu atît mai mult într-un oraș industrial, cu aglomerare de blocuri, cu spații mici de respirație prin culorile vegetației, fiecare palmă de pămînt poate da o floare sau ridica un copac pînă la ferestrele de la etajul X. Iată de ce inclinăm să dăm dreptate unui „grup de locatari“ din blocul C 17 Șos. Mihai Bravu 75-83, București. Este adevărat că în spatele blocului „cu pricina“ a existat cîndva (sînt 25 de ani de atunci), un spațiu verde amenajat chiar de locatari. Bună parte din acest spațiu verde există și în prezent. Sînt mulți pomi, iarbă, adică tot ceea ce poate să crească într-un loc constrins de beton și care beneficiază puține ore pe zi de razele soarelui. Vizavi de bloc, mai există o suprafață de circa 100 mp pe care, tot din vremea aceea, s-au plantat tei, frasinii, salcîmi și plopi. Acum sînt mari, au coroane bogate, cam deși, și, cu greu la umbră lor, ar putea să mai respire și alte plante. Încercări s-au făcut, spun chiar posesorii de autoturisme, care au contribuit personal la săparea, plantarea terenului, dar... roadele n-au

apărut. Terenul dintre pomi s-a bătătorit. De ei, dar mai ales de constructorii din șantierul apropiate. Sigur, e mai bine să-ți vezi de la fereastra mașina, la umbră unul pom. Poți s-o și repari beneficiînd de aceeași umbră. Nemaivorbind de faptul că parcarea nu te costă nimic. Privito așa lucrurile și vinovații par a avea dreptatea lor. Cu atît mai mult cu cit și aceștia s-au adresat forurilor competente în sensul legalizării faptelor lor, cerînd amenajarea, pe același loc, a unui spațiu de parcare. Putînd deci fi închiriat, consiliul popular ar beneficia astfel de fonduri importante. Oricum, ar trebui reglementată situația. Soluții? Ori să se extindă spațiul verde pe un teren de mult promis (o casă uitată de constructori, ca o insuliță vulcanică ce nu figurează pe nici o hartă, focar de poluare morală); ori să se organizeze spațiul legal de parcare, prin aceasta legalizîndu-se de fapt ceea ce există în realitate. Ambele soluții pot estetiza locul confruntării dintre locatari, pot încheia conflictul. La aceasta pot contribui, firește, atît Administrația domeniului public din sectorul 2, dar mai ales consiliul popular.

ELENA ȘTEFĂNESCU

Desigur, nu am ajuns încă la vremea bilanțului politic al anului 1987, mai sînt încă două luni și ceva pînă atunci, însă putem face o apreciere a momentului de acum bizuindu-ne deja pe ceea ce s-a întimplat în cursul acestui an, cu deosebire în ultimele luni.

Dacă este să ne referim la situația generală, nu se poate deloc spune că s-au înregistrat modificări vizibile în bine. Dimpotrivă, situația în lume a continuat și continuă să se mențină deosebit de gravă: cursa înarmărilor se desfășoară cu aceeași intensitate, manifestările politicii de forță, de amestec brutal în treburile altor state n-au dispărut, se păstrează numeroase focare de incordare și apar altele noi, sînt încă amenințate independența, suveranitatea și integritatea teritorială a altor state, dificultățile economice ale țărilor în dezvoltare sporesc mereu. Din aceste elemente nu poate rezulta decît un tablou sumbru. Și totuși există unele semne bune, care par a prevesti, deocamdată cu timiditate, o cotitură în desfășurarea evenimentelor pe mapamond.

Mai întii, în ceea ce privește dezarmarea, se remarcă înțelegerea de principiu sovieto-americană asupra eliminării rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operative tactice din Europa și Asia, eveniment despre care am scris în revista noastră la vremea respectivă. Această înțelegere, pe care omenirea o dorește transpusă în viață încă în cursul acestui an, a creat o situație nouă, a influențat în bine climatul internațional, inclusiv dezbaterile de pînă acum ale sesiunii Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. E vorba, se înțelege, de un prim pas, fiindcă chiar dacă tratatul avut în vedere se încheie cu adevărat și se și pune în aplicare, cu alte cuvinte, chiar dacă scăpăm de rachetele nucleare menționate, mai sînt încă foarte multe de făcut, atît în domeniul dezarmării nucleare, cit și în cel al dezarmării convenționale.

În al doilea rînd, semne bune s-au arătat și în legătură cu cea de-a doua mare problemă a păcii

și securității: încetarea confruntărilor armate din diferite zone ale lumii, trecerea la reglementarea negociată a diferendelor și litigiilor existente. Semnele s-au vădit atît în dezbaterile din cadrul sesiunii O.N.U., cit și cu alte prilejuri. Astfel, cu privire la situația din Orientul Mijlociu, se poate spune că ideea organizării unei conferințe internaționale sub egida Națiunilor Unite, cu participarea, în condiții de egalitate, a tuturor părților interesate, precum și a statelor membre ale Consiliului de Securitate, a altor state

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Semne bune

care pot să aducă o contribuție pozitivă, ciștigă tot mai mult teren. Față de această idee au început să aibă o poziție mai nuanțată și factori politici care pînă nu demult o respingeau cu hotărîre. Sînt speranțe reale că o astfel de conferință se va putea în cele din urmă ține. În același context trebuie apreciat și procesul de pace din America Centrală, declanșat de semnarea la începutul lunii august a acordului de la Ciudad de Guatemala. După cum se știe, în urma acestui acord s-au angajat dialoguri în Salvador și în Guatemala, s-au înregistrat progrese în normalizarea situației din Nicaragua. Sînt indicii — bazate pe evo-

luțiile din ultimul timp din sud-estul și din zona centrală a Asiei, pe unele inițiative și precizări de poziții — că s-au ivit posibilități de reglementare pașnică a situației din Kampuchea și Afganistan, reglementări care să ducă la încetarea ostilităților, la retragerea trupelor străine din aceste țări, la dezvoltarea lor de sine stătătoare, pașnică și democratică.

În cele două mari probleme în care s-au ivit augurii cei buni, dezarmarea și renunțarea la forță în favoarea reglementărilor prin dialog, — ca, de altfel, și în numeroase alte chestiuni — s-au evidențiat puternic eforturile și inițiativele României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu. „Se poate spune — arăta șeful statului român — că vechea teză a inevitabilității războiului ar trebui înlocuită cu o nouă teză, aceea a imposibilității, în actualele condiții ale armamentelor și armelor nucleare, a unui nou război mondial. Pornind de la noua realitate, trebuie trase și concluziile necesare privind soluționarea problemelor litigioase sau divergente dintre state numai pe calea pașnică a negocierilor și tratativelor”. În spiritul acestei concepții, țara noastră a acționat și acționează cu consecvență pentru dezarmare, pentru pace, pentru renunțarea la forță și la amenințarea cu folosirea forței. După cum este cunoscut, România a hotărît încă din toamna trecută reducerea unilaterală cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor sale militare.

Bineînțeles, nu putem să nu remarcăm, pe de o parte, că semnele bune de-abia urmează să se implicească, să aducă după ele fapta, iar, pe de altă parte, că sînt zone în viața internațională în care nu s-a arătat pînă acum nici o lumină (războiul dintre Iran și Irak, dezvoltarea, datorită externe ș.a.). Trebuie oare din această pricină să facem economie de optimism? Credem că nu, întrucît semnele despre care am vorbit pot să fie — să riscăm pronosticul — începutul unui nou curs în viața internațională.

ION D. GOIA ■

Gemenii siamezi

Patrick și Benjamin Binder din Ulm, R.F. Germania, sînt în vîrstă de șapte luni, dar numai de circa trei săptămîni dorm în paturi separate. Tot de atunci pot sta pe burtă. Pentru că cei doi copii sînt gemeni și au fost pînă atunci legați unul de celălalt printr-o porțiune comună a regiunii occipitale. O echipă de nu mai puțin de 70 de medici au operat timp de 22 de ore pentru a realiza separarea acestor gemeni siamezi legați într-o porțiune atît de sensibilă a organismului uman. Specialiștii de la spitalul John Hopkins din Baltimore, S.U.A., care au realizat această performanță chirurgicală, au trebuit mai întii să încetinească viteza circulației sanguine și să reducă artificial temperatura corpului sugarilor. Operația a reușit, dar starea celor doi gemeni continuă să fie considerată critică, deși medicii speră că ei vor începe curînd o viață relativ normală. Ar fi pentru prima dată cînd gemeni siamezi legați în această zonă a capului ar supraviețui complicatei operații de separare.

Gemenii siamezi se nasc destul de rar. Potrivit statisticilor, se înregistrează doar un caz de acest gen la 300 000—400 000 de nașteri. Este vorba de o malformație datorată unei diviziuni incomplete a ovulului matern, ceea ce duce la o legătură între cei doi copii, fie în regiunea pieptului sau stomacului, fie în zona bazinului sau a capului.

Cea mai veche știre despre asemenea gemeni o avem din secolul al XII-lea, cînd o mamă din Anglia a născut astfel de copii. Denumirea de gemeni siamezi provine de la o celebră pereche — frații Chang și Eng Bunkes, care au văzut lumina zilei în anul 1811, în Siam, actuala Thailanda. Ei erau legați în regiunea de deasupra ombilicului și stadiul din acea vreme al chirurgiei nu a permis operația de separare. Probabil nu ar fi devenit atît de cunoscuți, dacă nu ar fi emigrat în S.U.A., la vîrstă de 18 ani. Aici s-au căsătorit cu două surori și au avut fiecare cîte două copii. În ianuarie 1874, Chang a decedat la o fermă din Carolina de Nord, în urma unei congestii pulmonare. Fratele lui, Eng a înlocuit din viață doar cîteva ore mai tîrziu.

Un interes medical deosebit a provocat și cazul surorilor Josepha și Roza Blazek (1878—1922) din Bohemia, care erau unite, în zona osului sacral și a occipitului. Cînd Roza a fost gravidă, la vîrstă de 32 de ani, sora ei Josepha a suferit și ea durerile fierii și, apoi, a alăptat și ea copilul. Epoca succeselor în serie de separare a gemenilor

siamezi a început destul de recent, în anii '70, cînd circa 25 de cazuri au fost rezolvate prin intervenții chirurgicale, în general la sugari, dar și în cazul unor copii mai mari. Astfel, în 1965 gemenii italiene, în vîrstă de șase ani, Santina și Giuseppina Foglia din Torino, au fost separate printr-o operație care a reușit atît de bine încît după însănătoșire, cele două fetițe au efectuat prima lor plimbare cu bicicleta și au făcut o excursie la munte cu unchiul lor. Alte cazuri care s-au bucurat de atenția presei internaționale au fost cele ale olandezelor Folkje și Tjitske de Vries, separate în 1951 sau a suroilor Napit și Prissana Polpinoy din Thailanda.

Principala premisă pentru succesul unor asemenea operații este ca în cele două corpuri să existe toate organele vitale. Datorită faptului că acest lucru poate fi constatat uneori numai prin operație, și acum, cînd arta chirurgicală a înregistrat atitea progrese, o separare a gemenilor siamezi reprezintă un act de curaj, care firește, provoacă senzație. Pentru că succesul unei asemenea operații constituie, de fapt, pentru copiii respectivi o a doua naștere.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Exod medical

Mexicul a însemnat pentru americani, în perioada prohibiției, locul unde se putea potoli „setea”. De asemenea acolo se consumau idilele celor care aveau nevoie de discreție sau se beneficia de posibilitatea unui divorț rapid.

Iată că de curînd în orașele situate de-a lungul celor 2 000 de mile de frontieră întinse, la sfîrșitul săptămîinii (și nu numai atunci), mii de americani veniți în Mexic pentru... asistență medicală. Și aceasta, în primul rînd pentru că aici prețurile reprezintă doar 40 la sută din ceea ce ar fi în S.U.A. Spre exemplu: o operație de chirurgie plastică ajunge la 2 000 de dolari, față de 5 000 de dolari în Statele Unite. Se vine pentru chirurgie plastică, diverse operații, dar și pentru lucrări dentare. Mai mult, după spusele lui Mark Hamilton, un pacient american din San Diego, în Mexic „nu este numai mai ieftin, dar și mai bine ca în S.U.A.”.

În afara asistenței medicale propriu-zise unii americani vin pentru a-și procura unele medicamente care nu sînt admise în Statele Unite. Este cazul „Redotexului” care ajută la cura de slăbire și datorită căruia unii medici mexicani au devenit milionari peste noapte. În aceeași situație sînt: „Lae-

trile” (discreditat în S.U.A.) considerat a fi bun în tratamentul cancerului sau, mai nou, „Ribavirin” despre care se susține că ar fi eficace în tratarea bolnavilor de SIDA (cu toate că înseși oficialitățile medicale mexicane au rezerve în această privință). În ceea ce privește „Ribavirinul” s-a creat o adevărată rețea pentru a putea fi trecut peste frontieră.

Oficialitățile medicale americane sînt îngrijorate de această recrudescență a folosirii medicamentelor, fără sfatul și avizul medicilor, care prezintă o mare doză de risc.

Zeci de mii de mexicani trec ilegal frontiera, riscîndu-și uneori viața, pentru a căuta de lucru în S.U.A., iar atunci cînd sînt depistați, lucrînd în condiții inumane pentru salarii derizorii, sînt expulzați.

Mii de americani sînt inconjurați de atenția doctorilor mexicani...

DAN DANUȚ DORU ■

Să te cunoști pe tine însuși

Imperativul, lansat de oracolul din Delfi și reiterat de Socrate în ale sale cuvîntări în Agora este pe cale să devină realitate. Abia acum. Dar, cum niciodată nu-i prea tîrziu... La granița anului 2000 omul va avea în fine posibilitatea, magnifică și socantă în același timp, de a ști cu precizie cum este făcut, din ce-i compus prin descifrarea patrimoniului de 100 000 de gene care constituie structura genetică umană. Propunerea de a coopera forțe și resurse într-un model de cooperare internațională pentru realizarea mapei genetice a fost prezentată de Renato Dulbecco, premiul Nobel pentru medicină 1975, la congresul „Știința și tehnologia între competiție internațională și cultură” organizat la Washington. Desigur, nu-i deloc o treabă ușoară, dar importanța realizării acestei mape rezistă oricărei îndoieli: întii pentru o cunoaștere amănunțită a ființei umane; apoi pentru a încerca vindecarea unui infinit număr de boli. Omul de știință care a pregătit terenul unei asemenea impresionante acțiuni la scară planetară apreciază că, dacă pînă cu puțină vreme în urmă, datorită mijloacelor tehnice existente, pentru finalizarea lucrării ar fi fost necesari 100 000 de specialiști care să lucreze non-stop 12 luni, de acum problema a căpătat alte dimensiuni. Dar, în afara eforturilor industriei de elaborare a unor tehnologii tot

mai rapide, este nevoie, aprecia R. Dulbecco, de cooperare internațională. Pentru că ADN-ul nu este singurul obiectiv, odată cu el, cele 23 de perechi de cromozomi a căror lectură poate asigura descifrarea structurii genetice. Și, dacă se încredințează studiul unui singur cromozom unui laborator, la cîte laboratoare valoroase sînt în lume... Costul unei asemenea operațiuni de mare anvergură a fost estimat de inițiatorul ei la un miliard de dolari în condițiile inexistenței mașinilor automate. Pare mult, numeroși colegi s-au arătat sceptici, mai ales că fondurii încă nu sînt, iar marile laboratoare nu se îndeamnă să treacă la cercetări în ideea unui beneficiu probabil și nu imediat. Și totuși, explica Dulbecco, e extrem de puțin pentru OM care merită mai mult, merita să nu se mai chinuiească în durerile cancerului, să nu fie fulgerat de infarct, să nu cadă pradă SIDA. Ar însemna, spunea el, ca 0,01—0,02 din bugetul american să fie alocat acestei lucrări. Doar o miime pentru sănătatea planetei. Și totuși...

Atenție, avertizează alți oameni de știință, să nu se repete greșelile făcute în deceniul patru cînd entuziasmul pentru o descoperire de interes enorm cum a fost fisiunea atomului a obturat luciditatea critică și a dus la militarizarea energiei atomice cu consecințele pe care cu toții le cunoaștem. Trebuie ca într-adevăr mapa genetică să servească la vindecarea bolilor incurabile și nu războiului biologic.

IOAN ROȘCA ■

Avantaj serviciu

S-a propus, și în știință, același fenomen consemnat în alte domenii ale activității umane. Greu a fost pînă cînd cineva și-a proptit cu rigoare picioarele în pămînt, pentru ca pe umerii săi, un altul să respecte prelungind, prin înădare, gestul vertical, stimulînd repetiția. Se spune pe bună dreptate că revoluția comunicațională de azi nu este decît o rezultantă a componentelor numeroase constituite în timp și predispușe la accelerarea creșterii vîrstărilor următoare. Ca și cum la nașterea unei idei i s-ar somna actul recunoașterii valabilității doar prin acceptarea dezvoltării ulterioare, prin jurămîntul continuității.

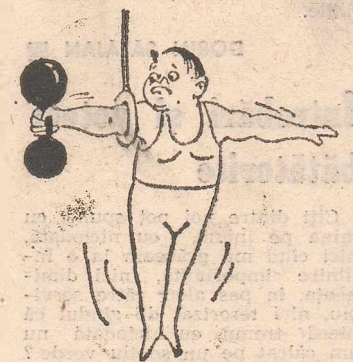
Orice înaintare este însoțită de necesara observare a consecințelor. Unde ajungem? Se face afirmația că în mai puțin de trei decenii electronică, tehnologiile informatice au restructurat natura unor activi-

tăți de amplă cuprindere. După ce au tăiat pistele de acces către lume cîndva nebanuită, tehnica nouă le obligă să nu rămîi în postura de beneficiar a multor facilități care decurg din punerea lor în valoare. Te invită, pe baza experienței celor mai iuți de pictor, la reflecții. Așadar, întrebările curg. Se pune deci problema dacă odată devenit „produs economic, marfă, cu preț de vînzare și cumpărare, informația nu va acredita, și ea, diferențe între a dori să procuri și a putea să-ți faci rost de ea. Prin urmare, teoretica noțiune de pauper și instabilitate în materie de biți informaționali ne paște din apropiere și la nivelul individului? Sînt încă dileme privind relația dintre informatizare și ocuparea forței de muncă. Creșterea productivității, în toate locurile unde apare computerul, dezvoltarea ingineriei genetice, amploarea biochimiei în favoarea sporirii recoltelor vi-zează, pînă la urmă, dislocarea — vinovată? — a operatorului uman? Ce ne facem cu școlile? Au îmbrăcat ele, îndeajuns, haina cea nou impusă de frecvențele modificări în condiția omului la noul său loc de muncă? Se poate anticipa o anume stare conflictuală între școală și industrie pe seama înădegvării celor dintii la mobilitatea celor din urmă? Savanții s-au instalat prin diferite locuri în schema fabricilor și continuă s-o facă, mai ales unde omului îi vine din ce în ce mai greu. Profilul unor activități tradiționale s-a schimbat. Cum se va reflecta aceasta în planul relațiilor dintre producătorii de bunuri și cei care le conduc activitatea?

Cei care și-au pus astfel de întrebări caută și răspunsuri. Chiar dacă ele nu vor veni repede, trebuie consemnat ca un succes interesant în jurul problemelor aduse în atenție.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

Din Jin wan bao (R. P. Chineză)

Cronica șoselei

O coliziune de neglijențe

Un remorcher puternic trage după el o uriașă instalație de foraj. Convoitul merge agale. Nici nu se poate altfel. Totul pare că decurge normal. Pentru mai multă siguranță, miropodului i-a fost atașată o autodubiță cu oameni, scule, piese de schimb. În caz de nevoie, echipa specializată are menirea să intervină pentru ca eventualele defecțiuni survenite să nu împiedice asupra deplasării imensului tren rutier. Timpul răcoros, șoseaua uscată, echipajele și cel de pe remorcher și de pe micuța „Asistență tehnică” odihnite. Șoferul puternicului trăgător remarcă cu satisfacție că au și ajuns la jumătatea drumului. „Pe la 5 după-amiară, deci încă pe lumină, în ciuda vitezei de melc cu care ne deplasăm, sîntem la poarta schelei”, ține el să precizeze. Unul dintre cei doi însoțitori ai șoferului se lansează într-o trecere în revistă a ultimelor întâmplări din comună. Începe cu familiile care s-au mărit, continuă cu nunta în pregătire și cele ce au avut deja loc. Apreciază care au fost reușite, care mai puțin, cit le-a „ieșit” la fiocare, cum o duc proaspeții însuraților, în ce case s-au instalat. „Măi Năiță, intervine șoferul, de unde știi tu toate astea?”, că eu n-am timp, cum se zice, nici să mor. Ai doar același program ca mine. Plecăm cu noaptea-n cap și venim seara târziu. Nu ești, tu, ajutorul meu?” „Da, șefu”, dar eu mai discut cu unul, cu altul. Dacă mă opresc la fîntînă să beau o rană cu apă, am și schimbat câteva vorbe cu cei pe care-i întîlnesc acolo, dacă mă urmiți să cumpăr o piine, niciodată nu pierd ocazia să mai aflu cite ceva. Pe cînd mîna nu te oprești să schimbi o vorbă cu nimeni. Ți-e capul numai la motoare, instalații, pompe, scripeți, cabluri... Și cînd faci o discuție cu cineva, tot pe probleme de asta te axezi. Pînă și învățtoarea care a venit nu demult în comună, blonda aia mică, cu nasul în vînt, zictea mai zilele trecute despre dumneata: „Un om deosebit nea Lascăr, toată lumea îl laudă pentru probitatea lui profesională. Și bun maistru și șofer de înaltă clasă. Păcat că la 35 de ani nu și-a băsit și el un rost. Iși gătește, își spală, toate și le face singur. Păcat că nu e deloc sociabil. Are numai de pierdut”. Maistrul face un gest a lehamite și apoi devine atent la un zgomot surd ce se aude din spate. Oprește convoiul și poruncește celor doi tineri. „Jos, s-a întîmplat ceva la instalație”. Ortacii o iau la fugă spre axa din urmă a platformei. „S-a zis cu noi, nea Lascăr. Aici ne prinde noaptea dacă nu și ziua de mîine, remarcă Năiță. Cuplajul de roți a ieșit din butuc. Nici nu se putea să se

întîmple altfel. Din 8 prezoane mai țineau doar trei. Restul de cinci au zburat de mult. Cit ori fi fost de „înțelegătoare” șuruburile rămase n-au putut înlocui și pe cele cinci surori ale lor căzute la datorie. Nu degeaba fabricantul a calculat opt șuruburi și nu trei”. Îngindurat, Lascăr se apleacă spre cele două roți jumelate ieșite din lăcașul lor. Se apropie și cei trei tehnicieni de pe mașina de intervenție. „N-avem utilaje pentru o asemenea intervenție, conchide Lascăr. Ele se găsesc numai la schelă. Oricum cei care au plimbat instalația pînă ne-au încredințat-o nouă, și-au bătut joc. N-au avut măcar curiozitatea să se uite din cînd în cînd la roți. Ori le-au privit și au concluzionat că «merge și așa». Da și noi niște cășcați. Din șase bărbați care ne uităm acum nepuțințioși la perechea asta de roți, nici unul nu ne-am gândit să verificăm roțile”. „Cui să-i dea prin cap că lipsesc prezoane? Asta-i doar cel mai elementar lucru”. „Din mărunțurile astea se nasc marile necazuri, mă Năiță. Nu uita, de garnitura în valoare de cîțiva cenți care a provocat catastrofa cu prilejul lansării navei spațiale cu două ierni în urmă. Dar hai să vedem și situația la celelalte roți înainte de a porni după ajutoare”. „La asta din opt sînt doar cinci, aici doar patru. Hai că-i bună, uite și o roată care a rămas numai în două. Deci scorul 8 la 2”, observă Năiță. „Pe oai, băieți, să ajungem înapoi cit e lumină”, îi îndeamnă maistrul. Fără povara imensă de patruzeci de tone după el, remorcherul zburdă ca un cal năraș. Nu peste mult timp ajung la unitate. Șeful de coloană ascultă absent spusele șoferului, de parcă i se aducea la cunoștință ruperea cozii unui ciocan, nu rămînerea în pană a unei instalații în valoare de milioane. Într-un târziu, catadicește să ia o hotărîre. „Să meargă 549 cu echipa de trei oameni și sculele necesare”. „Bine, dar dați-le ordin. Văd că nu-s aici, nici mașina, nici oamenii”. „Descurcă-te, că d-ai ești maistru. Eu am plecat, mi-ajunge, sînt de la 6 aici”. „Don’șef, treburile pot să se incurce. Transportul e urgent. Instalația e așteptată, iar acum zace pe drum fără măcar să fie semnalizată”. „Te interesează, răspunzi, cine te-a pus s-o lași în mijlocul drumului?” „Dv. n-ați fi făcut la fel? N-ați fi venit, ca mine, după ajutoare?” Șefului de coloană îi sare țandăra. „Ce tot tescin-cești, dom-le? Găsește oameni, înzestreați-i cu ce trebuie și dă-i drumul...”. „Păi ăștia din echipa de intervenție care trebuia, vă rog să rețineți, să stea aici și nu pe la gospodăriile lor, sînt acum, fiecare, la cite

cel puțin zece kilometri distanță de aici. Pînă-i aduce, se face noapte, bineînțeles dacă n-or fi plecați de acasă pe undeva. Ajungem la instalație abia dimineată”. „N-am altă soluție, organizează-ți treaba și nu uita că răspunzi de tot ce se întîmplă”, conchide șeful de coloană. Șoferul-maistru, rămîne perplex, uitîndu-se la silueta șefului său care-și transportă trupul masiv pe picioarele scurte și subțiri ca niște bețe de chibrit, fără să-l onoreze măcar cu un „la revedere”. S-a înnoptat de-a binelea. De teribila capcană învăluită în întunericul nopții, fără măcar o pată de vopsea albă, care să atragă cit de cit atenția, se apropie un autoatelier. Înăuntru, motoare, scule, butoaie, toate aruncate în neorînduială. În asemenea mașini, din motive lesne de înțeles, nu-i permis transportul de oameni. La plecare, maistrul îl repede pe șofer: „La să nu-mi dai tu mie lecții. Fă ce-ți spun eu! Nu de aici mîncînci piine? Urcă oamenii în mașină și «valea»”. „Unde să-i așez? N-am nici bănci, nimic”. „Să stea și ei pe unde pot?”. „Vă convine să dați dispoziții, doar nu dv. răs-pundeți la un caz de...”. Maistrul nu consideră necesar să-i dea vreun răspuns șoferului. Îi întoarce spatele. După plecare, în cabină se incinge o discuție despre abuzurile maistrului. Toți contribuie cu cite ceva la întregirea portretului celui care, după fiecare boacăna pe care o face, cade precum pisica, în picioare. „Orice naș își are nașul”, conchide sentențios șoferul. Apoi Mierlă, un prieten al șoferului, om al volanului și el, începe descrierea șantierului la care se va muta în curînd: atmosfera bună, spiritul de echipă, ordinea, corectitudinea șefilor. „Uite, acolo aș vrea să lucrez și eu”, remarcă șoferul. N-a apucat să ceară relații mai detaliate de la prietenul său. Atent la spusele lui Mierlă, a observat târziu colorul. Rotirea volanului la stînga n-a fost suficientă pentru a ocoli imensă instalație. Un buibit teribil a speriat păsările pregătite pentru somn, din pomii aflați nu departe. Șoferul a fost catapultat din mașină precum un pilot de reactor. Cu scaun cu tot a zburat peste un autoturism care tocmai venea din sens opus aterizînd pe o arătură proaspătă. N-a pățit nimic. Cei din interiorul atelierului au fost izbiți de fiarele, sculele, care parcă innebunite, zburau în toate direcțiile. Șoferul și cei zece oameni au avut noroc. S-au ales doar cu vinătăi, zgîrieturi, tăieturi mai adînci la picioare, miini, coapse. Peste al 12-lea s-a prăbușit un motor, zdrobindu-l. Finalul scenariului nostru, la fel ca și altă dată, justificări, mormane de hirtie, doșare. Ele nu mai pot da însă viață buldozeristului Matei.

VICTOR BEDA

Delfini salvați de muzică

O mie de delfini albi au putut fi salvați de spărgătorul de gheață sovietic „Moscova” pentru că erau mari amatori de muzică. Urmărind un mare banc de pești, inteligentele animale au ajuns aproape de strîmtarea Bering, într-o zonă mai strîmtă a regiunii ce separă Alaska de U.R.S.S. Aici au rămas blocate de gheață și iceberguri, timp de șapte săptămîni, pentru că deși

sînt lungi de 3-4 metri, această specie de mamifere nu poate sparge decît un strat subțire de gheață. Cînd spărgătorul „Moscova” a ajuns la locul respectiv peste 40 de animale muriseră de foame. Problema ce se pune era scoaterea delfinilor albi la marea liberă, care se afla la aproximativ 20 kilometri mai departe. Dar cum să fie „convinse” să urmărească nava? Un membru al echipajului a avut ideea ingenioasă să se

Breviar științific

transmită de pe vas, prin megafone, muzică clasică, cîntece triste și vesele și chiar marșuri. La auzul melodiilor, delfinii, ca vrăjiți, au început să urmărească, docili, spărgătorul. Organizația internațională „Greenpeace” a trimis o telegramă de mulțumire și felicitări salvatorilor sovietici. În imagine, spărgătorul de gheață „Moscova” urmărit de melomanii delfini albi.

Primii oameni trăiau în copaci?

Pentru unii paleontologi fosilele de „Australopithecus afa-

rensis”, cel mai vechi hominid cunoscut, apărut acum 3,5-4 milioane de ani, mîrturisesc o adaptare perfectă și completă la mersul biped. Iată însă, că în urma reexaminării fosilelor de două grupuri de cercetători americani, s-a ajuns la concluzia că există unele adaptări la o viață arborescentă. Noua interpretare ridică o serie de întrebări referitoare la modul de viață și evoluția acestor primii hominizi. Este vorba de teoria anatomistului american Owen Lovejoy, a antropologului Randall Susman de la Universitatea „Stony Brook”, din New York, care consideră că oasele miinilor, ale picioarelor și umerilor erau adaptate la o viață în copaci. Ei sînt de acord cu adaptarea lor bipedă, dar cred că o mare parte din viață și-o petreceau în pomi. S-a mai constatat o adaptare arborescentă și la mina lui „Homo habilis”, specie care a trăit acum 1,7 milioane de ani. De altfel și antropologul Russel Tuttle, de la Universitatea din Chicago a ajuns cam la aceleași concluzii, arătînd că „Australopithecus afarensis” era adaptat mai mult pentru a se cățara, decît pentru a merge în două picioare. Controversa rămîne deschisă, urmînd ca noi cercetări, ce sînt în curs, să stabilească adevărul.

AUREL DIANU

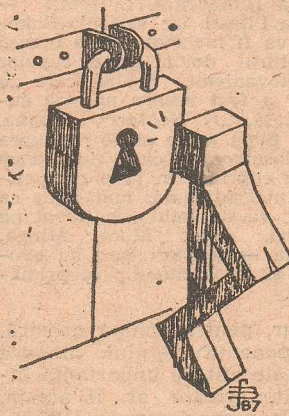
Racul

Aforisme

- Prin tragedii trecem toți. Unii eroi, alții — spectatori.
- Chiar dacă vestea e imaculată, prin circulație se murdărește.
- Cine poate nega că între stele și licurici există niște similitudini?
- Problemele vicții au rămas aceleași. Numai filozofii s-au înmulțit.
- Etern — adică un fel de prezent perpetuu.
- Noul nu a putut fi pînă la urmă înfrînt. Dar nici zile liniștite nu a avut.

- Vinul nu rezolvă necazurile. Le mută doar din față mai în spate.
- Asemeni arborilor, și oamenii au probabil niște cercuri ridate în interior.
- Greu se mai suportă prostia. Chiar și pe vreme frumoasă.
- Cearcănele — un rezumat al nopții.
- Vîrsta începe să-i dicteze inimii într-un morse neplăcut.
- Zăpada nu-i decît o stare sufletească.
- Nu semnătura pe o carte contează, ci amprentele.

VASILE GHICA

Caricaturi de SERGHIE BUCUR

Începuturi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Prozator român (Sergiu; 1903-1976), din a cărui creație am ales romanul „Unde începe noaptea” — De la început. 2) „Cercul începe la...III”, film românesc turnat în 1966 (neart). — Începe numărătoarea — Radu. 3) Scriitor român (Vasile), semnatarul volumului de impresii și notații muzicale — A apuca. 3) Oficiul exterior al cavității nazale (reg.) — „La-nceputul...”, poezie de Nichita Stănescu din volumul „O viziune a sentimentelor” (nom.; pl.). 4) Geantă (pl.) — A selecționa. 5) Nichel — Începători. 6) Ba — Creier (reg.) — Dimpotrivă. 7) La început — A apărea. 8) Raită — Normă — Sificiu. 9) Perioadă istorică marcată de un eveniment deosebit de la care se începe numărătoarea anilor — Scriitor de naționalitate sîrbă (Lazar; n. 1914), autorul volumului pentru copii „Cînd apele tinere încep să murmure”. 10) Porțiuni din circumferința cercului — Neomenos. 11) Localitate în Thailanda — Început.

călătorie „Unde se întorc cosmonauții” de Toma George Măiorescu.

VERTICAL: 1) Persoană care se află la începutul unei cariere artistice — „Început de...”, poezie din volumul „Anotimpurile Griviței” de Ion Crînguleanu. 2) Acțiunea și rezultatul începerii executării unei bucăți muzicale — A apuca. 3) Oficiul exterior al cavității nazale (reg.) — „La-nceputul...”, poezie de Nichita Stănescu din volumul „O viziune a sentimentelor” (nom.; pl.). 4) Geantă (pl.) — A selecționa. 5) Nichel — Începători. 6) Ba — Creier (reg.) — Dimpotrivă. 7) La început — A apărea. 8) Raită — Normă — Sificiu. 9) Perioadă istorică marcată de un eveniment deosebit de la care se începe numărătoarea anilor — Scriitor de naționalitate sîrbă (Lazar; n. 1914), autorul volumului pentru copii „Cînd apele tinere încep să murmure”. 10) Porțiuni din circumferința cercului — Neomenos. 11) Localitate în Thailanda — Început.

Dicționar: NEE, RTV, IMS, NAGAI, CLER, LAE.

IONEL ȘERBAN

Dezlegarea careului din numărul precedent:

TRIB; FIER; D; RUMANI; DAVA; O; PRINCIPAT; CREOL; A; ASA; ARN; EPOCA; HSI; OM; HILS; ACUS; III; IU; IO; FARAON; L; DARABAN; UET; ULAN; TABARA; CASTA; TARAN.

Joc decisiv în preliminariile C.E.

Din nou, succes tricolori!

Circumstanțele jocului cu echipa Albaniei sînt dintre cele mai interesante. Partida se va juca la Vlorë, oraș-port în golful cu același nume de la Marea Adriatică. (Reperul geografic este și el important pentru că de la aeroportul din Tirana loturile țării noastre urmează să facă o călătorie de vreo patru ore cu autocarul.) Dar dincolo de reperul geografic se află coincidența că din Vlorë este antrenorul echipei naționale albaneze, Agron Sulaj (35 de ani, absolvent de Coverciano) și că tot în acest oraș activează echipa Flamurtari, foarte la modă de cînd anul trecut abia a fost eliminată din Cupa U.E.F.A. de către F.C. Barcelona (0-0 la Barcelona, dar 1-1 la Vlorë!) pentru ca anul acesta să accedă în turul doi al aceleiași competiții, în dauna lui Partizan Belgrad (2-0 și 1-2!). Mergem, așadar, pe un stadion „în fierbere” (12.000 locuri), în fața unui public ce a deprins gustul performanțelor, dar pe un teren ce-l vom cunoaște, probabil, abia luni seara.

Starea de spirit a fotbalului albanez este contradictorie. Pe de o parte, sînt cele două echipe calificate în turul doi al cupelor europene (Flamurtari Vlorë și Vllaznia Shkodër) — performanță nu tocmai de neglijat — și mai sînt alte două echipe (Luftetari și Dinamo Tirana) care au întîlnit în Cupa Balcanică pe... F.C. Argeș și Corvinul Hunedoara după ce ambele fuseseră victorioase în primul tur (cu Slavia Sofia și, respectiv, Eschişehir). Pe de altă parte, este situația creată după sancțiunile aspre dictate de U.E.F.A. împotriva unor jucători de la Partizan Tirana pentru incidentele create la Lisabona, în meciul tur din C.C.E. cu Benfica (echipa albaneză nemiucind returul). Aceste sancțiuni (suspendarea pe perioade mari doar din competițiile europene intercluburi) au fost asimilate de federația albaneză, sau chiar întărite (cum este cazul portarului Musta, care a fost suspendat de forul respectiv din orice competiție internațională — și deci nu va juca nici împotriva noastră). Mai mult, se pare că forul albanez a recunoscut drept cauză fundamentală a acestei situații modul de comportament al jucătorilor în competițiile interne, mult prea permeabile durităților și indiscipliniei care, iată, sînt sever sancționate pe plan internațional (lucruri de reținut și de către jucătorii noștri). În plus, față de toate acestea, este

faptul că echipa Albaniei n-a obținut pînă acum nici un punct în preliminariile C.E., meciul cu naționala României fiind ultima șansă de „mingiere” pentru un fotbal ambițios și destul de tenace (întrucît în Spania este greu de presupus vreo minune...).

La ora cînd scriem aceste rînduri se știu foarte puține lucruri despre componența lotului albanez. În mod sigur, acesta va fi fost definitivat ieri, după ce Flamurtari se va fi întors de la Aue (R.D.G.), Dinamo Tirana — de la Hunedoara, Luftetari — de la Pitești, iar Vllaznia Shkodër va fi încheiat prima manșă din turul doi al Cupei cupelor cu Rovaniemi. Echipa care „a stat” a fost vechea noastră cunoștință, „17 Nentori” Tirana, care după șapte etape conducea în clasament și care, chiar dacă nu e cuprinsă în vreo competiție internațională, mai mult ca sigur va da lotului național pe Omuri, Josa, Muca, Minga, Hodja — jucători care au evoluat și la București, în primăvară.

Dar, pentru echipa noastră, componența lotului albanez nu este atît de importantă întrucît, oricare ar fi acesta, datele generale ale jocului rămîn aceleași. Pentru echipa noastră, problema esențială și cea mai delicată este de a menține jucătorilor angajați și-n cupele europene aceeași motivație și același virf de formă pentru trei întîlniri oficiale în două săptămîni. Faptul că acest joc extrem de important al naționalei este intercalat între cele două manșe ale turului doi reclamă din partea tuturor jucătorilor un plus de implicare morală și psihologică în a sluji echipa națională cu abnegația și dăruirea manifestate nu de puține ori la echipele de club. Indiferent de rezultatele în manșa de alaltăieri a cupelor europene (atît ale echipelor noastre, cît și ale echipelor albaneze) tricolorii trebuie să găsească forța de a se reconecta rapid și la înalt nivel de implicare în atmosfera, starea de spirit și exigențele echipei naționale. Reunirea completă a lotului s-a făcut abia ieri seara, or, în numai trei zile efective de pregătire nu se pot realiza „minuni fotbalistice” dacă jucătorii înșiși

nu sînt pătrunși de importanța momentului și a jocului. De aceea, partida cu Albania este o probă de competitivitate și profesionalism pentru toți componenții lotului național, este un examen al valorii și conștiinței lor de sportivi. Nimeni nu spune că va fi un joc ușor, dar va fi un joc ce trebuie cîștigat și, mai ales, ce poate fi cîștigat. Tricolorii au demonstrat forța și valoarea echipei noastre naționale în confruntări la fel de importante, dar mult mai dificile. Totul este ca și acum fiecare din ei să-și regăsească adevărata personalitate și să evolueze la nivelul maxim al posibilităților, în condițiile acestea, victoria n-are cum să nu le aparțină.

Am recapitulat multe din aceste elemente împreună cu antrenorii Emerich Jenei și Cornel Drăgușin, într-una din seriile trecute. „Echipa Albaniei era de la început un prezizibil și greu obstacol în cursa calificării. Ne așteaptă un joc foarte greu, în care sperăm că plusul de valoare și de experiență internațională al jucătorilor noștri să-și spună cuvîntul, chiar dacă înțîlnim o echipă rănită în prestigiu de faptul că n-a obținut pînă acum nici un punct. Ne apasă sarcina victoriei, a mai spus Jenei, dar asta trebuie să ne mobilizeze pe toți și-n primul rînd pe cei care vor intra în teren pentru a face totul ca succesul să ne aparțină”. Cornel Drăgușin: „Învățămintele recentului joc cu Grecia le-am prelucrat la nivel de detaliu. Intuim, în linii mari, și care vor fi condițiile de desfășurare a partidei și ne pregătim pentru a ne adapta la orice din ele. Acordăm o atenție deosebită pregătirii tactice și psihologice, întrucît credem că la aceste capitole se va tranșa victoria. Se înțelege că n-avem alt obiectiv decît succesul”.

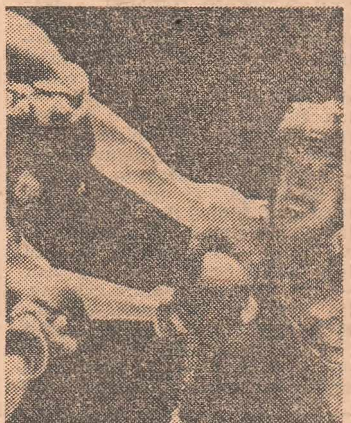
Echipa națională de fotbal pleacă luni dimineața pentru preambulul la „marele epilog” din 18 noiembrie, cînd se va juca „duplex”-ul Austria — România și Spania — Albania. Ca să fim personaje principale în acel epilog, trebuie mai întîi să trecem cu bine de „preambulul” albanez. De aceea, urăm deocamdată tricolorilor mult succes în partida cu Albania! Apoi, vom începe calculele.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

După ultimul gong

Am afirmat în numărul trecut al revistei noastre că primele gale din cadrul turneului final al Campionatelor Naționale și ale Daciadei, recent încheiate în uriașă sală a Palatului Sporturilor și Culturii, ne-au arătat o frumoasă formă sportivă a boxerilor care urmau să-și dispute mult rîvnitul titlu de campioni ai țării. A fost, din păcate, doar o impresie de moment. Sau, dacă vreți, furați de cadrul festiv și ambianța plăcută a sălii, ne-au rămas în memorie cu precădere meciurile foarte bune făcute de cîțiva din boxerii noștri de frunte. Cu cîteva excepții, deci, recent încheiatul turneu ne obligă să constatăm că boxul românesc nu poate conta la ora actuală decît pe serviciile unor pugiliști ca Marian Gîndac (inclusiv cel mai tare adversar al său, Viorel Encan-Pop), Adrian Amzăr, Ion Guzganu, Daniel Dumitrescu (dar, la această categorie ar mai intra în discuție și Marcelică Tudoriu, sau Octavian Stoica), Daniel Măeran (dar și Marian Dumitrescu și Faredin Ablalim), Gianî Gogol (din partea căruia însă așteptăm o creștere în tehnicitate) și Rudel Obreja, care n-a prea avut cu cine să boxeze. Și ne mai gîndim, cu îndreptățite speranțe, la intrarea în rîndul seniorilor a celor doi campioni mondiali de juniori, Mihai Leu și Francisc Văștag. Nu vrem să minimalizăm cu nimic reușita unor boxeri ca Sandu Leonțin (foarte combativ, dar dezordonat), Doru Maricescu (experimentat, abil,

dar încă fără rezistența fizică de altădată), Mihai Vasilache (prea crud pentru un bătaios ca Dumitru Senciu, pe care l-a învins — dacă l-a învins! — evitînd lupta și punctînd arareori și nesemnificativ, din fugă), Petre Bornescu (bun la noi, dar necompetitiv pe plan internațional) și Miklos Paisz (care a cîștigat în fața lui Teodor Pirjol așa cum a cîștigat Vasilache în fața lui Senciu, adică tot prin evitarea luptei!), care au intrat în posesia titlului de campioni ai țării la categoriile respective. Repetăm: sincera și

Marian Gîndac (Steaua), în dreapta imaginii, campion național la semimuscă

Fotografie de AUREL D. NEAGU ■

calde felicitări! Dar speranțele noastre, în ceea ce privește o mult dorită redresare a boxului românesc, se leagă mai ales de reprezentanții categoriilor mici, cei pe care i-am așezat în începutul acestor rînduri. Ne-au încîntat, în mod deosebit, Ion Guzganu (foarte exact și decis, cu o bună pregătire fizică), Daniel Dumitrescu (admirabil fair-play-ul său în meciul cu Octavian Stoica, un tînar cu certe calități care, însă, a boxat cu mina dreaptă fracturată!), Daniel Măeran (același boxer care, dincolo de calitățile sale fizice și tehnice, demonstrează o frumoasă și eficientă gîndire tactică, lucru mai rar întîlnit, nu numai în boxul nostru ci și în cel internațional) și Rudel Obreja (spectaculoasă revenire în prim planul categoriei, confirmînd nu numai calitățile sale de puncheur, cît și o pregătire fizică deosebită). În ceea ce-i privește pe Marian Gîndac și Adrian Amzăr, campionii categoriilor semimuscă și muscă, este de așteptat o creștere a ritmului și-a vitezei, inclusiv o mai coerentă legare a loviturilor, capitole la care au arătat anumite lacune. În fine, un boxer de o combativitate ieșită din comun, Gianî Gogol, extrem de agresiv, epuizant prin clinciurile la care-și obligă adversarii, pe-alcuiri chiar rudimentar, are, credem noi, prin venirea sa la Steaua, toate șansele să crească în tehnicitate, să-și mai șlefuiască stilul. Aceștia sînt, deci, boxerii pe care, deocamdată, contăm, boxeri care au dat culoare și valoare recent încheiatului turneu final al Campionatelor Naționale.

VICTOR NIȚA ■

Cupele europene la fotbal

E bine și atît

Așa cum au anticipat și specialiștii, și ziaristii, și inflcărații ei suporterii echipa Steaua a întrecut pe Omonia Nicosia într-un meci care contează ca primă manșă a turului doi al Cupei Campionilor Europeni. Scorul de 3-1 pare la prima vedere mulțumitor, el desemnînd în continuare ca favoriți pe elevii antrenorilor A. Iordănescu și R. Troi. Dar pentru cei care au umplut pînă la refuz stadionul Ghencea, această victorie n-a reprezentat numai satisfacția unui rezultat:

Hagi: bucuria înscrierii a încă două goluri

ea a pus cîteva probleme, dintre care cea mai acută este aceea a felului cum a fost obținută. Într-adevăr, Steaua și-a învins partenerii de întrecere la capătul unei partide de mare angajament fizic și nervos. Așa și este normal, ca jucătorii noștri să nu-și crute forțele și să lupte pentru un rezultat cît mai bun. Dar de data aceasta, risipa de energie a fost cu mult mai mare decît ceea ce ea a însemnat concret pe tabela de marcaj. Dorința de a obține calificarea încă de la București, adică de a înscrie cît mai multe goluri, așa cum s-au obișnuit în ultima vreme, și-a pus amprenta pe jocul steliștilor, năvădători să se detașeze cît mai grabnic de un adversar incomod și tenace, ambițios și riguros pregătit pentru a obstrucționa orice încercare a lor de a construi atacuri coerente și eficiente, într-o manieră spectaculoasă. Din această pricină, încă din primele minute înregistrăm ocazii uriașe de a marca în poarta cipriotilor, pe

care însă le irosim, așa cum pe drept se spune, copilărește, cu o ușurință de neiertat unor valori cum le etalează Steaua. Iar situația aceasta, de căutare zadarnică a celor mai potrivite unghieri din care portarul Omoniei să fie învins, a continuat pe tot parcursul partidei, spre exasperarea celor din tribune. Din suita de ocazii excepționale pe care Steaua le-a avut, ea a fructificat doar trei, datorită lui Hagi (minutele 13 și 68) și Iovan (minutul 43). Pentru oaspeții a înscris Xiouroupas (minutul 38). Chiar dacă în fața steliștilor s-ar fi aflat o echipă cu o carte de vizită cu mult mai prestigioasă, tot nu poate fi scuzață ușurința cu care s-au pierdut în van atacuri pornite subtil, cu țesături de pase ingenioase și cu driblinguri de mare finețe, cu schimbări ale direcției de atac năucitoare și cu angajări ferme în fața porții adverse. Cu un joc mai economic, dar cu o mai mare atenție în prestație și cu mai multă răbdare în realizarea scopurilor sale, o altă echipă ar fi realizat un scor fluviu în compania Omoniei. Dar am face o mare nedreptate echipei Steaua dacă, după ce a cîștigat, e drept, destul de trudnic, partida de miercuri, cu un scor care o scutește, pare, de emoții în ceea ce privește calificarea ei în etapele superioare ale C.C.E., i-am mai aduce și reproșuri. La urma-urmei, calificarea s-a jucat totuși aici și acest lucru este cel mai important, chiar dacă toți ar fi dorit o comportare mai strălucitoare a echipei noastre campioane. Nu sîntem deloc de un optimism desăntat. Nu vrem cu nici un chip să trecem cu vederea erorile comise de steliști într-un meci care se anunța cu mult mai ușor decît s-a dovedit a fi de fapt. Însă aici nici cel mai modest adversar nu se lasă înfrînt dintr-odată și nu se socotește învins dinainte, ci dimpotrivă, își apără șansele cu ardoare și fără inhibiții. A fost și cazul Omoniei care s-a străduit și deoace cît mai mult cu putință planul tactic al echipei Steaua. A și reușit, într-o oarecare măsură. Dar a mai reușit ceva: evoluînd în modul în care a evoluat, deseori apelînd la mijloace din afara regulamentului ce tre bulau mai aspru sancționat, ea și-a dezvăluit și slăbiciunile.

GEORGE ARION ■

Iovan, căzut la pămînt, înscrie golul doi: semne bune pentru echipa națională

Fotografii de PAUL AGARICI și VICTOR RĂDULESCU ■

Să așteptăm returul

După frumoasa calificare din turul precedent (dublă victorie în fața formației G.K.S. Katowice), sorții i-au destinat echipei Sportul Studentesc una dintre cele mai grele misiuni, aceea de a întîlni pe Brøndby Copenhagen, deci formația care a eliminat-o pe deținătoarea trofeului „C 3”, I.F.K. Göteborg. La valoarea adversarei (furnizoare a numeroși internaționali A și olimpici) s-a mai adăugat și „criza” de conducere tehnică a echipei studentești, dificila sarcină fiind încredințată lui Iorgulescu și Cazan. În ciuda acestor premise, sperăm cu toții ca, printr-o mobilizare intensă, să se realizeze din nou un rezultat bun. Dar, cum minuni nu se întîmplă mereu, comportarea echipei din Regie în campionatul intern și-a pus amprenta și

pe meciul cu danezii. În aceste condiții, repara întîi a consensat înscrierea primelor două goluri de către gazde (min. 16, la o lovitură liberă de la 17 m, a marcat L. Olsen, iar în min. 30, Steffensen a transformat lovitura de la 11 m). Echipa noastră a depus eforturi pentru a înscrie un gol, care ar fi cîntărit mult în economia partidei retur, a avut sansa ca poarta să-i fie salvată de două ori de bare, totuși în min. 85, proaspătul intrat în joc, Christiansen, a stabilit scorul final de 3-0. Deși a fost o întîlnire între lidera deașată a campionatului danez și ocupanta ultimului loc din campionatul nostru, partida retur de la București își păstrează interesul ei.

P. L. DUMITRESCU ■

La ora la care revista noastră se află sub tipar, cea de-a treia echipă românească prezentă în turul II, Victoria București, urma să întîlnească pe Dinamo Tbilisi. Sperăm ca în numărul viitor să putem reveni cu cronica unei noi victorii românești.

Tripla săritură a patinajului

După campionatele internaționale din 16-18 octombrie, patinajul artistic românesc are în mod cert o altă platformă. Această competiție a demonstrat că o preocupare constantă, inspirată și temeinică, precum cea a conducerii actuale a federației de specialitate, poate să conducă la relansarea unui sport considerat multă vreme fără șanse de progres. Or, „internaționalele” găzduite de Miercurea Ciuc și Gheorghieni au produs — ca să folosim un termen din patinaj — o triplă săritură în întreaga ambianță a acestui sport.

Mai întâi este vorba de reluarea, după opt ani de întrerupere, a inițiativei de a găzdui astfel de întreceri internaționale. În condițiile în care la concursurile „open” ale altor discipline sportive se înregistrează un recul al participărilor de peste hotare, patinajul artistic a găsit resursele „să pluseze” și să aducă în fața publicului românesc patinatori și patinatoare din patru țări — Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană și Polonia.

În al doilea rând, campionatele internaționale s-au desfășurat într-o organizare impecabilă, realizată după standardele mondiale sau europene,

producând o coplesitoare surpriză tuturor celor prezenți. Găzduit pe un „teritoriu” al hocheiului, patinajul artistic a făcut o breșă considerabilă în atenția și gustul localnicilor, grație unei organizări concepute la nivel de detaliu și în care surprizele s-au succedat în cavalcadă, depășind cu mult așteptările și cele mai pretențioase. De pildă, dacă centrul competiției a fost la Miercurea Ciuc, replica dată de Gheorghieni în organizarea galei de demonstrații de duminică dimineața a fost ca o răbufnire de ambiție și de orgoliu din partea tuturor localnicilor. După încheierea galei, un „sfat al înțelepților” din Gheorghieni, al tuturor celor care au contribuit la reușita acelei dimineți memorabile a putut merita și primi felicitările cele mai autorizate, care se cuvin nu în ultimul rând acestui aliaj de inițiativă, spirit și exactitate care este personalitatea primăriei Elisabeta Barabas.

A treia „triplă” realizată de patinajul artistic în cele trei zile de concurs o constituie excelența propagandă intrinsecă făcută acestui sport pe un teren care, cum spuneam, este (sau, mai bine zis, era) „subjugat” mai ales hocheiului. De altfel, într-o așezare deloc convențională (întrucât nimic n-a fost convențional din ce a întreprins și hotărât), președintele comitetului de organizare a acestor campionate internaționale, Grigore Vasile Pop, sublinia faptul că acest concurs va

constitui punctul de plecare în declanșarea unei ample acțiuni de selecție în județ a copiilor care să facă patinaj artistic, astfel încât pe terenurile „hocheiului din Miercurea Ciuc și Gheorghieni să aibă loc cit mai curând gale locale ale patinajului artistic. Este un mare pas sau, dacă vreți, adevăratul câștig, în perspectivă, pe care patinajul artistic românesc le-a realizat odată cu aceste internaționale.

O elementară datorie de onoare ne obligă să aducem public cele mai sincere felicitări „statului major” al acestei competiții — tovarășilor Grigore Vasile Pop, Andrei Fabian, Elisabeta Barabas, Florea Lazăr, Ioan Sticlaru și celorlalți oameni de bine ai sportului harghitean.

Felicitări, de asemenea, antrenorilor Gabriela și Cornel Munteanu pentru stăruința și pricepera cu care muncesc la lotul național de patinaj artistic ai cărui componenți au ajuns de acum la un nivel competitiv pe plan internațional.

Ciștigătorii ai concursului au fost, cum se știe, deja, Cornel Gheorghe (România) și, respectiv, Kathrin Degler (R.D.G.). Un premiu de spectaculozitate s-ar cuveni Codruței Moiseanu (autoarea unui „salt mortal” pe spate care a electrizat în repetate rânduri sala), iar unul de popularitate lui Marius Negrea din Brașov — un „autodidact” inteligent și de bun simț în ale patinajului artistic.

Știri

● **Rivalitate nedeclarată.** Cândva John Nunn fusese secundantul lui N. Short, dar mai apoi cei doi s-au despărțit. N. Short a recurs la ajutorul oferit de un „prietin din copilărie” (Daniel King, 24 ani, maestru internațional) și cariera sa străbate un drum glorios. J. Nunn și-a croit calea spre turneul candidaților, dar lucrurile s-au complicat prin meciul de baraj cu L. Portisch. Iar acum, neavând șansă în campionatul individual „normal” în fața lui Short, J. Nunn a devenit primul campion al Angliei la șah activ (partida de 30 minute) câștigând în luna septembrie la Londra partide palpitante desfășurate în limitele noului regulament al Federației internaționale. Al doilea clasat a fost maestrul internațional Julian Hodgson. Toți participanții au dreptul de a fi printre primii înscriși pe noua listă specială Elo pentru șah activ. ● **Belgrad.** Superturneul de mari maștri planificat să înceapă la 2 octombrie se situează ca valoare în categoria a XIV-a. Oaspeții care se alătură celor șase mari maștri iugoslavi sunt Timman, Korcnoi, Short, Hjartarsson, Salov și Beliavski. ● **Festivalul OHRA.** Cu câteva zile înainte de turneul care i-a adus cel mai mare succes din carieră, John van der Wiel își aniversase pentru a 28 oară ziua de naștere. În turneul tur-retur cu șase jucători, olandezul nu a pierdut niciodată, totalizând 6,5 puncte din 10 posibile. În continuarea clasamentului: 2-4. Chandler, Gulko, Timman 6p 5. Cernin 4,5 p. 6. Zapata 1,5 p. Ultimele rezultate calculate prin metoda Elo îl trec pe van der Wiel de limita 2600... ajungând la 2700 p, deci în apropierea jucătorilor Kasparov și Karpov! ● **Cit trei...** O istorie adevărată. Organizatorul turneului zonal de la Montpellier

a telefonat la hotel întrebând dacă există posibilitatea să fie cazați patru jucători olandezi. Dându-i răspuns afirmativ, hotelierul a cerut numele jucătorilor. Organizatorul a pronunțat doar: „van der Wiel” și hotelierul a răspuns: „O.K. și... al patru-lea?” Acum van der Wiel a dovedit că face cit trei... ● **„Chess for peace”** reprezintă motto-ul turneului open desfășurat la Londra (1-11 octombrie), care înregistrează două recorduri speciale, unul de participare: 350 jucători din 62 țări (dintre care 49 mari maștri: Vaganian, Subă, Gulko, Kudrin, Gurewich, Rogers, Fedorowicz...) și altul la capitolul fonduri de premiere: 103 000 pfunde. ● **Prima ediție.** Echipele Norvegiei, Suediei, Danemarcei și R.F. Germania alcătuite din 6 seniore și tot atâtea junioare și-au disputat în trei tururi „Cupa Sparius”. Clasamentul seniorelor nu a adus surprize: 1. R.F. Germania 13 p. 2. Danemarca 9,5 p. 3. Suedia 9,5 p și 4. Norvegia 5p. În întrecerea junioarelor lupta a fost mai strânsă: 1. Suedia 11 p. 2-3. Danemarca și R.F. Germania 10p. 4. Norvegia 5 p. Cele mai bune rezultate ale întrecerilor le-au înregistrat jucătoarele vest-germane Petra Feustel și Anja Dahlgren, autoarea a trei victorii, fată o scurtă dovadă de joc eficace Dahlgren — Frederika (Danemarca). Apărarea siculoasă. 1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 a6 6. f4 e6 7. Df3 Dc7 8. Nd3 Cbd7 9. Ne3 Cc5 ?! 10. 00 b5 ?! 11. a3 Nb7 12. Tael 000 ? 13. b4 Ccd7 14. Ce:b5! a:b5 15. C:b5 Db8 16. De2 Da8 17. Dd2 C:e4 18. Ne4 N:e4 19. Dc3 Rb7 20. Dc7 Ra6 21. Ca7, 1:0 ● **Concurență valoroasă.** În luna octombrie se desfășoară renumitul Festival al șahului de la Soci (U.R.S.S.) în cadrul căruia va avea loc o nouă ediție a turneului dedicat memoriei lui M. Cigorin, jucătorul considerat a fi fondatorul Școlii de șah ruse. Turneul se anunță foarte puternic din cei 16 participanți mai bine de jumătate din jucători sunt mari maștri cu Elo peste 2600p. Turneul feminin intră în limitele categoriei a XIV-a bucurându-se de prezența a 16 participante binecunoscute pe plan internațional.

MARGARETA MUREȘAN

Alarmă la semicerc

Se pare că, „eliberat” fiind de povara vreunei performanțe internaționale (a se vedea locul 9 în grupa mondială B, necahificarea pentru J.O. și altele), handbalul nostru masculin a luat-o serios pe panta indisciplinei și a compromiterii spectacolului sportiv. „Eroine” necorite sînt în această privință tocmai echipele frunțase, la care pretențiile sînt cele mai mari, din toate punctele de vedere, inclusiv cel al sportivității și disciplinei.

În derbiul etapei a 8-a, Poli Timișoara și H.C. Minaur Baia Mare au realizat o „excelentă” contrapropagandă handbalului: durități, faulturi repetate, întreprinderi de joc, vociferări, scene de nepermis în hora cărora s-au prins, desigur, și cei de pe bancă. Tehnică, cite 7 eliminări din care echipă (Poli conducind cu 2 descalificări) s.a.m.d.

În etapa a 9-a, tot derbi, Steaua — Poli Timișoara; 9 eliminări de la prima echipă, 12 de la a doua (doi jucători ti-

mișoreni, plus antrenorul lor secund fiind chiar descalificați)! Poli ajunge la un moment dat în trei jucători de cimp (perioadă în care și marchează), reușind în mijlocul unui vacarm general să înscrie de cinci ori consecutiv și să termine prima repriză la egalitate. Ultimul minut al jocului aparține arbitrilor Șandor din Oradea și Iancu din Buzău care anulează un gol marcat de timișoreni (pentru motiv de... călcare pe semicerc, infracțiune greu depistabilă și cu celula fotoelectrică!) și le „mută” acestora un „7 m” la... 9 m, după ce, cu 28 de secunde înainte de final, steliștii înscrieseră un gol ce avea să fie al victoriei!

În etapa a 10-a, iarăși derbi, la Baia Mare, H.C. Minaur — Steaua. Tot în ultimul minut (cite nu pot „încăpea” la handbal în acest răsăm), Porumb de la Minaur este eliminat și, imediat, descalificat pentru proteste; apoi Steaua egalează din 7 m; Minaur fiind în 4 oameni de cimp (întrucât Stamate fusese eliminat puțin mai înaintea lui Porumb!), reușește totuși să

înscrie golul victoriei prin Covicu, dar nimeni nu poate ști dacă mingea trecuse sau nu linia de poartă în fracțiunea de secundă a... fluieratului final!

Asadar, mai întâi „s-a plîns” Baia Mare de jocul cu Poli; apoi s-a plîns Poli de jocul cu Steaua, pentru ca Steaua să se plîngă de jocul cu Baia Mare! Duminică urmează un alt derbi, Steaua — Dinamo...

Se înțelege că situația de pe terenurile de handbal începe să devină alarmantă. Tendințele de „fotbalizare” a handbalului datează mai demult (cam de cînd a început și declinul...), dar ele încep să devină dominante, mai ales în ceea ce privește arbitrajul. Dacă handbalul nostru masculin este în regres, vinovate sînt și asemenea manifestări care rod pe dinăuntru un sport ce reușise să fie imun la tot ce alterează ideea de corectitudine și spectacol sportiv. Iar dacă acest sport dorește cu adevărat să revină la cotele internaționale pe care le-a avut cîndva, calea pe care a apucat-o acum nu-i folosește la nimic; ba, s-ar putea să-l ducă în altă parte...

Să joace, dar numai să joace!

Intorcînd pe toate fețele lista cu loturile feminine din divizia A de baschet, trei nume de jucătoare nu pot fi găsite cu nici un chip: M. Măringuț, I. Stoichită și Cecilia Laszlo. Absențele n-ar reține atenția dacă n-ar fi vorba de trei din cele mai valoroase jucătoare ale baschetului nostru, toate componente ale lotului național. Paradoxul este că ele nu figurează la nici o echipă (tocmai fiind foarte valoroase!

Toate trei au jucat cîndva la Progresul: cînd s-a produs fuziunea Progresul-Rapid apărînd echipa cu acest dublu nume, nici una n-a mai dorit să joace în noua grupare sportivă, mai ales că fiecare a și „st solicitată de alte cluburi: Măringuț — de Voința, Laszlo — de Politehnica și Stoichită — de Olimpia. Fiecare, de asemenea, se considera eliberată

moral de vechea echipă. Progresul pe care o slujiseră, în ordine, timp de 4, 5 și respectiv, 10 ani. Prezentîndu-se la echipele la care ar fi vrut să activeze, aceste jucătoare au intrat, din toate punctele de vedere, în anturajul echipelor respective, la care, desigur, au început să se și pregătească. Numai că, neavînd dezlegare de la clubul Progresul (-Rapid), n-au avut nici drept de joc în tot campionatul trecut. Mai exact, între 1 octombrie 1986 și 15 mai 1987, aceste jucătoare n-au fost prinse în vreo activitate competițională internă oficială. Totuși, lotul național a avut nevoie de ele și, pe baza pregătirii ce o făcuseră la cluburile pentru care optaseră, au și fost selecționate.

A început, însă, un nou campionat și respectivele jucătoare încă nu au drept de joc din același motiv, și anume că între Progresul-Rapid, pe de o parte, și cele trei cluburi bucureștene, pe de altă parte, nu a intervenit înțelegerea în privința transferului. Federația a făcut repetate tentative de mediere între „părțile în liti-

giu”, dar fără rezultat — iar transfer din oficiu federația nu are dreptul să opereze întrucît ar contraveni regulamentelor în vigoare. Un asemenea transfer, care să nu țină seama de acordul (mai bine zis, dezacordul) clubului de unde pleacă un sportiv, îl poate decide numai biroul executiv al C.N.E.F.S. (după precedentul celebru petrecut chiar în acest an cu un fotbalist). Din cite știm, toate cele patru cluburi implicate au înaintat la C.N.E.F.S. memoriile în care argumentează justetea unei decizii luate, desigur, în favoarea fiecăruia în parte. Mai rămîne ca acest organ colectiv de conducere să măsoare de zece ori și să taie o dată.

O situație nu tocmai departe de a celor trei are și un alt nume cunoscut din baschetul nostru feminin, Mariana Bădini, ale cărei relații sinuoase cu clubul Olimpia se cer, de asemenea, grabnic reglementate. Pe scurt, este necesar ca aceste valoroase sportive să joace undeva, dar numai să joace!

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU

Rugby

Momentul actual

După primele opt etape ale campionatului național de rugby, organizat de F.R. Rugby într-o formulă valorică alcătuită din trei grupe de categoria A, se observă faptul că vechile noastre echipe frunțase confirmă și de data aceasta palmaresul lor din trecut, situîndu-se în plutonul elitei și dețîndu-se fructuos de celelalte participante.

Este vorba în primul rînd, de formația Steaua, care a câștigat toate cele 24 de puncte atribuite pentru opt partide jucate pînă acum, careia îi urmează îndeaproape Dinamo, cu 22 puncte. Ambele fuseseră câștigătoare de serie în campionatul trecut, ierarhia fiind menținută și prin reeditări de jocuri bune de către ocupantele locurilor secundare din seriile anului trecut, adică Știința-CEMIN-Baia Mare și R.C. Grivița Roșie, care se mențin frunțase, alături de Farul-Constanța.

Schimbarea regulamentului de joc de către Federația noastră, din dorința de a se stimula acțiunile deschise, la mîna, a avut, din păcate, unele consecințe contrarii celor propuse, ajungîndu-se în cele mai multe cazuri la dispute balistice de lovitură cu piciorul, neglijîndu-se totdeauna faza la tușe, iar contraatacurile devenite obligatorii au dus la

desfășurări eronate și incaldate, evidentînd adesea o pregătire tehnică individuală slabă, răsfriță și asupra tacticii de compartiment.

Majoritatea jucătorilor s-au smițit stînjiniți de noul regulament, încă experimental, iar arbitrajul au avut mult de suferit, printr-o prestație confuză, neacomodată și lipsită de un plauzibil discernămint, fiind necesare noi și noi recidive.

În momentul de față, campionatul primelor divizionare s-a intrerupt, datorită pregătirii pentru meciurile cu echipele reprezentative ale U.R.S.S. (la 25 octombrie a.c.) și Franței (la 11 noiembrie, în deplasare), din cadrul Campionatului European F.I.R.A., continuîndu-se, pe plan intern desfășurarea Cupei F.R. Rugby.

În vederea meciului dificil cu formația Uniunii Sovietice, care se va disputa în duminica următoare la Iași, a fost alcătuit lotul reprezentativelor noastre, cuprînzînd și multe nume noi, precum: Dorel Pîti, Nicolae Răcean, Daniel Neaga, Ovidiu Sugar, Victor Avram, Valer Tufă, Dumitru Colibă, Florin Tiță, alături de experimentații: Bucan, Leonte, Veres, Galan, Dumitru, Laurențiu, Giucă, Murariu, Paraschiu, Ignat, Alexandru, Tofan, Lungu, Toader, Vărzaru, Tinea și Ion Vasile.

Urăm jucătorilor noștri o exemplară comportare și dăruire în această întîlnire de prestigiu cu U.R.S.S. și le dorim o eficientă victorie! Aho!

TUDOR GEORGE

● Invențiilor recente din ciclism — biciclete din metale rare, superușoare, roți lenticulare, care produc un curent de aer ce ajută la înaintare, ghidon în formă de coarne de taur, așezat mai jos decît pînă acum — li s-a adăugat încă una, nu atât de spectaculoasă din punct de vedere tehnic, cît ingenioasă. Componenții echipei Italiei, cîștigătorii (surprinzător!) al titlului de campioni mondiali în proba de contratimp (100 km) au apărut la start cu niște curele de piele în jurul bustului, curele de care

era prinsă o sîrmă de oțel. În cursă, cei patru au avut sîrma (de circa 30 cm) legată de ghidon, astfel încît să păstreze tot timpul poziția aerodinamică, așa-numita „poziție-ou”. ● Secretarul general al Uniunii europene de fotbal, Hans Bangert, se arată, în ultimul număr al Buletinului oficial al U.E.F.A., îngrijorat, enunțînd o veritabilă filipică împotriva practicilor unor cluburi, care găsesc cele mai neașteptate manevre a nu elibera jucătorii străini, angajați în formațiile lor, pentru meciurile interna-

ționale. Cea mai nouă strategie-mă este cea privind solicitarea ca federația respectivă să-l asigure pe fotbalist, cluburile preținzînd sume exorbitante (s-a

Toată lumea face sport

mers pînă la 8 milioane de franci elvețieni!), pe care, evident, forul în cauză nu le poate plăti. H. Bangert a anunțat, cu același prilej, că U.E.F.A. va elabora un regula-

ment clar în această privință, ideea de bază fiind aceea ca toate echipele să trateze în mod egal pe toți jucătorii, indiferent de naționalitatea lor.

● Meciul dintre cei doi mari „K” ai șahului mondial, Kasparov și Karpov, care își dispută la Sevilla titlul mondial, a început cu un amuzant incident, provocat de campionul mondial. Înainte de prima mutare (a lui Karpov, cum știți), Kasparov a declanșat o adevărată razie pentru găsirea unui... scaun care să-i fie pe plac, considerînd fotoliul pus la dis-

poziție prea comod, adormitor! După o serie de oferte din „resurse locale” (recuzita teatrului „Lope de Vega”, gazda meciului), organizatorii au adus de prin vecini (instituții, chiar baruri) 30 de scaune. Gari ale-gîndu-l în cel din urmă pe cel mai simplu. Lovitură psihologică, s-a spus, mai ales după ce prima partidă s-a încheiat remizată la mutarea 30. Dar mica săgeată s-a transformat în bumerang. Karpov, punctînd, după două zile,

LUCIAN OPREA

ULTIMA ORĂ

Decada cărții românești

Miercuri a început „Decada cărții românești”, manifestare intrată în tradiția vieții noastre spirituale și care anul acesta se desfășoară în contextul puternicului elan creator cu care întregul popor întâmpină Conferința Națională a Partidului Comunist Român.

Deschiderea festivă la nivel republican a „Decadei cărții românești” a avut loc la Clubul muncitoresc al Întreprinderii de confecții și tricotațe București cu expunerea „Opera teoretică a

tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucit exemplu de gândire creatoare, de patriotism revoluționar, de luptă pentru pace și progres” și dezbateră „Rolul cărții de informare științifică în educația multilaterală materialist-științifică a oamenilor muncii”.

Programul decadei, cuprinde prezentarea unor volume semnificative pentru producția noastră editorială, organizarea de simpozioane și mese rotunde, întâlniri ale cititorilor cu scriitorii și editori, acțiuni menite să contribuie la cunoașterea cărților social-politice, științifice, tehnice, beletristice, apărute în acest an, în scopul

educării multilaterale — politice, revoluționar-patriotice, etice și estetice — a oamenilor muncii.

Temfilex '87

În aceste zile, Muzeul de artă din Piatra Neamț găzduiește Expoziția republicană de filatelie tematică **Temfilex — '87**, eveniment cultural care a reunit aproape 100 de expozanți din 23 de județe și din municipiul București. Tematici variate, etalate pe mai mult de 400 de fețe de panou, oglindesc pagini din lupta eroică a poporului român pentru unire, independență, libertate și pace, importante realizări din Epoca Nicolae Ceaușescu în toate domeniile de activitate, prezențe românești pe toate meridianele globului, protecția mediului înconjurător, pictură, personalități, muzică, sport, turism etc., și au fost bine apreciate atât de juriul ex-

poziției (președinte Ion Stănescu, AFR — București), cât și de numerosul public participant la deschiderea expoziției și în următoarele zile. Un palmares bogat a răsplătit strădaniile filateliștilor. În cadrul grupei de literatură filatelică, toate cele șapte materiale prezentate au fost premiate. La deschidere au participat, alături de organele locale și județene de partid și de stat, reprezentanți ai Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor, cât și președintele AFR, Apostol Turbatu. În cadrul Simpozionului național de filatelie tematică, desfășurat în sediul filialei AFR Piatra Neamț, au fost urmărite și dezbătute cu viu interes de numeroșii participanți un număr de referate și comunicări care au adus cele mai noi orientări și tendințe ale filateliei tematice. Ambele manifestări republicane de prestigiu, desfășurate în cadrul Festivalului național „Cin-tarea României”, au fost dedi-

cate Conferinței Naționale a P.C.R. și împlinirii a 40 de ani de la proclamarea Republicii, și constituie un prilej de afirmare a filateliei ca important act de cultură și mijloc eficient de educație. (Adrian Cițiu Negreș-tean).

Grafică franceză la Muzeul de artă

Începând de miercuri, Muzeul de artă al Republicii Socialiste România găzduiește o expoziție reunind lucrări de grafică semnate de unul dintre reprezentanții de frunte ai artelor plastice moderne din Franța, Sonia Delaunay, cărți de artă ce ilustrează activitatea de editor a lui Jacques Damase. Sînt prezentate numeroase litografii în culori, tapiserii, circa 300 volume de artă, afișe reprezentative pentru preocupările artistice ale autorilor.

Speologia subacvatică

Speologia este, fără îndoială, o știință a curajului, riscantă, potrivită doar bărbaților între bărbați, chiar dacă, în ultima vreme, discipolii ei beneficiază de echipamente și mijloace de investigație perfecționate. Vă oferim în acest număr un reportaj despre o nouă disciplină a speologiei — speologia subacvatică — despre a cărei spectaculozitate cele trei fotografii alăturate „povestesc” cit se poate de grăitor.

pagina 16

Imagini realizate de Cristian Lascu în Peștera cu Morminte descoperită de scafandrii-speologi după traversarea unei galerii submerse.

Flacăra, Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.